

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

PROJEKAT PODRŠKE MONITORINGU I EVALUACIJI II (MEASURE II)

INDEKS EFEKTIVNOSTI PRAVOSUĐA BOSNE I HERCEGOVINE

IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU

Juli 2023. godine

IZRADU OVOG DOKUMENTA OMOGUĆILA JE VELIKODUŠNA PODRŠKA AMERIČKOG NARODA PUTEM AMERIČKE AGENCIJE ZA MEĐUNARODNI RAZVOJ (USAID). SADRŽAJ OVOG DOKUMENTA JE ODGOVORNOST AUTORA, A SADRŽAJ NE ODRAŽAVA NUŽNO STAVOVE USAID-A ILI VLADE SJEDINJENIH DRŽAVA.

PROJEKAT PODRŠKE MONITORINGU I EVALUACIJI II (MEASURE II)

INDEKS EFEKTIVNOSTI PRAVOSUĐA BOSNE I HERCEGOVINE

Izveštaj za 2022. godinu

Juli 2023. godine

Pripremljeno u okviru USAID-ovog Projekta podrške monitoringu i evaluaciji u Bosni i Hercegovini II (MEASURE II), ugovor broj AID-I67-I-17-00004; nalog broj 72016819F00001

Dostavljeno:

USAID/Bosna i Hercegovina, juli 2023. godine

Projekat provodi:

American Institutes for Research (AIR)

SADRŽAJ

LISTA PRIKAZA.....	3
ZAHVALE.....	6
SKRAĆENICE.....	7
SAŽETAK	8
UKUPNA VRIJEDNOST INDEKSA	8
REZULTATI PO DIMENZIJAMA INDEKSA.....	9
REZULTATI PO IZVORIMA PODATAKA.....	9
PREPORUKE.....	14
UVOD	16
INDEKS EFEKTIVNOSTI PRAVOSUĐA U BOSNI I HERCEGOVINI.....	16
SVRHA OVOG IZVJEŠTAJA.....	16
METODOLOGIJA INDEKSA	16
O PROJEKTU MEASURE II	16
PRIKUPLJANJE PODATAKA ZA INDEKS ZA 2022. GODINU	17
REZULTATI INDEKSA ZA 2022. GODINU	18
UKUPNA VRIJEDNOST INDEKSA	18
INDIKATORI PERCEPCIJE JAVNOSTI.....	24
INDIKATORI PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA	34
UPOREDNI REZULTATI PERCEPCIJE JAVNOSTI I PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA.....	44
INDIKATORI IZ ADMINISTRATIVNIH PODATAKA VSTV-A.....	47
PREPORUKE INDEKSA ZA 2022. GODINU.....	73
OPĆE PREPORUKE.....	73
PITANJA VEZANA ZA KORUPCIJU.....	73
EFIKASNOST IMENOVANJA, KRITERIJI ZA NAPREDOVANJE I KOMPETENTNOST SUDIJA I TUŽILACA.....	74
PRAVOVREMENO PROVOĐENJE PRAVDE	74
BROJ RIJEŠENIH PREDMETA	74
PRILOG I: MATRICA INDEKSA EFEKTIVNOSTI PRAVOSUĐA BIH ZA 2022. GODINU. 75	
PRILOG II: KRATKI PREGLED METODOLOGIJE IZRADA INDEKSA	76
PRILOG III: POTPUNA LISTA INDIKATORA IZ ANKETE O PERCEPCIJI GRAĐANA.....	78
PRILOG IV: POTPUNA LISTA INDIKATORA IZ ANKETE SA SUDIJAMA I TUŽIOCIMA 80	
PRILOG V: POREĐENJE PERCEPCIJE JAVNOSTI I PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA	84
PRILOG VI: POTPUNA LISTA ADMINISTRATIVNIH INDIKATORA VSTV SA STVARNIM I INDEKSNIM VRIJEDNOSTIMA	86
PRILOG VII: TRAJANJE RIJEŠENIH PREDMETA U PRAVOSUĐU U BIH, 2015–2022. GODINA	87

PRILOG VIII: UPITNIK O PERCEPCIJI JAVNOSTI ZA 2022. GODINU	88
PRILOG IX: UPITNIK O PERCEPCIJI SUDIJA I TUŽILACA ZA 2022. GODINU	92

LISTA PRIKAZA

Prikaz 1. Ukupne vrijednosti Indeksa i godišnje promjene za period 2015–2022. godina	18
Prikaz 2. Grafikon ukupnih vrijednosti Indeksa i godišnje promjene za period 2015–2022. godina.....	19
Prikaz 3. Vrijednosti Indeksa po dimenzijama za period 2015–2022. i godišnje promjene u 2022. u odnosu na 2021. godinu	20
Prikaz 4. Grafikon vrijednosti Indeksa po dimenzijama izraženih kao postotak njihovog odgovarajućeg maksimuma za period 2015–2022. godina	20
Prikaz 5. Godišnje promjene, vrijednosti dimenzija Indeksa prema izvoru podataka u 2022. u odnosu na 2021. godinu	21
Prikaz 6. Grafikon godišnjih promjena vrijednosti dimenzija Indeksa prema izvoru podataka u 2022. u odnosu na 2021. godinu	22
Prikaz 7. Ukupna vrijednost Indeksa i ukupne vrijednosti indikatora prema izvoru podataka za period 2015–2022. i godišnje promjene u 2022. u odnosu na 2021. godinu	22
Prikaz 8. Grafikon ukupne vrijednosti Indeksa i ukupne vrijednosti indikatora prema izvoru podataka, izražen kao postotak njihovog odgovarajućeg maksimuma za period 2015–2022. godina	23
Prikaz 9. Ukupne vrijednosti indikatora percepcije javnosti i godišnje promjene u periodu 2015–2022. godina.....	25
Prikaz 10. Najveći porast vrijednosti indikatora percepcije javnosti na godišnjem nivou, 2022. u odnosu na 2021. godinu	26
Prikaz 11. Najveća godišnja smanjenja vrijednosti indikatora percepcije javnosti, 2022. u odnosu na 2021. godinu	27
Prikaz 12. Najniže vrijednosti indikatora percepcije javnosti u 2022. godini.....	27
Prikaz 13. Najveća povećanja vrijednosti indikatora percepcije javnosti, 2022. u odnosu na 2015. godinu	28
Prikaz 14. Najveća smanjenja vrijednosti indikatora percepcije javnosti, 2022. u odnosu na 2015. godinu	28
Prikaz 15. Vrijednosti indikatora percepcije javnosti o pitanjima povezanim s korupcijom, 2022. u odnosu na 2021. godinu i godišnje promjene.....	29
Prikaz 16. Grafikon udjela ispitanika uključenih u sudske predmete (osim komunalnih predmeta), 2015–2022. godina.....	30
Prikaz 17. Grafikon udjela ispitanika uključenih u samo jedan sudski predmet u ukupnom broju ispitanika s direktnim iskustvom sa pravosudnim sistemom, 2015–2022. godina	30
Prikaz 18. Najveće razlike u odgovorima ispitanika koji su bili i onih koji nisu bili uključeni u sudske predmete u posljednje tri godine, 2022. godina	31
Prikaz 19. Grafikon glavnih izvora javnih informacija o bh. pravosuđu, predmetima i akterima, 2015–2022. godina	32
Prikaz 20. Grafikon nivoa povjerenja u objektivnost medija prilikom odabira i predstavljanja sudskih predmeta i istraga, 2015–2022. godina	32
Prikaz 21. Ukupne vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca i godišnje promjene za period 2015–2022. godina.....	34
Prikaz 22. Grafikon ukupnih vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca i godišnje promjene za period 2015–2022. godina	35

Prikaz 23. Najveća godišnja povećanja vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca za 2022. u odnosu na 2021. godinu	36
Prikaz 24. Najveća godišnja smanjenja vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca za 2022. u odnosu na 2021. godinu	36
Prikaz 25. Najveća godišnja povećanja u vrijednostima indikatora percepcije sudija i tužilaca, 2022. u odnosu na 2015. godinu	37
Prikaz 26. Najveća smanjenja u vrijednostima indikatora percepcije sudija i tužilaca, 2022. u odnosu na 2015. godinu	38
Prikaz 27. Najniže vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca za 2022. godinu	39
Prikaz 28. Vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca o pitanjima koja se odnose na korupciju za period 2021–2022. godina i godišnje promjene	39
Prikaz 29. Struktura grupe ispitanika i populacija sudija i tužilaca u BiH, raščlanjeno po funkciji, spolu i nadležnosti, 2022. godina	40
Prikaz 30. Najveće razlike u vrijednostima indikatora, sudije naspram tužilaca, 2022. godina.....	41
Prikaz 31. Najveće razlike u vrijednostima indikatora po spolu, sudije/sutkinje naspram tužilaca/tužiteljica, 2022. godina.....	42
Prikaz 32. Najveće razlike između percepcije javnosti i percepcije sudija/tužilaca o efektivnosti pravosuđa, 2022. godina.....	44
Prikaz 33. Grafikon najvećih razlika između percepcije javnosti i percepcije sudija/tužilaca o efektivnosti pravosuđa, 2022. godina	45
Prikaz 34. Najmanje razlike između percepcije javnosti i percepcije sudija/tužilaca o efektivnosti pravosuđa, 2022. godina.....	45
Prikaz 35. Grafikon najmanjih razlika između percepcije javnosti i percepcije sudija/tužilaca o efektivnosti pravosuđa, 2022. godina	46
Prikaz 36. Usporedni prikaz godišnjih promjena vrijednosti indikatora percepcije javnosti i percepcije sudija/tužilaca koji se odnose na pitanja korupcije, 2022. u poređenju sa 2021. godinom...46	46
Prikaz 37. Nazivi predmeta korištenih u Indeksu, odgovarajući Upisnici (vrste, faze), te datumi početka i završetka predmeta koji su korišteni za izračunavanje vrijednosti indikatora.....48	48
Prikaz 38. Ukupne vrijednosti Indeksa za skup indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a i godišnje promjene, 2015–2022. godina	49
Prikaz 39. Grafikon ukupnih vrijednosti Indeksa za skup indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a i godišnjih promjena, 2015–2022. godina.....	50
Prikaz 40. Grafikon prosječne dužine trajanja riješenih predmeta (u danima) na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina	52
Prikaz 41. Grafikon prosječne starosti neriješenih predmeta (u danima) na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina.....	52
Prikaz 42. Grafikon prosječnog trajanja riješenih predmeta (u danima) na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina.....	53
Prikaz 43. Grafikon prosječne starosti neriješenih predmeta (u danima) na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina.....	53
Prikaz 44. Stope rješavanja predmeta (u %) na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina.....	54
Prikaz 45. Grafikon broja neriješenih predmeta na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina	55
Prikaz 46. Stope rješavanja predmeta (u %) na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina.....	55

Prikaz 47. Grafikon broja neriješenih predmeta na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina.....	56
Prikaz 48. Grafikon prosječne dužine trajanja riješenih predmeta (u danima) u tužilaštvima, 2012–2022. godina	57
Prikaz 49. Grafikon prosječne starosti neriješenih predmeta (u danima) u tužilaštvima, 2012–2022. godina.....	57
Prikaz 50. Grafikon stope rješavanja predmeta (u %) u tužilaštvima, 2012–2022. godina	58
Prikaz 51. Grafikon broja neriješenih predmeta u tužilaštvima, 2012–2022. godina.....	58
Prikaz 52. Najveće godišnje promjene vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a, 2022. u odnosu na 2021. godinu	59
Prikaz 53. Najveća godišnja smanjenja vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a, 2022. u odnosu na 2021. godinu	60
Prikaz 54. Promjene u nivou priliva predmeta na prvostepenim sudovima, 2022. u odnosu na 2021. i 2012. godinu	61
Prikaz 55. Grafikon ukupnog priliva predmeta na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina.....	62
Prikaz 56. Promjene u nivou priliva predmeta na drugostepenim sudovima, 2022. u odnosu na 2012. godinu	62
Prikaz 57. Grafikon ukupnog priliva predmeta na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina.....	63
Prikaz 58. Promjene u nivou priliva u tužilaštvima, 2021. u odnosu na 2012. (2015) i 2020. godinu...	63
Prikaz 59. Grafikon promjena u ukupnom prilivu predmeta u tužilaštvima, 2012–2022. godina	64
Prikaz 60. Promjene u broju riješenih predmeta na prvostepenim sudovima, 2022. u odnosu na 2012. i 2021. godinu.....	64
Prikaz 61. Grafikon broja riješenih predmeta na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina.....	65
Prikaz 62. Promjene u broju riješenih predmeta na drugostepenim sudovima, 2021. u odnosu na 2012. i 2020. godinu	66
Prikaz 63. Grafikon broja riješenih predmeta na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina.....	66
Prikaz 64. Promjene u broju riješenih predmeta u tužilaštvima, 2022. u odnosu na 2012. (2015) i 2021. godinu	67
Prikaz 65. Grafikon broja riješenih predmeta u tužilaštvima, 2012–2022. godina	67
Prikaz 66. Grafikon trendova priliva, riješenih i neriješenih predmeta u sudovima i tužilaštvima, 2012–2022. godina	68
Prikaz 67. Sredstva/resursi dostupni sudovima i tužilaštvima, 2012–2022. godina	69
Prikaz 68. Grafikon usvojenih budžeta sudova i tužilaštava (u KM), 2012–2022. godina	69
Prikaz 69. Grafikon ukupnog broja sudija i tužilaca, 2012–2022. godina.....	70
Prikaz 70. Grafikon ukupnog broja pomoćnog osoblja u sudovima i tužilaštvima, 2012–2022. godina	70
Prikaz 71. Sredstva/resursi na raspolaganju sudovima i tužilaštvima, 2022. u odnosu na 2012. godinu	71

ZAHVALE

Istraživački tim koji je izradio Indeks efektivnosti pravosuđa u BiH za 2022. godinu (Indeks) činili su sljedeći članovi tima USAID-ovog Projekta podrške monitoringu i evaluaciji II u Bosni i Hercegovini (MEASURE II): Haris Mešinović, viši analitičar (vođa tima za izradu Indeksa) i Edis Brkić, šef Projekta (član tima za izradu Indeksa). Proračune Indeksa i izradu tabela i grafikona izvršio je Centar za razvojne evaluacije i društvena istraživanja, domaća nevladina istraživačka organizacija.

Autori žele izraziti priznanje svima onima koji su za potrebe ovog izvještaja dostavili podatke potrebne za izradu Indeksa za 2022. godinu. Posebnu zahvalnost izražavamo sudijama i tužiocima koji su u februaru 2023. godine odgovorili na Anketu sa sudijama i tužiocima. Podrška rukovodilaca i zaposlenika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine i njegovog Sekretarijata, koji su dostavili administrativne podatke i pružili ključnu pomoć u provedbi ovogodišnjeg anketiranja sudija i tužilaca bila je od neprocjenjivog značaja.

Indeks ne bi bilo moguće izraditi bez kontinuirane podrške osoblja Misije USAID-a u BiH, koje je razvilo originalnu ideju i kontinuirano osigurava potrebna sredstva. Posebnu zahvalnost dugujemo gđi Elmi Bukvić Jusić, predstavnici službenika za ugovore za Projekat MEASURE II, na njenom vodstvu i dragocjenim sugestijama.

SKRAĆENICE

AIR	American Institutes for Research
BD	Distrikt Brčko
BiH	Bosna i Hercegovina
CMS	Sistem za upravljanje predmetima (u sudovima)
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
HCOC	Korupcija visokog nivoa i organizovani kriminal (engl. „ <i>High-Profile Corruption and Organized Crime</i> “)
VSTV	Visoko sudsko i tužilačko vijeće
IMPAQ	IMPAQ International
JACA	USAID-ov projekat Pravosuđe protiv korupcije u BiH
Indeks	Indeks efektivnosti pravosuđa Bosne i Hercegovine
MEASURE-BiH	Projekat podrške monitoringu i evaluaciji u Bosni i Hercegovini
MEASURE II	Projekat podrške monitoringu i evaluaciji u Bosni i Hercegovini II
PO	Tužilaštvo (engl. „ <i>Prosecutors' Office</i> “)
RS	Republika Srpska
TCMS	Sistem za upravljanje predmetima (u tužilaštvima)
USAID/BiH	Misija Agencije za međunarodni razvoj Sjedinjenih Država u Bosni i Hercegovini

SAŽETAK

Indeks efektivnosti pravosuđa Bosne i Hercegovine (Indeks) za 2022. godinu prikazuje stanje pravosuđa u zemlji u 2022. godini primjenom istih metodologija prikupljanja podataka kao i za prethodnih sedam izdanja Indeksa. Za procjenu efektivnosti pravosuđa u BiH korištena su ista tri izvora podataka: (1) Anketa o percepciji građana u Bosni i Hercegovini, istraživanje percepcije javnosti; (2) Anketa sa sudijama i tužiocima u Bosni i Hercegovini; i (3) administrativni (statistički) podaci o postupanju u glavnim vrstama sudskih i tužilačkih predmeta na nivou prvostepenih i drugostepenih sudova te tužilaštava, koje prikuplja i dostavlja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (VSTV).¹ Anketa o percepciji građana u BiH provedena je u decembru 2022. i januaru 2023. godine, dok je Anketa sa sudijama i tužiocima okončana u februaru 2023. godine. Administrativni (statistički) podaci VSTV-a obuhvataju sudske predmete koji su bili u radu u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine, osim u slučaju osam indikatora za koje su podaci ručno prikupljeni i dostupni isključivo uz jednogodišnje kašnjenje. U Izvještaju o Indeksu za 2022. godinu, za ovih osam indikatora² korišteni su podaci iz 2021. godine, budući da podaci za 2022. godinu nisu bili dostupni u vrijeme izrade ovog izvještaja. Kako je već spomenuto u nekoliko prethodnih godina, automatizacija prikupljanja podataka za ovih osam važnih indikatora rada pravosuđa u BiH ostaje jedna od ključnih preporuka Indeksa za 2022. godinu.

UKUPNA VRIJEDNOST INDEKSA

Ukupna vrijednost Indeksa iznosila je 57,27 od maksimalnih 100 indeksnih poena, što je za 1,16 indeksnih poena više u odnosu na prethodnu godinu. Porast vrijednosti Indeksa u 2022. godini bilo je prvo značajno poboljšanje nakon 5 godina stagnacije ili pogoršanja efektivnosti pravosuđa i signalizira napredak u pravosuđu BiH.

Međutim, ovo povećanje je samo kompenziralo (većinu, ali ne sve) loše rezultate zabilježene prethodnih godina. Poboljšanje vrijednosti Indeksa u 2022. godini predstavlja samo vraćanje efektivnosti pravosuđa u BiH na nivo iz 2018. godine te bi stoga bilo kakve projekcije ili očekivanja daljnjeg napretka u pogledu efikasnosti pravosuđa bile preuranjene. Zabrinjavajuće je da su pravosudne institucije BiH u 2022. godini ponovno riješile manje predmeta nego u prethodnoj godini,³ što ukazuje na mogućnost smanjenja efektivnosti u narednoj godini ukoliko se taj trend odmah ne preokrene. S druge strane, pozitivno je to što su nastavljene određeni povoljni trendovi u procesuiranju predmeta uočeni u 2021. godini uključujući i neke bolje vrijednosti po indikatorima koji se odnose na procesuiranje predmeta korupcije u tužilaštvima i žalbenih predmeta u drugostepenim sudovima.

¹ Glavne vrste predmeta koje Indeks prati, kao i njihove odgovarajuće oznake za vrstu i fazu postupka (koje su navedene zagradama) iz sistema upravljanja predmetima (CMS/T-CMS), u prvostepenim sudovima su: krivični (K-K), građanski (P-P), privredni (Ps-PS), upravni (U-U), izvršenja u građanskim predmetima: P-l, izvršenja u privrednim predmetima (Ps-lp), te izvršenja u komunalnim predmetima (l-Kom); u drugostepenim sudovima krivični (K-Kž), građanski (P-Pž), privredni (Ps-Pž) i upravni (U-Už, U-Uvp) žalbeni predmeti; a u tužilaštvima: predmeti opšteg kriminala (KT, KTO, KTM, KTT, KTOV, KTKK), korupcije (KTK, KTKV), privrednog kriminala (KTPO, KTF), i ratnih zločina (KTRZ).

² Osam indikatora za koje su podaci prikupljeni ručno, a koji su dio Indeksa su: neriješeni predmeti (broj neriješenih predmeta) i stopa rješavanja (stopa rješavanja je omjer riješenih i pristiglih predmeta za datu godinu, izražena u procentima) za izvršenje komunalnih predmeta, ispunjavanje kolektivnih normi za sudije i tužioce ("norma" se odnosi na broj predmeta koji sudija ili tužilac treba riješiti u toku jedne godine. Ukupni broj riješenih predmeta se na kraju godine upoređuje s utvrđenom normom te se izračunava procenat ispunjenja norme. Prosječna vrijednost za sve sudije jednog suda (ili tužioce jednog tužilaštva) predstavlja „kolektivnu normu“ za taj sud, odnosno tužilaštvo), stope potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka u krivičnim, građanskim i privrednim predmetima, te stope uspješnosti optužnica (broj osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj podignutih optužnica).

³ U 2022. godini smanjen je i priliv novih predmeta u odnosu na 2021. godinu, što je doprinijelo postizanju nekih izrazito dobrih rezultata u rješavanju predmeta u 2022. godini.

REZULTATI PO DIMENZIJAMA INDEKSA

Svih pet dimenzija koje čine Indeks za 2022. godinu zabilježilo je povećanje vrijednosti, iako u znatno različitoj mjeri. Povećanje vrijednosti dimenzije Efikasnosti od 0,75 indeksnih poena bio je najveći doprinos poboljšanju Indeksa za 2022. godinu. Manja povećanja u ostalim dimenzijama Indeksa zabilježena su u dimenziji Kvaliteta i dimenziji Odgovornosti i transparentnosti čije vrijednosti su porasle za 0,24, odnosno za 0,12 indeksnih poena, dok su se vrijednosti za dimenziju Nezavisnosti i nepristrasnosti i dimenziju Kapaciteta i resursa poboljšale za samo 0,03, odnosno 0,02 indeksnih poena.

Porast u dimenziji Efikasnosti predstavlja 65 posto ukupnog povećanja Indeksa za 2022. godinu i veći je od ukupnog doprinosa preostale četiri dimenzije. U okviru dimenzije Efikasnosti, najveći doprinos ovom povećanju došao je od skupa indikatora zasnovanih na administrativnim (statističkim) podacima VSTV-a koji se odnose na procesuiranje predmeta u pravosudnim institucijama u BiH. I ukupne vrijednosti indikatora percepcije, kako za percepciju javnosti, tako i za percepciju nosilaca pravosudnih funkcija kad je u pitanju efikasnost u procesuiranju predmeta u pravosudnim institucijama u BiH su se poboljšale, iako neznatno.

Dimenzija Kvaliteta i dimenzija Odgovornosti i transparentnosti doprinijele su sa 31 posto ukupnom povećanju Indeksa za 2022. godinu. Indikatori koji su doveli do povećanja u dimenziji Kvaliteta uključivali su indikatore zasnovane na administrativnim (statističkim) podacima VSTV-a (stope potvrđivanja odluka u krivičnim i građanskim predmetima, te stopa uspješnosti optužnica). Sitnije promjene u pojedinačnim indikatorima u okviru dimenzije Odgovornosti i transparentnosti sveukupno su ipak dale mali doprinos porastu vrijednosti Indeksa za 2022. godinu.

I na kraju, doprinos dimenzije Nezavisnosti i nepristrasnosti i dimenzije Kapaciteta i resursa povećanju ukupne vrijednosti Indeksa bio je minimalan. Važno je napomenuti da je Indeks po prvi put zabilježio značajan pad vrijednosti indikatora koji prati podršku informacionih tehnologija (IT) u pravosudnim institucijama, čime su poništene druge minimalne pozitivne promjene u dimenziji Kapaciteta i resursa.

REZULTATI PO IZVORIMA PODATAKA

Od tri izvora podataka koji su korišteni za Indeks, indikatori u skupu administrativnih (statističkih) podataka VSTV-a kumulativno su činili najveći dio povećanja u 2022. godini – 0,68 indeksnih poena. I percepcija javnosti i nosilaca pravosudnih funkcija se poboljšala, iako ne u tolikoj mjeri (za 0,25 odnosno 0,22 indeksna poena). Ovo je prvi put od 2017. godine da su kumulativne vrijednosti iz sva tri izvora podataka pokazale pozitivne promjene. Iako su i ukupno povećanje vrijednosti Indeksa i pozitivne promjene u njegovim sastavnim dimenzijama i podsegmentima izvora podataka ohrabrujući, poboljšanja u 2022. godini predstavljala su samo (djelimični) oporavak od pada zabilježenog u ranijim godinama. Administrativni (statistički) podaci VSTV-a, međutim, bili su izuzetak, jer je kumulativna vrijednost po indikatorima iz ovog izvora podataka za 2022. godinu dosegla najviši nivo od početka izrade Indeksa 2015. godine.

PERCEPCIJA JAVNOSTI

U 2022. godini ukupna vrijednost indikatora percepcije javnosti neznatno je porasla, ali je taj porast samo djelimično kompenzirao godišnji pad od 10,81 posto zabilježen u 2021. godini. Štaviše, iako je većina indikatora percepcije javnosti porasla u 2022. godini, ukupna vrijednost indikatora percepcije javnosti ostala je postojano niska od početka izrade Indeksa 2015. godine.

Među najvećim poboljšanjima istaknuti su indikatori koji su pratili određene finansijske aspekte rada pravosuđa (adekvatnost plata sudija/tužilaca, naknada advokata/notara i sudskih taksi/naknada). Na suprotnom kraju ljestvice, zabrinjava što su nepristrasnost, nezavisnost i kompetentnost pravosuđa (jednako postupanje, odsustvo neprimjerenih uticaja i imenovanja zasnovana na kompetentnosti) tri indikatora koja su zabilježila najveći pad unutar skupa indikatora iz ovog izvora podataka.

Podskup indikatora sa najnižim vrijednostima ističe one teme u kojima su, prema mišljenju građana, poboljšanja najpotrebnija. Vrijednosti po indikatorima iz ovog podskupa uglavnom su u 2022. godini ostale iste kao i u prethodnoj godini. Najvažniji indikatori u ovom podskupu niske vrijednosti odnose se na vrijeme rješavanja predmeta u sudovima i tužilaštvima, stepen zahvaćenosti pravosudnog sistema korupcijom, podmitljivost sudija i tužilaca te procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon.

U poređenju s baznim vrijednostima iz 2015. godine, javno mnijenje se u 2022. godini najizrazitije poboljšalo u pogledu broja neriješenih predmeta u sudovima i tužilaštvima. S druge strane, uvjerenje javnosti da se dobar rad tužilaca nagrađuje, ukupna percepcija rada pravosudnih institucija (ocjena rada sudija/sudova i tužilaca/tužilaštva), te mišljenje o nezavisnosti pravosuđa (neprimjeren uticaj na odluke sudija) zabilježili su najveći pad od početka računanja Indeksa 2015. godine.

Iako je sedam od osam indikatora koji se odnose na korupciju pratilo širi trend blagog poboljšanja percepcije javnosti u 2022. godini, vrijednosti šest od ovih indikatora i dalje su bile ispod početnih vrijednosti iz 2015. godine, što odražava nezadovoljstvo javnosti načinom na koji pravosuđe rješava pitanja vezana za korupciju. Još više zabrinjava to što je vrijednost po indikatoru nezavisnosti pravosuđa (neprimjeren uticaj na odluke sudija) dodatno opala i dostigla najniži nivo od početka računanja Indeksa 2015. godine.

Kao i svake godine otkako postoji Indeks, udio ispitanika koji su imali neposredno iskustvo s radom pravosuđa bio je mali, ispod 10 posto (6 posto u 2022. godini). Svake godine, stavovi ispitanika koji su imali neposredno iskustvo sa pravosudnim sistemom u posljednje tri godine tek su se neznatno razlikovali od ispitanika koji nisu imali takvo iskustvo. U 2022. godini, stavovi ispitanika sa direktnim iskustvom u sudovima bili su neznatno povoljniji – 0,30 indeksnih poena, odnosno 3,98 posto – od onih koji nisu imali takvo lično iskustvo.

Mediji su bili glavni izvor informacija o pravosuđu za 58 posto ispitanika, dok je na iskustvo iz druge ruke (porodica i prijatelji/kolege zajedno) otpadalo oko 35 posto. Povjerenje javnosti u objektivnost medija pri prikazivanju rada pravosuđa (objektivnost prilikom predstavljanja sudskih predmeta i istraga) neznatno je oslabilo u 2022. godini, čime je nastavljen trend kontinuirano niskog nivoa povjerenja u medijsko izvještavanje o pravosudnim istragama i sudskim predmetima.

PERCEPCIJA SUDIJA I TUŽILACA

Vrijednosti po indikatorima izvedenim iz Ankete sa sudijama i tužiocima su u 2022. godini zabilježile skromniji ukupni rast nego godinu dana ranije, ali su ipak dostigle najveću kumulativnu godišnju vrijednost indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima nakon 2018. godine. Ipak, varijacije u ukupnoj vrijednosti indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima u proteklih osam godina ostale su male. Od početka računanja Indeksa 2015. godine, ukupna vrijednost indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima ostala je dosljedno u rasponu od 25 do 28 indeksnih poena (odnosno, u rasponu od 58 do 62 posto mogućeg maksimuma), ukazujući na kontinuiranu svjesnost sudija i tužilaca o neiskorištenim mogućnostima za unapređenje efektivnosti pravosuđa u BiH.

Varijacije u pojedinačnim indikatorima iz Ankete sa sudijama i tužiocima bile su izraženije nego što je to bio slučaj sa indikatorima percepcije javnosti. Sudije i tužioci bili su pozitivnijeg stava naročito u pogledu efektivnosti pravosuđa u obradi predmeta (skraćivanje vremena rješavanja predmeta u sudovima i tužilaštvima i smanjenje neriješenih predmeta u sudovima), procesuiranja javnih zvaničnika koji krše zakon te odsustvu neprimjerenih uticaja na sudije, kao i u pogledu adekvatnosti vlastitih plata i sudskih taksi/naknada. S druge strane, najveću pojedinačnu negativnu promjenu u percepciji nosilaca pravosudnih funkcija bilježi kvalitet IT tehnologija i prateća podrška. Percepcija kompetentnosti administrativnog/pomoćnog osoblja i imenovanih sudija i tužilaca još su neka od pitanja o kojima su se stavovi pogoršali u odnosu na prethodnu godinu.

Podskup indikatora izvedenih iz Ankete sa sudijama i tužiocima sa najnižim vrijednostima ukazuje na pitanja koja, prema mišljenju sudija i tužilaca, moraju imati prioritet. Prema njihovom mišljenju, bh. pravosuđe mora posvetiti najviše pažnje pitanjima efikasnosti sudijskih imenovanja, relevantnosti kriterija za napredovanje u pravosuđu, te procesuiranju javnih zvaničnika koji krše zakon. Ovaj skup problematičnih pitanja ostao je praktično isti od 2019. godine.

U poređenju s polaznim vrijednostima iz 2015. godine, najizraženija poboljšanja u percepciji sudija i tužilaca u 2022. godini odnosila su ili na naknade nosiocima pravosudnih funkcija i drugim stručnim licima u pravosudnom sistemu (pravovremenost isplata plata sudijama/tužiocima i naknada braniocima te adekvatnost naknada advokata i notara) ili na pitanja u vezi sa raspodjelom sredstava (budžeti i zgrade sudova/tužilaštava). S druge strane, indikatori koji se odnose na korupciju (u kojoj je mjeri pravosudni sistem pogođen korupcijom te podmitljivost sudija i tužilaca), efikasnost imenovanja, izostajanje nosilaca pravosudnih funkcija s radnog mjesta i kvalitet IT opreme/podrške u sudovima/tužilaštvima zabilježili su najveći pad vrijednosti.

Vrijednosti svih osam indikatora koji u Anketi sa sudijama i tužiocima prate teme vezane za korupciju porasle su u 2022. godini. Među indikatorima koji se odnose na korupciju najveći pojedinačni godišnji porast zabilježio je indikator koji prati procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon. Zanimljivo je da su se ove promjene dogodile uporedo s nekim uočenim poboljšanjima u procesuiranju slučajeva korupcije u tužilaštvima. Uprkos tome, vrijednosti šest od ovih osam indikatora u vezi sa korupcijom i dalje su bile ispod nivoa svojih polaznih vrijednosti iz 2015. godine.

Razlika u percepciji između sudija i tužilaca bila je veoma mala u 2022. godini, ali su sudije i dalje imale nešto pozitivnije stavove o efektivnosti pravosuđa od tužilaca. Ipak, po nekim indikatorima, razlike u stavovima ove dvije grupe bile su veće. Sudije su, naime, povoljnije gledale na vrijeme trajanja predmeta i smanjenje broja neriješenih predmeta⁴ u sudovima i izrazile su snažnije uvjerenje u vlastitu nezavisnost i nepristrasnost. Što se tužilaca tiče, oni su najpozitivnije stavove imali kad je u pitanju trajanje predmeta i smanjenje broja neriješenih predmeta u tužilaštvima, kao i u pogledu ukupne ocjene rada tužilaca i tužilaštava. Drugim riječima, svaka grupa je vlastiti rad i učinak doživljavala pozitivnije od druge grupe. Razlike između muškaraca i žena na pravosudnim funkcijama bile su minimalne.

POREĐENJE PERCEPCIJE JAVNOSTI I PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA

Kao što je to bio slučaj svake godine od početka računanja Indeksa, stav javnosti u 2022. godini o efektivnosti pravosuđa bio je znatno lošiji od percepcije stručnih lica u pravosuđu. Općenito, najveće razlike neznatno su se povećale. Većina pitanja s najvećim razlikama odnosila se na tri šire teme, i to: sklonost sudija i tužilaca uzimanju mita, trajanje rješavanja predmeta na sudovima, te transparentnost

⁴ Zaostatak se odnosi na broj neriješenih predmeta na dan 31.12.2021. godine.

i pristup pravdi (pristup suđenjima, vlastitim spisima predmeta, presudama, dokazima te sveukupna pravičnost postupanja sudova prema građanima). Stavovi javnosti i sudija i tužilaca uglavnom su bili bliski na temama o kojima je percepcija obje grupe bila loša, a to su objektivnost pri imenovanjima sudija, procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon, objektivnost medija te ukupna ocjena rada advokata i notara i adekvatnost njihovih naknada.

Razilaženja u stavovima o pitanjima koja se odnose na korupciju ostala su ista kao i prethodnih godina. Percepcija javnosti u odnosu na indikatore koji se odnose na korupciju ostala je loša, dok su stručna lica u pravosuđu i dalje imala pozitivniji stav pri procjeni načina na koji se pravosuđe bavi pitanjima vezanim za korupciju.

INDIKATORI IZ STATISTIČKIH PODATAKA VSTV-a

Ukupna stvarna vrijednost indikatora izvedenih iz skupa statističkih podataka VSTV-a u 2022. godini iznosila je 22,26 (od maksimalnih 32,98 indeksnih poena), što je 0,68 indeksnih poena više nego u 2021. godini i predstavlja najveći pojedinačni nominalni porast od tri izvora podataka korištenih u Indeksu, najveće godišnje poboljšanje ukupne vrijednosti indikatora izvedenih iz statističkih podataka VSTV-a te najveća vrijednost koju je ova kategorija dostigla od uvođenja Indeksa 2015. godine. Povećanje kumulativne vrijednosti indikatora zasnovanih na podacima VSTV-a bilo je glavni pokretač porasta ukupne vrijednosti Indeksa u 2022. godini.

Prvostepeni sudovi su, u najvećem dijelu, uspjeli skratiti prosječno vrijeme rješavanja predmeta (osim u kategoriji privrednih predmeta), a starost neriješenih predmeta općenito se nastavila smanjivati. Međutim, prvostepeni sudovi nisu uspjeli održati stopu rješavanja predmeta iznad 100 posto u krivičnim, građanskim i upravnim predmetima, što je dovelo do povećanja broja neriješenih predmeta za ove vrste predmeta. Ukupni zaostanci u prvostepenim sudovima ipak su zabilježili pad usljed smanjenja broja neriješenih građanskih predmeta izvršenja. Nažalost, u 2022. godini prvostepeni sudovi su ponovo zabilježili manji broj riješenih predmeta što predstavlja povratak na negativan trend rješavanja predmeta, kao u periodu 2015–2020. godine. Čak i u kontekstu sporijeg priliva, smanjen je broj riješenih predmeta na prvostepenim sudovima, što je signal pravosuđu u BiH da djeluje bez odlaganja kako bi se ovaj pad preokrenuo. Ubrzavanje rješavanja predmeta još je važnije ako se u obzir uzme da je vrijeme rješavanja predmeta na prvostepenim sudovima i dalje dugo, u prosjeku između 306 i 391 dan (u slučaju zaostataka, između 296 i 567 dana). Stalni problem neriješenih komunalnih predmeta izvršenja i dalje muči prvostepene sudove, pri čemu je broj neriješenih komunalnih predmeta⁵ i dalje veći od 1,7 miliona.

U 2022. godini, drugostepeni sudovi su zabilježili najveća godišnja poboljšanja od početka računanja Indeksa, značajno skraćujući vrijeme⁶ rješavanja privrednih i upravnih žalbenih predmeta, dok su u krivičnim i građanskim žalbenim predmetima bili na približno istom nivou kao i prošle godine. Prosječno trajanje neriješenih predmeta također se značajno smanjilo. Osim toga, drugostepeni sudovi su premašili stopu od 100 posto za rješavanje svih vrsta žalbenih predmeta i bili su jedini nivo pravosudnih institucija koji je u 2022. godini povećao broj riješenih predmeta. U kombinaciji sa sporijim prilivom (okolnost koja je zajednička za sve nivoe pravosudnih institucija u 2022. godini), poboljšan učinak u rješavanju predmeta doveo je do značajnog smanjenja obima i starosti neriješenih predmeta na ovim sudovima. Broj neriješenih predmeta u drugostepenim sudovima smanjio se petu godinu zaredom i pao na najniži nivo ikada zabilježen u okviru Indeksa. Ovo postignuće zaslužuje priznanje. Međutim, dok procesuiranje krivičnih žalbenih predmeta treba uzeti kao mjerilo efikasnog

⁵ Poseban indikator koji prati naročito brojnu kategoriju predmeta koji se odnose na neplaćanje računa za komunalne usluge.

⁶ “Riješeni predmeti” se odnosi na broj riješenih predmeta u jednoj kalendarskoj godini.

rješavanja predmeta (za krivične žalbene predmete u prosjeku je potrebno 87 dana) u bh. pravosuđu, potrebno je dodatno skratiti vrijeme rješavanja svih drugih vrsta žalbenih predmeta, budući da je njihovo trenutno vrijeme rješavanja još uvijek dugo (između 474 i 559 dana).

U tužilaštvima su promjene u vrijednostima indikatora u 2022. godini bile raznolike, dok su objedinjene vrijednosti indikatora za tužilaštva vrlo malo doprinijele ukupnoj vrijednosti indikatora izvedenih iz statističkih podataka VSTV-a za predmetnu godinu. Bila je potrebna pažljiva analiza indikatora koji se odnose na tužilaštva kako bi se razumjeli neujednačeni rezultati koje su tužilaštva ostvarila u 2022. godini.

Osim u predmetima korupcije, povećano je i vrijeme za rješavanje glavnih vrsta tužilačkih predmeta. S druge strane, sa izuzetkom predmeta ratnih zločina, starost neriješenih predmeta se smanjila za sve druge vrste tužilačkih predmeta, što ukazuje da su predmeti korupcije bili jedina vrsta predmeta u tužilaštvima koja je zabilježila poboljšanja u obje ove kategorije u 2022. godini. Pad prosječnog trajanja neriješenih predmeta korupcije u 2022. godine bio je treće uzastopno godišnje poboljšanje u ovoj kategoriji i nova rekordno niska vrijednost za ovu vrstu predmeta od 2015. godine.

I promjene u obimu neriješenih predmeta i stopama rješavanja predmeta u 2022. godini su neujednačene, s različitim efektima na ukupan broj neriješenih predmeta u tužilaštvima. Stopa rješavanja predmeta opšteg kriminala (najbrojnija vrsta predmeta u tužilaštvima) iznosila je 93 posto, što je direktno dovelo do ukupnog povećanja neriješenih predmeta u tužilaštvima. Zabrinjavajuće je da je, nakon prošlogodišnjeg manjeg poboljšanja u pogledu obima neriješenih predmeta, broj neriješenih predmeta u tužilaštvima u 2022. godini premašio nivo iz 2015. godine, što je još jedna posljedica smanjenja broja riješenih predmeta u tužilaštvima (za 8 posto u odnosu na prethodnu godinu, što je najveće smanjenje broja riješenih predmeta na svim nivoima pravosudnih institucija), iako je i priliv u tužilaštva bio sporiji.

Pravosuđe BiH treba pažljivije ispitati podatke o stopama rješavanja predmeta ratnih zločina i korupcije, kao i o prilivu te rješavanju ovih predmeta. Predmeti ratnih zločina zabilježili su stopu rješavanja od 252 posto. U 2022. godini broj riješenih predmeta ratnih zločina iznosio je 189, dok je njihov priliv iznosio svega 75 predmeta. Ukupan broj neriješenih predmeta ratnih zločina na kraju 2022. godine iznosio je 384 predmeta. S druge strane, uprkos smanjenju vremena rješavanja predmeta i starosti neriješenih predmeta, stopa rješavanja predmeta korupcije iznosila je samo 94 posto. Broj riješenih predmeta korupcije povećan je u odnosu na prethodnu godinu (1.073 u 2022. godini, 1.053 u 2021. godini), uporedo sa povećanjem priliva predmeta ove vrste (1.136 u 2022. godini, 1.098 u 2021. godini). U kontekstu sredstava izdvojenih za ove dvije vrste predmeta, ovi podaci ukazuju da su potrebna određena prilagođavanja i da bi se dodatni resursi mogli preusmjeriti na rješavanje problema korupcije,⁷ koji postaje sve osjetljivije pitanje kako za pravosuđe tako i za društvo.

Sve uočene promjene u pravosudnim institucijama BiH dogodile su se u situaciji povećanja budžeta za sudove i tužilaštva, dok je broj zaposlenih u pravosuđu BiH uglavnom ostao isti kao i prethodnih godina. Zabrinjavajuće je da prvostepeni sudovi i tužilaštva rješavaju sve manje predmeta iako rade sa istim ili većim resursima koji su im na raspolaganju. Sudovi i tužilaštva su, u pravilu, riješili više predmeta u 2012. godini sa manje resursa nego u 2022. godini. Vrijeme rješavanja predmeta — i za

⁷ Prilikom dalje analize, vidjeti dokumente koje je izradio projekat Pravosuđe protiv korupcije u BiH (JACA): Sažeta analiza procesuiranja predmeta korupcije visokog nivoa i organizovanog kriminala (HCOC) i Analiza težinskih vrijednosti predmeta, dostupni na zahtjev.

nekoliko vrsta predmeta, starost neriješenih predmeta — bili su duži u 2022. godini nego prije 10 godina.

PREPORUKE

Na osnovu analize Indeksa za 2022. godinu, projekat MEASURE II daje sljedeće preporuke za razmatranje u pravosuđu BiH.

OPĆE PREPORUKE

- Pravosuđe BiH nije bilo u stanju održati ubrzani tempo rješavanja predmeta koji je zabilježen prije godinu dana, iako su resursi kojima raspolaže rasli svake godine. Prvostepeni sudovi i tužilaštva moraju povećati broj predmeta koje rješavaju na godišnjem nivou. Drugostepenim sudovima mora se odati priznanje za rezultate postignute u rješavanju predmeta te ih je potrebno podsticati da održe isti nivo napora.
- Umjesto da se vitalni indikatori učinka (kolektivne kvote za sudije i tužioce; stope potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka u krivičnim, građanskim i privrednim predmetima; stope uspješnosti optužnica i disciplinskih postupaka) i dalje prate manuelno, potrebno je u najkraćem mogućem roku automatizovati prikupljanje i obradu svih podataka.

PITANJA KOJA SE ODOSE NA KORUPCIJU

- Kao krajnji pokazatelj napretka, percepcija javnosti o uspješnosti pravosuđa u procesuiranju predmeta korupcije i dalje je loša. Pravosuđe BiH mora dodatno povećati kako broj, tako i kvalitet optužnica u predmetima korupcije visokog nivoa i organiziranog kriminala (HCOC).
- Iako se vrijeme rješavanja predmeta skratilo, starost neriješenih predmeta smanjila, a broj riješenih predmeta korupcije povećao (što su sve željeni ishodi), broj neriješenih predmeta korupcije u tužilaštvima je porastao, što ukazuje da su izdvojeni resursi bili neusklađeni s rastućim opterećenjem (utvrđeno je povećanje priliva u ovoj kategoriji). Pravosuđe u BiH bi trebalo izvršiti analizu dodijeljenih resursa te razmotriti njihovo preusmjerenje u procesuiranje predmeta HCOC-a u cilju djelotvornijeg suzbijanja korupcije.
- Potrebno je da VSTV i pravosudne institucije uvedu specijalizirane tužioce i sudije za predmete HCOC-a što bi pomoglo da se postigne „radikalni pomak“ u borbi protiv korupcije. Predanost i uspjeh u borbi protiv korupcije moraju biti nagrađeni profesionalnim ugledom i uspjehom u karijeri.
- Pravosuđe treba da nastavi težiti ka poboljšanju načina saopštavanja podataka o procesuiranju predmeta HCOC-a javnosti, kako bi se jasno predstavili rezultati napora pravosuđa.

EFIKASNOST IMENOVANJA, KRITERIJI ZA NAPREDOVANJE I KOMPETENTNOST SUDIJA I TUŽILACA

- Kako bi se ublažilo dugogodišnje nezadovoljstvo stručnih lica u pravosuđu, potrebno je da VSTV kritički preispita efikasnost imenovanja, kriterije napredovanja u karijeri i kompetentnosti novoimenovanih nosilaca pravosudnih funkcija te pronade načine za jačanje motivacije sudija i tužilaca u službi i jačanje kapaciteta, efektivnosti i nezavisnosti pravosuđa na duži rok.

PRAVOVREMENO PROVOĐENJE PRAVDE

- Trajanje rješavanja predmeta uporno ostaje neopravdano dugo. Pozitivne primjere, kao što su krivični žalbeni predmeti, treba koristiti kao referentnu vrijednost za podsticanje uspješnosti drugih pravosudnih institucija.

BROJ RIJEŠENIH PREDMETA

- Budući da se broj riješenih predmeta u 2022. godini ponovno smanjio, pravosudne institucije bi trebale maksimalno povećati efikasnost korištenja raspoloživih resursa i zalagati se za povećanje broja riješenih predmeta, koristeći kao referentnu vrijednost rezultate koji su u prethodnim godinama postignuti sa manje resursa.

UVOD

INDEKS EFEKTIVNOSTI PRAVOSUĐA U BOSNI I HERCEGOVINI

U saradnji sa VSTV-om, IMPAQ je 2015. godine u okviru Projekta podrške monitoringu i evaluaciji u Bosni i Hercegovini (MEASURE-BiH) razvio i započeo izradu Indeksa efektivnosti pravosuđa u Bosni i Hercegovini (Indeks). Indeks predstavlja inovativan alat za procjenjivanje pravosudne efektivnosti u cijeloj Bosni i Hercegovini (BiH) na godišnjem nivou. Indeks za 2022. godinu je osmo izdanje godišnjeg izvještaja. Sedam prethodnih izvještaja o Indeksu dostupno je na internet stranicama *USAID Development Experience Clearinghouse* (dec.usaid.gov) i projekta MEASURE II (www.measurebih.com), kao i na službenoj stranici VSTV-a (www.pravosudje.ba).

SVRHA OVOG IZVJEŠTAJA

Indeks predstavlja prikaz stanja u pravosuđu BiH zasnovanog na iscrpnoj analizi trianguliranih informacija iz nezavisnih izvora uz pomoć koje se utvrđuju i prate trendovi uočeni od početka primjene Indeksa. Izvještaj o Indeksu za 2022. godinu nudi uvid u rad pravosudnih institucija u BiH u protekloj godini i preporuke koje je potrebno uzeti u obzir u procesu planiranja i donošenja odluka. Na kraju, izvještaj i dostupne skupove podataka omogućuju kako pravosudnim organima, tako i nezavisnim istraživačima dalje ispitivanje pravosudnih tema od interesa. Nakon objavljivanja, skupovi podataka iz Indeksa za 2022. godinu, koji su vlasništvo USAID/BiH, će biti dostupni na internet stranici USAID-ovog Registra razvojnih podataka (data.usaid.gov) i internet stranici projekta MEASURE II.

METODOLOGIJA INDEKSA

Detaljna metodologija Indeksa objašnjena je u Izvještaju o *Indeksu efektivnosti pravosuđa BiH - Metodologija i rezultati za 2015. godinu* koji je dostupan na prethodno navedenim internet stranicama. Glavne karakteristike metodologije ukratko su opisane u Prilogu II.

O PROJEKTU MEASURE II

USAID je u septembru 2019. godine angažovao IMPAQ International (IMPAQ) u cilju provođenja Projekta podrške monitoringu i evaluaciji II (MEASURE II), kao nastavka aktivnosti provedenih u okviru Projekta podrške monitoringu i evaluaciji u Bosni i Hercegovini (MEASURE-BiH). U maju 2020. godine, American Institutes for Research® (AIR®) izvršio je pripajanje kompanije IMPAQ. Američka vlada je krajem 2021. godine odobrila novaciju svih IMPAQ-ovih ugovora sa federalnim tijelima AIR-u, a tokom drugog tromjesečja fiskalne 2022. godine, potpisivanjem izmjena i dopuna specifičnih za sam projekat, AIR je postao službeno priznati implementacioni partner Projekta MEASURE II.

Projekat MEASURE II pruža fleksibilne, na potražnji zasnovane usluge Misiji Agencije Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj u Bosni i Hercegovini (USAID/BiH) i njenim implementacionim partnerima. Ova podrška obuhvata aktivnosti upravljanja rezultatima, kreiranje i provođenje istraživanja, uključujući evaluacije, ankete, procjene i posebne studije te primjenu USAID-ovog okvira i metodologija za saradnju, učenje i prilagođavanje koji se koriste u radu, procesima i praksama Misije za praćenje napretka u ostvarivanju rezultata na nivou Misije, upotpunjavanje znanja te integrisanje stečenog iskustva.

PRIKUPLJANJE PODATAKA ZA INDEKS ZA 2022. GODINU

Tokom 2022. godine i početkom 2023. godine, projekat MEASURE II je za izračunavanje Indeksa prikupio podatke iz tri standardna izvora, i to:

1. Anketa o percepciji građana u BiH

Reprezentativni uzorak od 3,000 bh. građana, odabranih metodom stratificiranog slučajnog uzorka stanovništva, odgovorio je na anketu koja je provedena u decembru 2022. i januaru 2023. godine.

2. Anketa sa sudijama i tužiocima

Anketa sa sudijama i tužiocima je provedena pod pokroviteljstvom VSTV-a početkom februara 2022. godine. Kao i prethodnih godina, sve sudije i tužioci u BiH pozvani su da učestvuju u anketi, a u 2022. godini na anketu je odgovorilo njih 400. Povrh toga, kao i prethodnih godina, obuhvaćena grupa ispitanika u velikoj je mjeri odražavala sastav populacije sudija i tužilaca. Pojednostiti o grupi ispitanika obuhvaćenoj Anketom sa sudijama i tužiocima date su u poglavlju ovog izvještaja pod naslovom „Dodatni podaci o percepciji sudija i tužilaca“.

3. Administrativni (statistički) podaci Visokog sudskog i tužilačkog vijeća

VSTV je projektu MEASURE II dostavio podatke o 286,874 predmeta u radu u sudovima i tužilaštvima u 2022. godini (za period od 1. januara do 31. decembra). Ovi predmeti pripadali su istim glavnim vrstama predmeta koje je Indeks pratio u periodu od 2015. do 2021. godine.⁸ Definicije glavnih vrsta predmeta koje prati Indeks navedene su u poglavlju o indikatorima iz administrativnih podataka VSTV-a u ovom izvještaju.

VSTV je projektu MEASURE II dostavio i ručno prikupljene podatke za devet indikatora koji čine dio Indeksa, i to: neriješeni komunalni predmeti i stopa rješavanja za izvršenja u komunalnim predmetima, ispunjavanje kolektivnih normi za sudije i tužioce, stope potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka (za tri vrste predmeta) te uspješnost optužnica i disciplinskih postupaka. Budući da prikupljanje ovih podataka nije automatizovano, osam od ovih devet indikatora⁹ prikupljeno je s jednogodišnjim kašnjenjem i stoga su bili dostupni samo za 2021. godinu u vrijeme kada su prikupljeni podaci za 2022. godinu za preostalih 57¹⁰ indikatora.

⁸ Ukupan broj predmeta u prethodnim godinama je kako slijedi: 421.019 u 2015. godini, 378.392 u 2016. godini, 350.224 u 2017. godini, 327.996 u 2018. godini, 311.765 predmeta u 2019. godini, 284.335 u 2020. godini; i 299.269 u 2021. godini.

⁹ Indikator uspješnosti disciplinskih postupaka je jedini ručno prikupljeni indikator za koji su dostupni podaci za posljednju godinu.

¹⁰ Automatizovani sistem VSTV-a generiše podatke u stvarnom vremenu, a VSTV je u januaru 2023. godine bio u mogućnosti dostaviti podatke za 56 indikatora. Osim toga, iako prikupljeni ručno, VSTV je blagovremeno dostavio podatke za 2022. godinu za indikator koji prati stopu uspješnosti disciplinskih postupaka. Podaci za preostalih osam indikatora koji se prikupljaju ručno nisu bili dostupni u vrijeme izrade ovog izvještaja.

REZULTATI INDEKSA ZA 2022. GODINU

UKUPNA VRIJEDNOST INDEKSA

Ukupna vrijednost Indeksa za 2022. godinu iznosila je 57,27 indeksnih poena¹¹, što je za 1,16 indeksnih poena, odnosno 2,07 posto više u odnosu na vrijednost Indeksa za 2021. godinu. Ovo povećanje je tek druga godišnja promjena vrijednosti Indeksa veća od 1 indeksnog poena i signalizira napredak u bh. pravosuđu. Međutim, ovo je samo djelimičan oporavak nakon pet godina stagnacije ili pogoršanja efektivnosti pravosuđa. U 2015. godini, kada je prvi put izračunata, vrijednost Indeksa bila je 54,41 indeksnih poena; ova vrijednost se od tada koristi kao polazna vrijednost Indeksa. Sljedeće godine vrijednost Indeksa je porasla za 2,37 indeksnih poena (4,36%) na 56,78, što je i dalje njegovo najveće poboljšanje u posljednjih sedam godina. Tokom narednih nekoliko godina, stopa rasta Indeksa se usporavala, na 57,09 u 2017. godini, 57,28 u 2018. godini i 57,39 u 2019. godini. Nakon ovog perioda malih porasta, u 2020. godini je vrijednost Indeksa po prvi put opala na 56,49 poena, što je bilo za 0,90 indeksnih poena, odnosno 1,57 posto niže nego godinu dana ranije. U 2021. godini vrijednost Indeksa ponovo je opala, iako u manjoj mjeri, na 56,10 indeksnih poena, odnosno za 0,38 indeksnih poena ili 0,67 posto niže nego godinu ranije. Ukupne vrijednosti Indeksa i godišnje promjene u periodu 2015–2022. godina predstavljene su u Prikazu 1, a grafički prikazane u Prikazu 2.

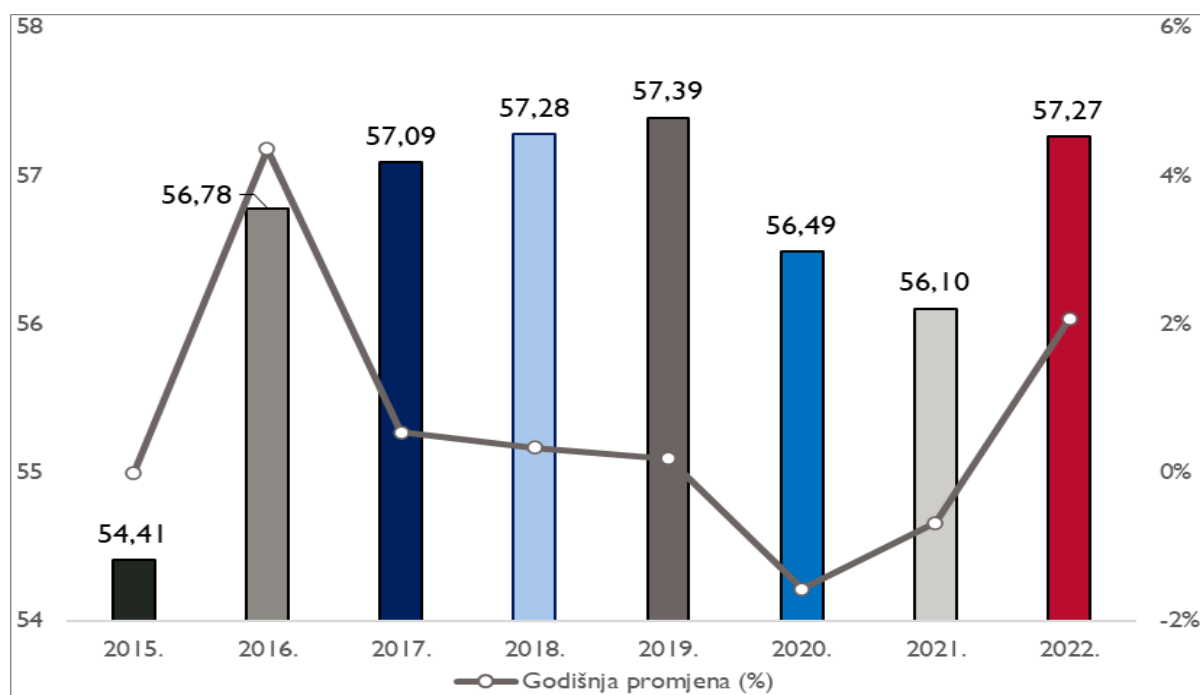
Prikaz 1. Ukupne vrijednosti Indeksa i godišnje promjene za period 2015–2022. godina

Godina Indeksa	Ukupna vrijednost Indeksa ¹²	Godišnja promjena (u indeksnim poenima)	Godišnja promjena (u %)
2015.	54,41 indeksnih poena	N/A	N/A
2016.	56,78 indeksnih poena	2,37	4,36%
2017.	57,09 indeksnih poena	0,31	0,54%
2018.	57,28 indeksnih poena	0,19	0,34%
2019.	57,39 indeksnih poena	0,11	0,19%
2020.	56,49 indeksnih poena	-0,90	-1,57%
2021.	56,10 indeksnih poena	-0,38	-0,67%
2022.	57,27 indeksnih poena	1,16	2,07%

¹¹ Od maksimalnih 100 indeksnih poena. Sve razlike u indeksnim poenima ovdje ili u ostatku izvještaja su posljedica zaokruživanja, jer se svaki indikator izračunava na stotinku.

¹² Maksimalna ukupna vrijednost Indeksa je 100 indeksnih poena.

Prikaz 2. Grafikon ukupnih vrijednosti Indeksa i godišnje promjene za period 2015–2022. godina

VRIJEDNOSTI INDEKSA PO DIMENZIJAMA

GODIŠNJE PROMJENE U DIMENZIJAMA

Indeks je u 2022. godini po prvi put zabilježio porast u svih pet sastavnih dimenzija, ali su se razmjere ovih povećanja znatno razlikovale. Najvažniji pojedinačni doprinos povećanju vrijednosti Indeksa za 2022. godinu ostvaren je u dimenziji Efikasnosti, koja je zabilježila porast za 0,75 indeksnih poena (što čini 65 posto ukupnog nominalnog povećanja mjereno indeksnim poenima).

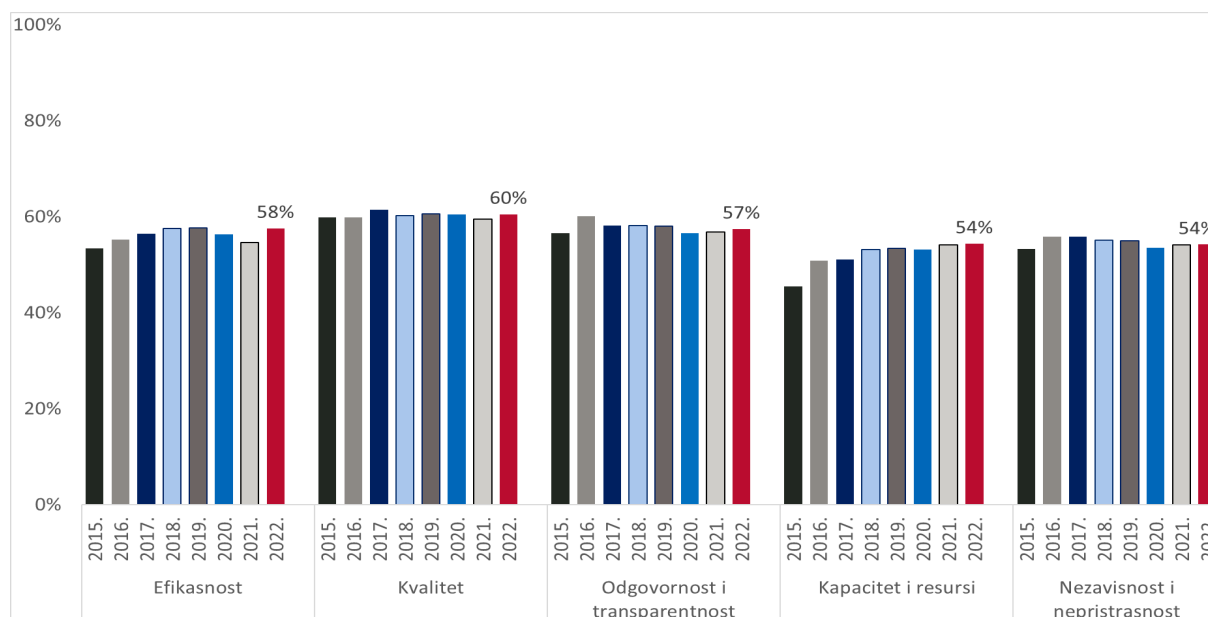
Preostale komponente su u mnogo manjoj mjeri doprinijele ukupnom povećanju vrijednosti Indeksa. Tako je dimenzija Kvaliteta zabilježila porast za 0,24, a dimenzija Odgovornosti i transparentnosti za 0,12 indeksnih poena (odnosno, oko 31 posto kumulativnog povećanja). Vrijednost dimenzije Nezavisnosti i nepristrasnosti porasla je za samo 0,03, a dimenzije Kapaciteta i resursa za 0,02 indeksna poena (oko 4 posto), što ukazuje da je stanje u ove dvije dimenzije ostalo suštinski nepromijenjeno u odnosu na prethodnu godinu. Na Prikazu 3 predstavljen je maksimalni broj indeksnih poena za svaku dimenziju, vrijednosti zabilježene u periodu 2015–2022. godine po dimenzijama i promjene u 2022. u odnosu na 2021. godinu.¹³ Prikaz 4 predstavlja godišnje vrijednosti dimenzija izražene kao postotak njihovih odgovarajućih maksimuma (nije predstavljeno u Prikazu 3).

¹³ Zbog zaokruživanja, moguće je da neke ukupne vrijednosti neće odgovarati zbiru pojedinačnih. Precizne vrijednosti date su u Prilogu I – Matrica Indeksa za 2022. godinu.

Prikaz 3. Vrijednosti Indeksa po dimenzijama za period 2015–2022. i godišnje promjene u 2022. u odnosu na 2021. godinu

Dimenzija	Maksimalan broj indeksnih poena	Broj indeksnih poena u 2015. godini	Broj indeksnih poena u 2016. godini	Broj indeksnih poena u 2017. godini	Broj indeksnih poena u 2018. godini	Broj indeksnih poena u 2019. godini	Broj indeksnih poena u 2020. godini	Broj indeksnih poena u 2021. godini	Broj indeksnih poena u 2022. godini	Godišnja promjena u indeksnim poenima
Efikasnost	25,00	13,34	13,80	14,09	14,37	14,40	14,07	13,64	14,39	0,75
Kvalitet	25,00	14,97	14,96	15,34	15,06	15,13	15,12	14,88	15,12	0,24
Odgovornost i transparentnost	20,00	11,31	12,01	11,63	11,63	11,59	11,30	11,36	11,48	0,12
Kapacitet i resursi	15,00	6,81	7,63	7,65	7,97	8,01	7,96	8,12	8,15	0,03
Nezavisnost i nepristrasnost	15,00	7,98	8,38	8,38	8,26	8,25	8,03	8,11	8,13	0,02
UKUPNO	100,00	54,41	56,78	57,09	57,28	57,39	56,49	56,10	57,27	1,16

Prikaz 4. Grafikon vrijednosti Indeksa po dimenzijama izraženih kao postotak njihovog odgovarajućeg maksimuma za period 2015–2022. godina

GODIŠNJE PROMJENE U DIMENZIJAMA PREMA IZVORU PODATAKA

Detaljnija analiza promjena unutar svake dimenzije omogućava bolji uvid u promjene koje su formirale vrijednost Indeksa za 2022. godinu.

Pokretači povećanja u dimenziji Efikasnosti bili su indikatori uspješnosti u procesuiranju predmeta u sudovima i tužilaštvima u BiH koji su izvedeni iz administrativnih (statističkih) podataka VSTV-a (0,55 indeksnih poena). Ukupne vrijednosti indikatora percepcije javnosti i percepcije sudija i tužilaca također su se povećale, ali su ta povećanja bila skromnija (0,08 odnosno 0,11 indeksnih poena).

Povećanje u dimenziji Kvaliteta (0,24 indeksnih poena) potaknuto je rezultatom indikatora izvedenih iz administrativnih podataka VSTV-a, konkretno stopama potvrđivanja sudskih odluka u krivičnim i

građanskim predmetima, te stopama uspješnosti optužnica, što je dovelo do ukupnog povećanja od 0,18 indeksnih poena. Manjem poboljšanju doprinijeli su i indikatori percepcije javnosti za ovu dimenziju (0,08 indeksnih poena).

U dimenziji Odgovornosti i transparentnosti, pozitivna promjena uzrokovana je manjim poboljšanjem u percepciji stručnih lica u pravosuđu (od 0,12 indeksnih poena), dok je vrlo skromno povećanje u vrijednostima percepcije javnosti u potpunosti neutralisano padom jednog indikatora izvedenog iz podataka VSTV-a u ovoj dimenziji – stope uspješnosti disciplinskih postupaka.¹⁴

Stav javnosti u okviru dimenzije Kapaciteta i resursa pravosuđa bio je nešto pozitivniji nego prethodne godine, ali je značajan pad vrijednosti po indikatoru informatičke podrške u pravosudnim institucijama ograničio doprinos ove dimenzije na 0,03 indeksna poena. Što se tiče dimenzije Nezavisnosti i nepristrasnosti, stavovi sudija i tužilaca bili su nešto povoljniji, ali su u cjelini ove promjene bile manje i neujednačene te su činile samo 0,02 boda ukupne promjene vrijednosti Indeksa za 2022. godinu. Raščlanjivanje godišnjih promjena u dimenzijama po izvorima podataka predstavljeno je u Prikazima 5 i 6 u tabelarnom i grafičkom formatu.¹⁵

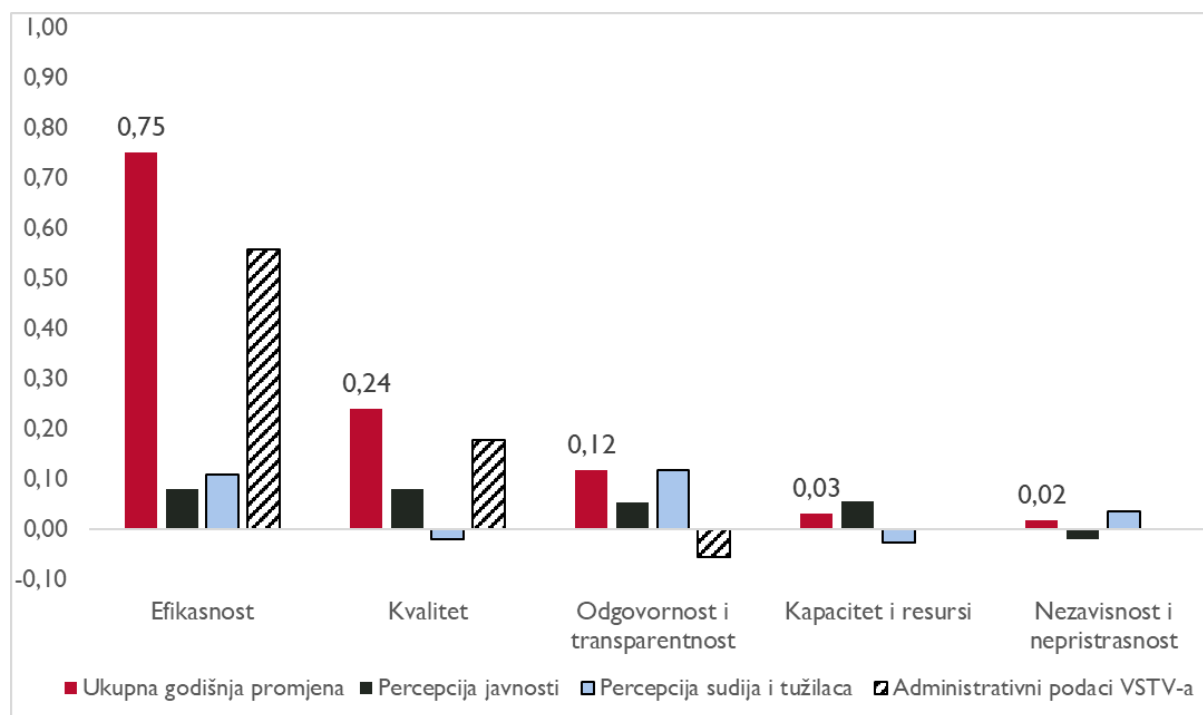
Prikaz 5. Godišnje promjene, vrijednosti dimenzija Indeksa prema izvoru podataka u 2022. u odnosu na 2021. godinu

Dimenzija	Ukupna godišnja promjena	Percepcija javnosti	Percepcija sudija i tužilaca	Administrativni podaci VSTV-a
Efikasnost	0,75	0,08	0,11	0,55
Kvalitet	0,24	0,08	-0,02	0,18
Odgovornost i transparentnost	0,12	0,05	0,12	-0,06
Kapacitet i resursi	0,03	0,06	-0,03	n/a
Nezavisnost i nepristrasnost	0,02	-0,02	0,04	n/a
UKUPNO	1,16	0,25	0,22	0,68

¹⁴ Uspješnost disciplinskih postupaka predstavlja odnos broja odluka u kojima je utvrđena disciplinska odgovornost prema ukupnom broju pokrenutih disciplinskih postupaka.

¹⁵ Usljed zaokruživanja, moguće je da neke ukupne vrijednosti neće odgovarati zbiru pojedinačnih. Precizne vrijednosti date su u Prilogu I – Matrica Indeksa za 2022. godinu.

Prikaz 6. Grafikon godišnjih promjena vrijednosti dimenzija Indeksa prema izvoru podataka u 2022. u odnosu na 2021. godinu

VRIJEDNOSTI INDEKSA PO IZVORIMA PODATAKA

Kada se ukupno povećanje vrijednosti Indeksa po indeksnim poenima raščlani po izvorima podataka, rezultat je sličan zaključcima iz analize promjena po dimenzijama. Indikatori izvedeni iz skupa administrativnih podataka VSTV-a zajedno su doprinijeli 0,68 indeksnih poena, što je najveći udio u povećanju vrijednosti Indeksa za 2022. godinu. I percepcija javnosti i stručnih lica u pravosuđu su se poboljšali, iako u manjoj mjeri nego kod administrativnih podataka (0,25 odnosno 0,22 indeksna poena). Ukupne vrijednosti Indeksa i njegovih glavnih komponenti (prema izvorima podataka) za period 2015–2022. godina predstavljene su u Prikazu 7.¹⁶ Prikaz 8 prikazuje ukupne godišnje vrijednosti Indeksa i vrijednosti indikatora prema izvorima podataka izražene kao postotak njihovog odgovarajućeg maksimuma (nije predstavljeno u Prikazu).

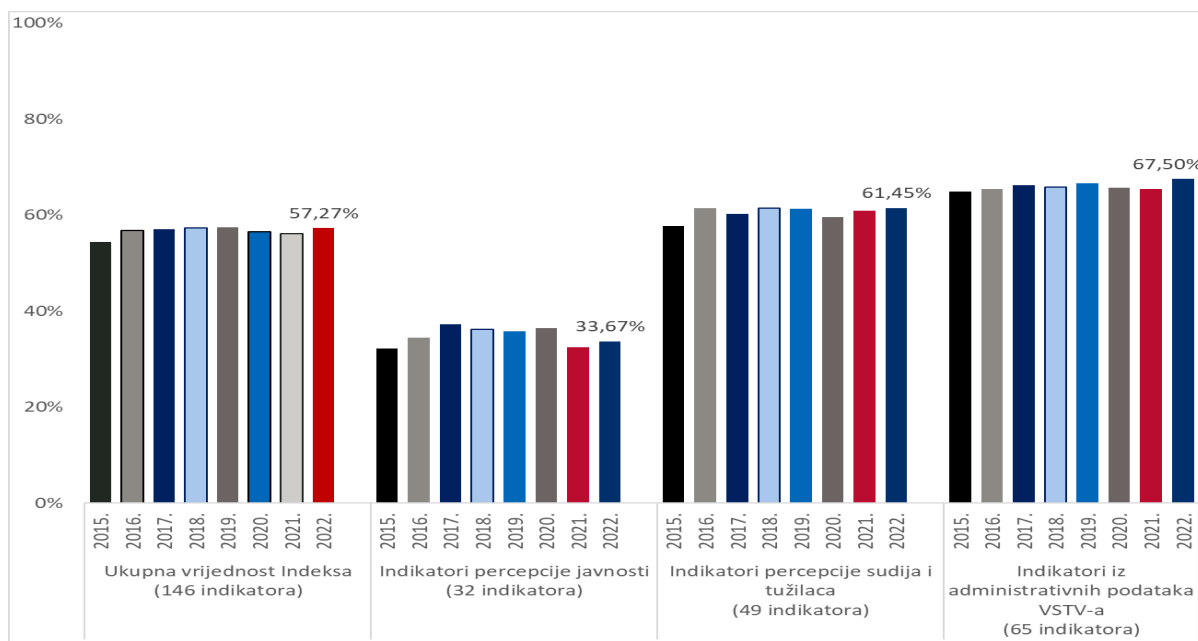
Prikaz 7. Ukupna vrijednost Indeksa i ukupne vrijednosti indikatora prema izvoru podataka za period 2015–2022. i godišnje promjene u 2022. u odnosu na 2021. godinu

	Indeks ukupno (146 indikatora)	Indikatori percepcije javnosti (32 indikatora)	Indikatori percepcije sudija i tužilaca (49 indikatora)	Indikatori iz administrativnih podataka VSTV-a (65 indikatora)
Maksimum indeksnih poena	100,00	22,25	44,77	32,98
Indeks za 2015. godinu	54,41	7,17	25,83	21,41
Indeks za 2016. godinu	56,78	7,67	27,51	21,60
Indeks za 2017. godinu	57,09	8,28	26,98	21,83

¹⁶ Zbog zaokruživanja, moguće je da neke ukupne vrijednosti neće odgovarati zbiru pojedinačnih. Precizne vrijednosti date su u Prilogu I – Matrica Indeksa za 2022. godinu.

	Indeks ukupno (146 indikatora)	Indikatori percepcije javnosti (32 indikatora)	Indikatori percepcije sudija i tužilaca (49 indikatora)	Indikatori iz administrativnih podataka VSTV-a (65 indikatora)
Indeks za 2018. godinu	57,28	8,04	27,53	21,70
Indeks za 2019. godinu	57,39	7,97	27,46	21,96
Indeks za 2020. godinu	56,49	8,11	26,69	21,68
Indeks za 2021. godinu	56,10	7,24	27,29	21,58
Indeks za 2022. godinu	57,27	7,49	27,51	22,26
Godišnja promjena u 2022. u odnosu na 2021. godinu	1,16	0,25	0,22	0,68

Prikaz 8. Grafikon ukupne vrijednosti Indeksa i ukupne vrijednosti indikatora prema izvoru podataka, izražen kao postotak njihovog odgovarajućeg maksimuma za period 2015–2022. godina

U narednim poglavljima ovog izvještaja opisana je analiza promjena vrijednosti pojedinačnih indikatora za svaki od tri izvora podataka korištenih u Indeksu. Ovi izvori podataka su:

- podaci o percepciji javnosti o efektivnosti pravosuđa izvedeni iz Ankete o percepciji građana u BiH koja je provedena u decembru 2022. i januaru 2023. godine;
- podaci o percepciji sudija i tužilaca o efektivnosti pravosuđa izvedeni iz Ankete sa sudijama i tužiocima koja je provedena u februaru 2023. godine;
- administrativni (statistički) podaci VSTV-a, uključujući historijske trendove od 2012. godine¹⁷ (ukoliko su dostupni).

¹⁷ Indeks efektivnosti pravosuđa je uveden 2015. godine, međutim, statistički podaci VSTV-a koji su korišteni za izradu Indeksa dostupni su od 2012. godine. U cilju proširivanja osnove naše analize, u izvještaju su navedene vremenske serije od 2012. godine (gdje su dostupne).

ZAKLJUČCI: UKUPNA VRIJEDNOST INDEKSA, DIMENZIJE I IZVORI PODATAKA

Vrijednost Indeksa u 2022. godini iznosila je 57,27 indeksnih poena, što je za 1,16 indeksnih poena, odnosno 2,07 posto više u odnosu na prethodnu godinu. Ovo povećanje je tek drugi put da se vrijednost Indeksa promijenila za više od 1 indeksnog poena i predstavlja prvo značajno poboljšanje vrijednosti Indeksa od 2016. godine, nakon 5 godina stagnacije ili pogoršanja, zbog čega su bilo kakva predviđanja ili očekivanja kontinuiranog napretka u pogledu efektivnosti pravosuđa preuranjena. Iako je povećanje vrijednosti Indeksa za 2022. godinu samo kompenziralo većinu (ali ne sve) negativnih promjena zabilježenih u prethodne dvije godine i tako tek vratilo efektivnost pravosuđa na nivo iz 2018. godine, ohrabrujuće je da su nastavljeni određeni povoljni trendovi uočeni prošle godine, poput poboljšanja po indikatorima koji prate predmete korupcije u tužilaštvima i žalbene predmete u drugostepenim sudovima.

Po prvi put u 2022. godini svih pet dimenzija koje čine Indeks zabilježilo je povećanje vrijednosti, s tim da su ta povećanja značajno varirala po svom obimu. Komponenta u kojoj je zabilježeno najveće poboljšanje vrijednosti Indeksa u 2022. godini bilo je povećanje od 0,75 indeksnih poena u dimenziji Efikasnosti (doprinoseći sa 65 posto ukupnog povećanja mjenenog indeksnim poenima). Doprinos ostalih dimenzija ukupnom povećanju vrijednosti Indeksa bio je znatno manji: dimenzija Kvaliteta zabilježila je porast od 0,24, a dimenzija Odgovornosti i transparentnosti porast od 0,12 indeksnih poena (kumulativno 31 posto). Vrijednosti u okviru dimenzije Nezavisnosti i nepristrasnosti porasle su za samo 0,03, a u okviru dimenzije Kapaciteta i resursa 0,02 indeksnih poena, (4 posto), što ukazuje da je stanje u ove dvije dimenzije ostalo suštinski nepromijenjeno u odnosu na prethodnu godinu.

Indikatori izvedeni iz skupa administrativnih podataka VSTV-a kumulativno su najviše doprinijeli povećanju u 2022. godini – 0,68 indeksnih poena. Umjerenije su se poboljšale percepcija javnosti i percepcija stručnih lica u pravosuđu (0,25 odnosno 0,22 indeksna poena); ovo je bio prvi put od 2017. godine da su kumulativne vrijednosti iz sva tri izvora podataka porasle.

Iako ukupno povećanje vrijednosti Indeksa i pozitivne promjene u njegovim sastavnim dimenzijama i podsegmentima izvora podataka predstavljaju samo djelimičan oporavak od prethodnih padova, ukupna vrijednost po indikatorima izvedenim iz administrativnih podataka VSTV-a bila je najveća od početka izrade Indeksa 2015. godine.

INDIKATORI PERCEPCIJE JAVNOSTI

Indeks prati percepciju javnosti o efektivnosti bh. pravosuđa kroz 32 indikatora izvedena iz odgovora na pitanja iz Ankete o percepciji građana u BiH koju na godišnjoj osnovi provodi projekat MEASURE II. Obuhvat Ankete o percepciji građana u BiH prevazilazi pravosuđe i obuhvata širok spektar društvenih pitanja u BiH, uključujući upravu, korupciju, civilno društvo i građansko učešće, socijalnu uključenost i razvoj mladih, medije i korištenje digitalnih tehnologija, međuetničke odnose i emigraciju. Istraživanje se provodi na nacionalno reprezentativnom uzorku od 3.000 bh. građana odabranih metodom stratificiranog slučajnog uzorkovanja. Posljednji krug Ankete o percepciji građana u BiH provela je u decembru 2022. i januaru 2023. godine bh. agencija za istraživanje javnog mnijenja Custom Concept koristeći upitnik za Anketu o percepciji građana u BiH koji je razvio projekat MEASURE II.

UKUPNE VRIJEDNOSTI ZA INDIKATORE PERCEPCIJE JAVNOSTI

Svi indikatori percepcije javnosti zajedno mogu iznositi najviše 22,25 indeksnih poena u ukupnoj vrijednosti Indeksa (ova idealna maksimalna vrijednost bi se postigla kada bi svi ispitanici dali najpovoljniji odgovor na svako pitanje). Rezultat za 2022. godinu po indikatorima percepcije javnosti iznosio je 7,49 indeksnih poena (od mogućih 22,25 indeksnih poena), ili 33,67 posto od maksimuma, što predstavlja povećanje od 0,25 indeksnih poena (ili 3,52 posto) u odnosu na 2021. godinu. Ukupne vrijednosti indikatora percepcije javnosti i odgovarajuće godišnje promjene za period 2015-2022. godine predstavljene su u Prikazu 9.

Prikaz 9. Ukupne vrijednosti indikatora percepcije javnosti i godišnje promjene u periodu 2015–2022. godina

Godina Indeksa	Ukupna vrijednost, percepcija javnosti (maksimalna vrijednost = 22,25 poena)	Ukupna vrijednost, percepcija javnosti (% udio u maksimalnoj vrijednosti)	Godišnja promjena (u indeksnim poenima)	Godišnja promjena (u %)
2015.	7,17	32,21%	N/A	N/A
2016.	7,67	34,48%	0,50	7,04%
2017.	8,28	37,19%	0,60	7,85%
2018.	8,04	36,15%	-0,23	-2,78%
2019.	7,97	35,82%	-0,07	-0,92%
2020.	8,11	36,46%	0,14	1,80%
2021.	7,24	32,52%	-0,88	-10,81%
2022.	7,49	33,67%	0,25	3,52%

POJEDINAČNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA PERCEPCIJE JAVNOSTI

GODIŠNJE PROMJENE U 2022. U ODNOSU NA 2021. GODINU

U 2022. godini, vrijednosti 24 od 32 indikatora u ovoj kategoriji su porasle, dok su vrijednosti preostalih 8 indikatora opale, što je dovelo do blagog ukupnog poboljšanja percepcije javnosti u odnosu na 2021. godinu. Međutim, ovaj skromni oporavak u jednoj godini nije bio dovoljan da značajnije promijeni sveukupnu lošu percepciju javnosti o efektivnosti pravosuđa od uvođenja Indeksa 2015. godine. Čak i uz poboljšanja u ovoj godini, i dalje je prisutan izrazito nepovoljan stav javnosti o efektivnosti pravosuđa. U poglavljima koja slijede detaljnije su analizirani pojedinačni indikatori i podskupovi indikatora koje karakteriziraju najuočljivije promjene i oni koji su pokazali najniže vrijednosti. U Prikazima 10 do 15 za svako anketno pitanje navedeni su kratka oznaka, tekst pitanja u skraćenom obliku, vrijednost odgovarajućeg indikatora (na skali od 1 do 100) te promjena vrijednosti indikatora u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Potpuna formulacija pitanja i ponuđeni odgovori dati su u Prilogu VIII pod naslovom „Upitnik za Anketu o percepciji građana u BiH za 2021. godinu“. Vrijednosti za svih 32 indikatora koji su izvedeni iz ove Ankete date su u Prilogu III.

NAJVEĆA GODIŠNJA POBOLJŠANJA U 2022. U ODNOSU 2021. GODINU

Svi indikatori koji su zabilježili najveća godišnja poboljšanja spadaju u podskup indikatora s najslabijim rezultatima. Prva tri indikatora koja su pokazala najupečatljivije povećanje odnosila su se na određene

finansijske aspekte rada pravosuđa (plate sudija/tužilaca, advokatske/notarske naknade i sudske takse/naknade). Preostala dva indikatora sa najboljim rezultatima zabilježila su skromna poboljšanja u percepciji efikasnosti obrade predmeta u tužilaštvima (smanjenje zaostataka i trajanje predmeta). Međutim, sva poboljšanja u indikatorima s najboljim rezultatima u 2022. godini bila su tek oporavak od negativnih promjena zabilježenih 2021. godine. Indikatori percepcije javnosti sa najvećim godišnjim porastom u 2022. u odnosu na 2021. godinu navedeni su u Prikazu 10.

Prikaz 10. Najveći porast vrijednosti indikatora percepcije javnosti na godišnjem nivou, 2022. u odnosu na 2021. godinu

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2021. god.	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.	Godišnja promjena vrijednosti indikatora
JE11	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	15,09	21,18	6,09
JE12	Adekvatnost naknada advokata i notara	13,08	17,93	4,85
JE7	Adekvatnost sudskih taksi/naknada	13,27	17,20	3,93
JE4	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	21,49	25,39	3,91
JE9	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	9,08	12,31	3,23

NAJVEĆE GODIŠNJE NEGATIVNE PROMJENE U 2022. U ODNOSU NA 2021. GODINU

U svjetlu općenito, iako tek neznatno povoljnije ukupne percepcije javnosti o pravosuđu, zabrinjavajuće je da su tri indikatora koja se odnose na nepristrasnost, nezavisnost i kompetentnost pravosuđa (jednak tretman, odsustvo neprimjerenog uticaja i imenovanja zasnovana na kompetentnosti) pokazala najveće negativne promjene. Štaviše, sva tri ova indikatora dosegla su svoje najniže vrijednosti otkako se mjere u okviru Indeksa. Među indikatorima sa najvećim negativnim promjenama je i mišljenje o objektivnosti medijskog izvještavanja o sudskim istragama i sudskim predmetima. Indikatori percepcije javnosti čije su vrijednosti pokazale najveće negativne promjene predstavljeni su u Prikazu 11.

Prikaz 11. Najveća godišnja smanjenja vrijednosti indikatora percepcije javnosti, 2022. u odnosu na 2021. godinu

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2021. god.	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.	Godišnja promjena u vrijednosti indikatora
JE16	Jednakost u tretiranju građana od strane sudova	39,14	36,44	-2,70
JE17	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	41,59	39,15	-2,44
JE5	Imenovanje sudija/tužilaca na osnovu njihove kompetentnosti	45,39	43,58	-1,81
JE6	Objektivnost medija u biranju i predstavljanju sudskih predmeta i istraga	42,16	40,66	-1,50

INDIKATORI S NAJLOŠIJIM REZULTATIMA: NAJNIŽE VRIJEDNOSTI INDIKATORA PERCEPCIJE JAVNOSTI ZA 2022. GODINU

Podskup indikatora s najnižim vrijednostima ukazuje na one oblasti u kojima su, prema mišljenju građana, poboljšanja najpotrebnija: vrijeme rješavanja predmeta na sudovima i u tužilaštvima ponovno je bilo pitanje koje je percipirano najnegativnije, a slijedi ga neodobravanje visokih naknada i troškova u pravosuđu (sudske takse i naknade, advokatske/notarske naknade, plate sudija/tužilaca), a usto je javnost uvjeren da se zaostatci u tužilaštvima povećavaju. Ostali indikatori u podskupu s najnižim vrijednostima odražavaju čvrsto uvjerenje javnosti da je korupcija široko rasprostranjena u pravosuđu, da su sudije i tužioc podmitljivi i da su javni zvaničnici zaštićeni od krivičnog gonjenja. Pored toga, devet od deset indikatora bilo je i prethodne godine u podskupu indikatora s najnižim vrijednostima. Novi indikator s najlošijim rezultatima u 2022. godini bila je mjera percepcije o tome da li javni zvaničnici odgovaraju za kršenje zakona. Pregled indikatora sa najnižim vrijednostima u 2022. godini dat je u Prikazu 12.

Prikaz 12. Najniže vrijednosti indikatora percepcije javnosti u 2022. godini

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.
JE8	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	11,92
JE9	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	12,31
JE7	Adekvatnost sudskih taksi/naknada	17,20
JE12	Adekvatnost naknada advokata i notara	17,93
JE11	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	21,18
JE4	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	25,39
COR19	Stepen u kom je pravosudni sistem zahvaćen korupcijom	27,05
COR20C	Sudije ne uzimaju mito	27,69
COR20D	Tužioc ne uzimaju mito	27,75

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.
COR20F	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	27,95

VRIJEDNOSTI INDIKATORA PERCEPCIJE JAVNOSTI ZA 2022. U ODNOSU NA POČETNU 2015. GODINU

U poređenju sa početnom 2015. godinom, javno mnijenje se u 2022. godini najviše poboljšalo u pogledu broja neriješenih predmeta u sudovima i tužilaštvima. Javnost je i visinu plata u pravosuđu ocijenila pozitivnije nego sedam godina ranije (iako indikatori konstantno bilježe niske vrijednosti). Zadovoljstvo administrativnim uslugama koje pružaju sudovi i tužilaštva jedan je od indikatora sa najboljim rezultatima i spada u grupu sa najvećim porastom u periodu 2015–2020. godina. Vrijednosti po ovim indikatorima navedene su u Prikazu 13.

Prikaz 13. Najveća povećanja vrijednosti indikatora percepcije javnosti, 2022. u odnosu na 2015. godinu

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2015. god.	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.	Promjena u vrijednosti indikatora (2022. u odnosu na 2015. god.)
JE3	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	10,71	31,28	20,57
JE4	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	10,60	25,39	14,79
JE11	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	10,81	21,18	10,37
GOV11	Zadovoljstvo administrativnim uslugama sudova ili tužilaštava	40,20	47,60	7,40
JE7	Adekvatnost sudskih taksi/naknada	10,17	17,20	7,03

Mišljenje javnosti o nagrađivanju dobrog učinka tužilaca zabilježilo je najveći pad od kada je Indeks prvi put izračunat 2015. godine. Gotovo isto toliko se pogoršala i ukupna percepcija o radu pravosudnih institucija (ocjena rada sudija/sudova i tužilaca/tužilaštava). U 2022. godini, vrijednost još jednog indikatora – zabrinutost u vezi s nezavisnošću pravosuđa (neprijeren uticaj na odluke sudija), se pogoršala dovoljno da bude uključena u ovaj podskup. Ovi indikatori predstavljeni su u Prikazu 14.

Prikaz 14. Najveća smanjenja vrijednosti indikatora percepcije javnosti, 2022. u odnosu na 2015. godinu

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2015. god.	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.	Promjena u vrijednosti indikatora (2022. u odnosu na 2015. god.)
COR20H	Nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca	47,24	39,67	-7,57
JE1A	Ocjena rada sudija/sudova	35,46	29,03	-6,43
JE1B	Ocjena rada tužilaca/tužilaštava	35,93	29,57	-6,36

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2015. god.	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.	Promjena u vrijednosti indikatora (2022. u odnosu na 2015. god.)
JE17	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	45,16	39,15	-6,01

PROMJENE U VRIJEDNOSTIMA INDIKATORA POVEZANIH SA KORUPCIJOM U 2022. U ODNOSU NA 2021. GODINU

Sedam od osam indikatora povezanih sa korupcijom pratili su širi trend blagog poboljšanja percepcije javnosti u 2022. godini, iako nijedan nije bio ni blizu neutraliziranja negativnih promjena iz prethodne dvije godine. Indikatori percepcije javnosti o korupciji, njihove vrijednosti i godišnje promjene u 2022. u odnosu na 2021. godinu predstavljeni su u Prikazu 15.

Prikaz 15. Vrijednosti indikatora percepcije javnosti o pitanjima povezanim s korupcijom, 2022. u odnosu na 2021. godinu i godišnje promjene

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2021. god.	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.	Godišnja promjena u vrijednosti indikatora
JE17	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	41,59	39,15	-2,44
COR20F	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	27,77	27,95	0,18
COR20A	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	34,09	34,44	0,35
COR20C	Sudije ne uzimaju mito	27,03	27,69	0,66
COR19	Mjera u kojoj je pravosudni sistem pod uticajem korupcije	26,32	27,05	0,73
COR20B	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	33,73	34,63	0,90
COR20D	Tužiocima ne uzimaju mito	26,81	27,75	0,95
COR20E	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	26,56	28,61	2,05

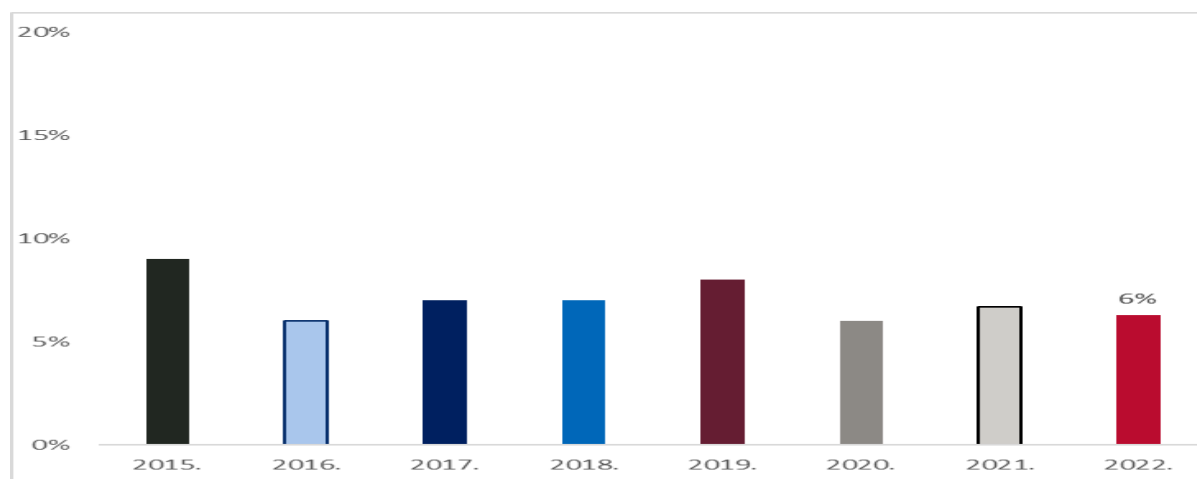
DODATNI PODACI O PERCEPCIJI JAVNOSTI

Osim podataka korištenih za izračunavanje Indeksa, Anketa o percepciji građana u BiH omogućava dodatni uvid interakcije građana sa pravosudnim institucijama i procesima, načine kako oni dolaze do informacija o pravosuđu i kako ocjenjuju medijsko izvještavanje o sudskim i tužilačkim predmetima i istragama. Ovi indikatori ne utiču direktno na rezultate Indeksa.

LIČNO UČEŠĆE U SUDSKIM POSTUPCIMA

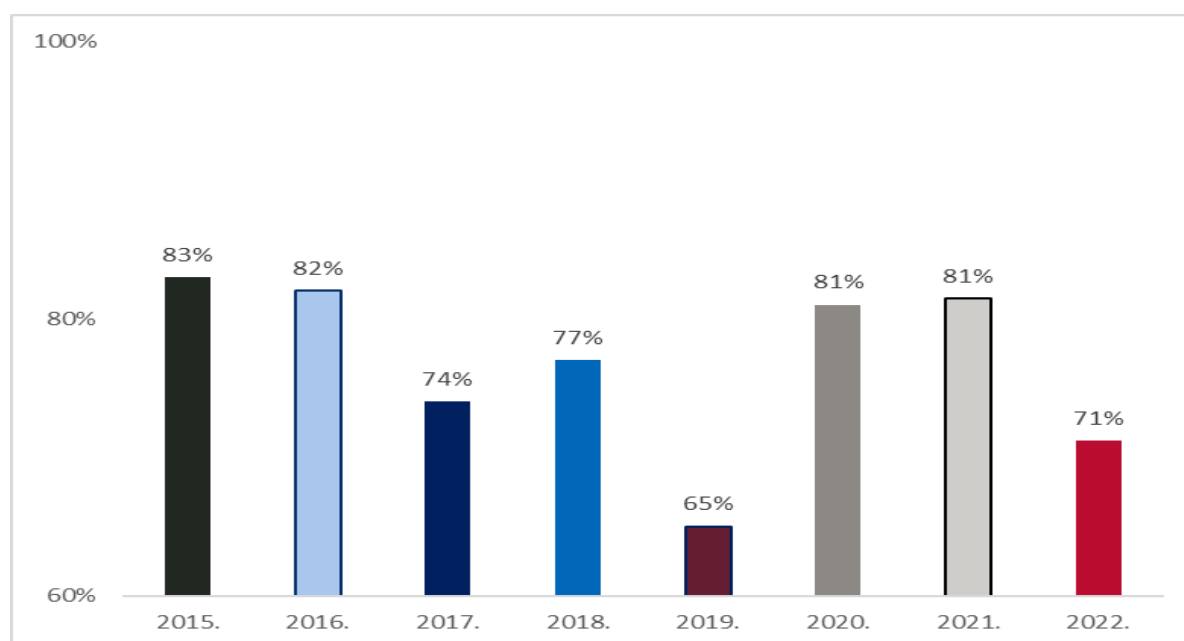
Od kada je Indeks uspostavljen, udio ispitanika koji su imali neposredno iskustvo s radom pravosuđa redovno je bio mali (manje od 10 posto uzorka) (Prikaz 16). U 2022. godini, ispitanici koji su bili direktno izloženi sudskom procesu činili su 6 posto uzorka.

Prikaz 16. Grafikon udjela ispitanika uključenih u sudske predmete (osim komunalnih predmeta), 2015–2022. godina

Čak i među ovom manjom grupom ispitanika koji su imali iskustva iz prve ruke sa pravosuđem, za njih 71 posto,¹⁸ što predstavlja značajnu većinu (tokom godina udio ispitanika u ovoj kategoriji varirao je između 65 i 83 posto), ovo iskustvo je bilo ograničeno na samo jedan sudski predmet. U 2022. godini, kao i svake godine od početka računanja Indeksa, samo je mali dio ispitanika imao iskustvo sa više sudskih predmeta i na više sudova (Prikaz 17).

Prikaz 17. Grafikon udjela ispitanika uključenih u samo jedan sudski predmet u ukupnom broju ispitanika s direktnim iskustvom sa pravosudnim sistemom, 2015–2022. godina

U 2022. godini, stavovi ispitanika koji su imali neposredno iskustvo sa pravosudnim sistemom u posljednje tri godine bili su nešto povoljniji – 0,30 indeksnih poena, ili 3,98 posto – od stavova onih ispitanika koji takvo iskustvo nisu imali. Stav ispitanika koji su imali dodira sa pravosuđem bio je najpozitivniji u pogledu tri indikatora iz dimenzije Kapaciteta i resursa (adekvatnost plata sudija i tužilaca, advokatske i notarske naknade i sudske takse/naknade), jednog indikatora iz dimenzije

¹⁸ Radi boljeg uvida u omjere, od 3.000 anketiranih građana, stvarni broj ispitanika koji su imali iskustva sa sudovima bio je 189, od kojih je 134 bilo uključeno u samo jedan sudski predmet.

Nezavisnosti i nepristrasnosti (odsustvo neprimjerenog uticaja na sudije) i jednog indikatora iz dimenzije Odgovornosti i transparentnosti (nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca). S druge strane, građani koji nisu bili uključeni ni u jedan sudski predmet ocijenili su indikatore koji se odnose na dimenziju Efikasnosti (smanjenje zaostataka u sudovima i tužilaštvima te ocjena rada tužilaca, advokata i notara) nešto pozitivnije od onih koji su imali lično iskustvo sa pravosuđem. Indikatori za koje su se stavovi ispitanika sa neposrednim iskustvom u pravosuđu najviše razlikovali od mišljenja građana bez takvog iskustva navedeni su u Prikazu 18. Negativne vrijednosti označavaju indikatore za koje je percepcija ispitanika bez iskustva s pravosuđem bila povoljnija.

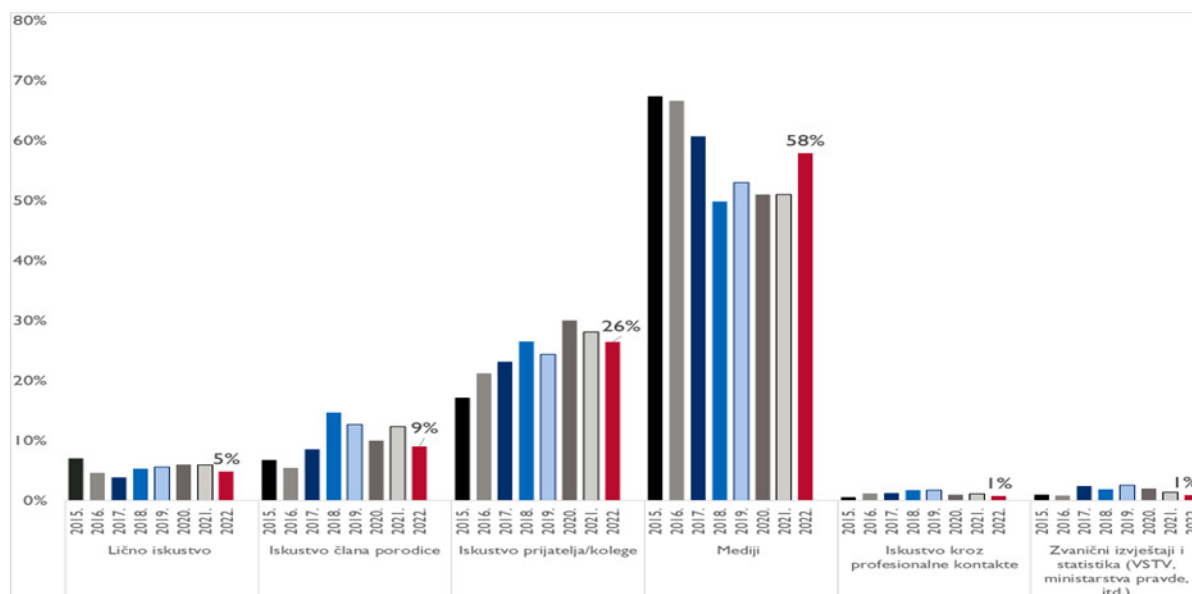
Prikaz 18. Najveće razlike u odgovorima ispitanika koji su bili i onih koji nisu bili uključeni u sudske predmete u posljednje tri godine, 2022. godina

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Razlika u vrijednostima indikatora između ispitanika koji su učestvovali u sudskim predmetima i onih koji nisu
JE11	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	11,69
JE12	Adekvatnost naknada advokata i notara	10,96
JE17	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	6,97
COR20H	Nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca	6,58
JE7	Adekvatnost sudskih taksi/naknada	5,46
...
JE4	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	-1,10
JE1D	Ocjena rada notara	-1,20
JE1C	Ocjena rada advokata	-1,92
JE1B	Ocjena rada tužilaca/tužilaštava	-2,21
JE3	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	-5,46

GLAVNI IZVOR INFORMACIJA O PRAVOSUĐU

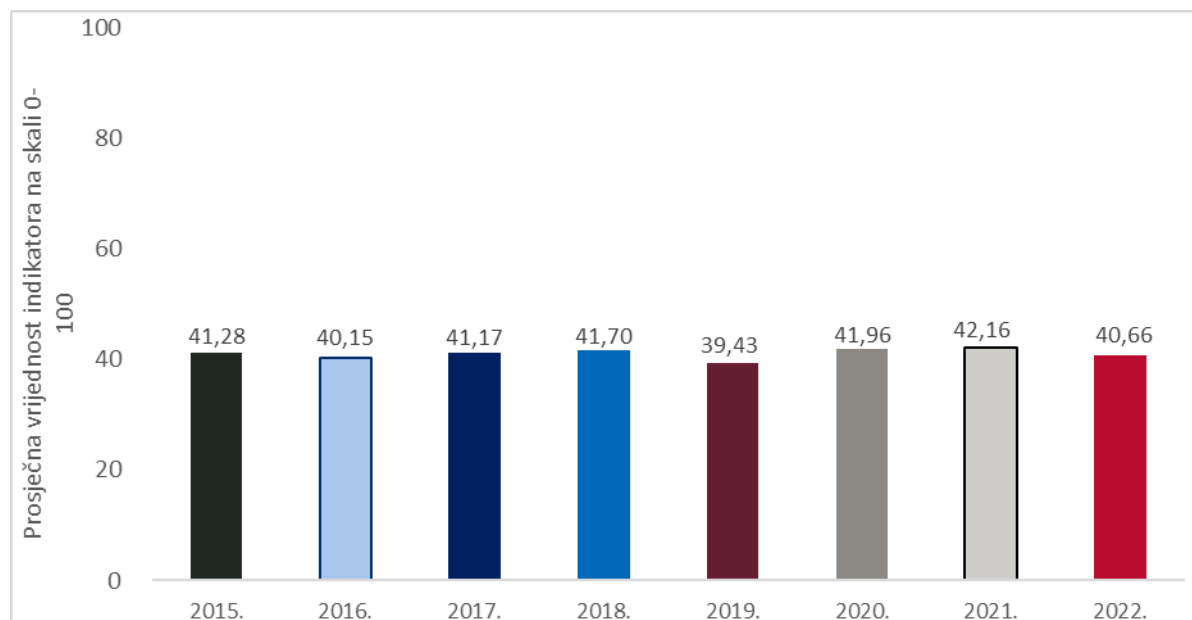
Javnost je svoje stavove o pravosuđu u 2022. godini formirala na temelju istih izvora informacija kao i prethodnih godina Indeksa. Mediji su bili glavni izvor za 58 posto ispitanika, dok se njih oko 35 posto oslanjalo na iskustva iz druge ruke (porodica i prijatelji/kolege zajedno). Samo 1 posto ispitanika navelo je zvanične izvještaje i statističke podatke kao izvore informisanja o pravosuđu. Glavni izvori informacija o pravosuđu predstavljeni su u Prikazu 19.

Prikaz 19. Grafikon glavnih izvora javnih informacija o bh. pravosuđu, predmetima i akterima, 2015–2022. godina

Vrijednost indikatora povjerenja javnosti u objektivnost medija u prikazivanju rada pravosuđa (objektivnost u predstavljanju sudskih predmeta i istraga) se u 2022. godini neznatno smanjila na 40,66 vrijednosnih poena te je ostala u istom uskom i relativno niskom rasponu vrijednosti indikatora između 39 i 43 indeksna poena, kao i u proteklih sedam godina. Ove vrijednosti ukazuju na dosljedno nizak nivo povjerenja u medijsko izvještavanje o istragama i sudskim predmetima. Prikaz 20 ilustruje varijacije u vrijednostima ovog indikatora od početka izrade Indeksa.

Prikaz 20. Grafikon nivoa povjerenja u objektivnost medija prilikom odabira i predstavljanja sudskih predmeta i istraga, 2015–2022. godina

ZAKLJUČCI: PERCEPCIJA JAVNOSTI

Rezultat za indikatore percepcije javnosti je u 2022. godini iznosio 7,49 indeksnih poena, ili 33,67 posto maksimuma, što je povećanje od 0,25 indeksnih poena (3,52 posto) u odnosu na 2021. godinu, ali je ovo povećanje samo delimično nadoknadilo godišnji pad od 10,81 posto zabilježen u 2021. godini. Ukupna vrijednost indikatora proizašlih iz percepcije javnosti postojano je niska od početka računanja Indeksa 2015. godine.

Uprkos konstantno niskim vrijednostima, tri indikatora percepcije javnosti koja su pokazala najveća godišnja povećanja odnose se na određene finansijske aspekte rada pravosuđa (plate sudija/tužilaca, advokatske/notarske naknade i sudske takse/naknade), dok su se preostala dva indikatora sa najvećim poboljšanjima odnosila na percepciju efikasnosti obrade predmeta u tužilaštvima (smanjenje zaostataka i trajanje predmeta). S druge strane, iako je ukupna percepcija javnosti o pravosuđu u 2022. godini bila nešto povoljnija, zabrinjava činjenica da su najveće negativne promjene zabilježila tri indikatora nepristrasnosti, nezavisnosti i kompetentnosti pravosuđa (jednakost u tretmanu građana, odsustvo neprimjerenog uticaja i imenovanja zasnovana na kompetentnosti).

Podskup indikatora s najnižim vrijednostima ukazuje na one oblasti u kojima su, prema mišljenju građana, poboljšanja najpotrebnija. Vrijednosti indikatora iz ovog podskupa uglavnom su ostale iste u 2022. godini kao i prethodne godine. Najvažniji indikatori u ovom podskupu s niskim vrijednostima odnose se na vrijeme rješavanja predmeta u sudovima i tužilaštvima, stepen pogođenosti pravosudnog sistema korupcijom, podmitljivost sudija i tužilaca te procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon.

U poređenju s baznim vrijednostima iz 2015. godine, javno mnijenje se u 2022. godini najviše poboljšalo u pogledu broja neriješenih predmeta u sudovima i tužilaštvima. I visinu plata u pravosuđu javnost je ocijenila pozitivnije nego sedam godina ranije, kao i kvalitet i cijenu administrativnih usluga u sudovima i tužilaštvima. Mišljenje javnosti o nagrađivanju dobrog učinka tužilaca zabilježilo je najveći pad od kada je Indeks prvi put izračunat 2015. godine. Gotovo isto toliko se pogoršala i ukupna percepcija o radu pravosudnih institucija (ocjena rada sudija/sudova i tužilaca/tužilaštava), dok se vrijednost indikatora nezavisnosti pravosuđa (neprimjeren uticaj na odluke sudija) dovoljno pogoršala da u 2022. godini postane dio ovog podskupa.

Iako je sedam od osam indikatora koji se odnose na korupciju u 2022. godini pratilo širi trend blagog poboljšanja percepcije javnosti, vrijednosti šest od ovih indikatora i dalje su bile ispod početnih vrijednosti iz 2015. godine, što odražava trajno nezadovoljstvo javnosti načinom na koji pravosuđe rješava pitanja vezana za korupciju. Još više zabrinjava što je vrijednost indikatora nezavisnosti pravosuđa (neprimjeren uticaj na odluke sudija) dodatno opala i dostigla najniži nivo od početka računanja Indeksa 2015. godine.

Od kada je Indeks uspostavljen, udio ispitanika koji su imali neposredno iskustvo s radom pravosuđa redovno je bio mali. U 2022. godini, ispitanici koji su imali neposredan dodir sa radom sudstva činili su 6 posto uzorka. Čak i među ovom manjom grupom ispitanika koji su imali iskustva iz prve ruke sa pravosuđem, za njih 71 posto, ovo iskustvo je bilo ograničeno na samo jedan sudski spor. U 2022. godini, stavovi ispitanika sa direktnim iskustvom sa sudovima bili su neznatno povoljniji – 0,30 indeksnih poena, odnosno 3,98 posto – od onih koji takvo lično iskustvo nisu imali.

Izveštavanje medija ostalo je glavni izvor informacija o pravosuđu za 58 posto ispitanika (dok je na iskustvo iz druge ruke (porodica i prijatelji/kolege zajedno) otpadalo oko 35 posto), a već postojano nizak nivo povjerenja javnosti u objektivnost medija pri predstavljanju sudskih predmeta i istraga, u 2022. godini, se dodatno neznatno smanjio.

INDIKATORI PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA

Anketa sa sudijama i tužiocima je instrument za istraživanje koji je projekat MEASURE II razvio kako bi stekao neposredni uvid u stavove službujućih sudija i tužilaca o stanju pravosuđa, a posebno o njegovoj efektivnosti, provodi se putem interneta i anonimna je. Ova Anketa je u 2022. godini provedena osmi put i u njoj je, na poziv VSTV-a BiH, učestvovalo 400 nosilaca pravosudnih funkcija. Grupa ispitanika precizno je odražavala strukturu pravosuđa u smislu relativne veličine odgovarajuće populacije sudija i tužilaca, spola i mjesne nadležnosti. Teme obuhvaćene istraživanjem uglavnom su u domenu VSTV-a, ali neke se bave i pitanjima vezanim za pravosuđe koja su u nadležnosti drugih izvršnih ili zakonodavnih tijela.

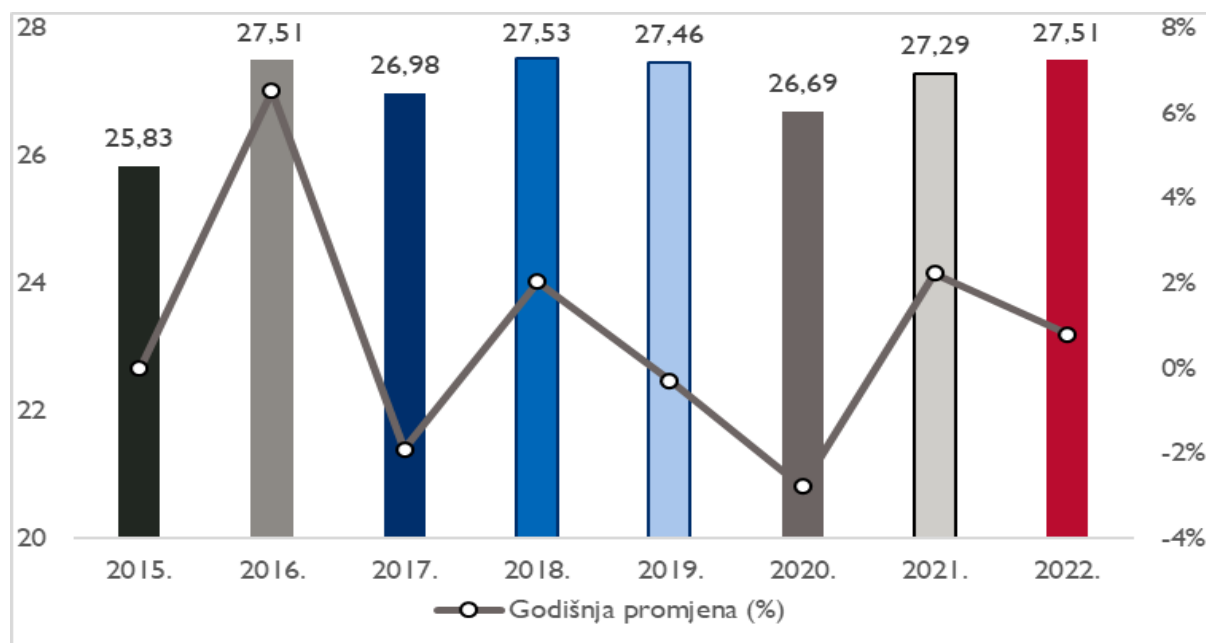
UKUPNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA

Indikatori izvedeni iz Ankete sa sudijama i tužiocima, njih 49, doprinose ukupnoj vrijednosti Indeksa sa maksimalno 44,77 indeksnih poena (ova maksimalna vrijednost bi se dostigla ako bi svi ispitanici odabrali najpoželjniji odgovor na sva pitanja). Ukupna vrijednost indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima za 2022. godinu iznosila je 27,51 indeksnih poena (61,46 maksimalne moguće vrijednosti), što predstavlja povećanje od 0,22 indeksnih poena (0,81 posto) i nešto je skromnije u poređenju s onim iz prethodne godine. Ipak, kolebanja zabilježena u proteklih osam godina bila su mala te je ukupna vrijednost indikatora izvedena iz Ankete sa sudijama i tužiocima ostala u rasponu od 25 do 28 indeksnih poena (odnosno, od 58 do 62 posto moguće maksimalne vrijednosti), što znači da i same sudije i tužioci uviđaju kako postoji prostor za daljnja poboljšanja (Prikazi 21 i 22).

Prikaz 21. Ukupne vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca i godišnje promjene za period 2015–2022. godina

Godina Indeksa	Ukupna vrijednost, percepcija sudija i tužilaca (maksimalna vrijednost = 44,77 indeksnih poena)	Ukupna vrijednost, percepcija sudija i tužilaca (u % maksimalne vrijednosti)	Godišnja promjena (u indeksnim poenima)	Godišnja promjena (u %)
2015.	25,83	57,69%	N/A	N/A
2016.	27,51	61,45%	1,68	6,51%
2017.	26,98	60,28%	-0,53	-1,91%
2018.	27,53	61,51%	0,55	2,04%
2019.	27,46	61,33%	-0,08	-0,28%
2020.	26,69	59,62%	-0,76	-2,78%
2021.	27,29	60,96%	0,60	2,24%
2022.	27,51	61,46%	0,22	0,81%

Prikaz 22. Grafikon ukupnih vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca i godišnje promjene za period 2015–2022. godina

POJEDINAČNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA

GODIŠNJE PROMJENE U 2022. U ODNOSU NA 2021. GODINU

U ovom dijelu izvještaja analiziraju se najizraženije pozitivne ili negativne promjene u vrijednostima pojedinačnih indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima u 2022. u odnosu na 2021. godinu. U Prikazima 23 do 28 naveden je skraćeni oblik datog anketnog pitanja, vrijednost odgovarajućeg indikatora (na skali od 1 do 100) i promjena vrijednosti indikatora u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Potpuna formulacija pitanja i ponuđeni odgovori dati su u Prilogu IX pod naslovom „Upitnik za anketiranje sudija i tužilaca u BiH za 2022. godinu“.

NAJVEĆA GODIŠNJA POBOLJŠANJA U 2022. U ODNOSU NA 2021. GODINU

I pozitivne i negativne promjene vrijednosti pojedinačnih indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima bile su izraženije nego promjene vrijednosti indikatora percepcije javnosti. Vrijednost 35 od 49 indikatora izvedenih iz Ankete sa sudijama i tužiocima je u 2022. godini porasla. Iako nije bilo jasnih veza među indikatorima s najboljim rezultatima, bilo je moguće uočiti nekoliko djelimično prepoznatljivih podskupova. Percepcija nosilaca pravosudnih funkcija najviše se poboljšala u pogledu efektivnosti pravosuđa u procesuiranju predmeta (trajanje predmeta u sudovima i tužilaštvima i obim zaostataka u sudovima), procesuiranju javnih zvaničnika koji krše zakon, odsustva neprimjerenih uticaja na sudije, kao i u pogledu adekvatnosti njihovih plata i sudskih taksi/naknada. Percepcija sudija i tužilaca o nagrađivanju dobrog rada tužilaca također je pozitivnija, što je bilo dovoljno da se ovaj indikator priključi grupi indikatora čija je vrijednost najviše porasla. Vrijednosti za 2022. godinu i godišnje promjene vrijednosti indikatora s najboljim rezultatima predstavljene su u Prikazu 23.

Prikaz 23. Najveća godišnja povećanja vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca za 2022. u odnosu na 2021. godinu

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2021. godini	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. godini	Godišnja promjena u vrijednosti indikatora
3	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	48,87	56,50	7,62
14	Adekvatnost sudskih taksi/naknada	51,93	58,06	6,13
35C	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	35,42	40,95	5,53
7B	Nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca	42,54	47,77	5,23
22	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	44,00	48,92	4,92
35B	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	73,29	78,17	4,88
4	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	41,11	45,25	4,14
1	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	68,18	71,75	3,57

NAJVEĆE GODIŠNJE NEGATIVNE PROMJENE U 2022. U ODNOSU NA 2021. GODINU

U 2022. godini, percepcija sudija i tužilaca pogoršala se za 14 od 49 indikatora izvedenih iz Ankete sa sudijama i tužiocima. Dok su pitanja u kojima je pogoršanje bilo najizraženije bila raznolika, generalna tema koja se mogla uočiti odnosila se na stručnu/kadrovsku, tehničku i organizacijsku osposobljenost. Kvalitet IT tehnologije i prateća podrška ne samo da su se pridružili podskupu indikatora s najvećim negativnim promjenama, već su zabilježili i najveću pojedinačnu negativnu promjenu u percepciji nosilaca pravosudnih funkcija. Stručnost administrativnog/pomoćnog osoblja i novoimenovanih sudija i tužilaca je među indikatorima sa najvećim godišnjim padom vrijednosti u odnosu na prethodnu godinu. Pored toga, pogoršala se i percepcija u pogledu sposobnosti pravosudnog sistema da se nosi sa fluktuacijama u prilivu predmeta ili da zaštiti sudije/tužioce i njihove porodice u slučaju potrebe. Nadalje, sudije i tužioci su bili manje zadovoljni dinamikom isplate naknada i troškova branioćima po službenoj dužnosti, a ocijenjeno je da je stanje lošije i u pogledu slobode pristupa javnim sudskim ročištima. Lista indikatora koji su zabilježili najveći pad predstavljena je u Prikazu 24.

Prikaz 24. Najveća godišnja smanjenja vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca za 2022. u odnosu na 2021. godinu

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2021. god.	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.	Godišnja promjena u vrijednosti indikatora
29	Adekvatnost potrebne IT opreme i podrške u sudovima/tužilaštvima	67,52	63,25	-4,26
25	Pravovremeno isplaćivanje naknada/troškova branilaca po službenoj dužnosti	71,18	68,26	-2,92
33	Lična sigurnost sudija/tužilaca i članova njihovih užih porodica osigurana po potrebi	52,84	50,00	-2,84

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2021. god.	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.	Godišnja promjena u vrijednosti indikatora
30	Adekvatnost procedura i resursa kojima raspolažu sudovi i tužilaštva za suočavanje sa značajnim i iznenadnim promjenama u prilivu predmeta	55,86	53,36	-2,50
I 1 B	Prisustvovanje javnim suđenjima	91,80	89,63	-2,17
26	Kompetentnost trenutno zaposlenog administrativnog/pomoćnog osoblja u sudovima/tužilaštvima	63,04	61,00	-2,04
20	Imenovanje sudija/tužilaca na osnovu njihovih sposobnosti/kompetentnosti	48,11	46,30	-1,81

PROMJENE U 2022. GODINI U POREĐENJU SA BAZNOM 2015. GODINOM

Tokom perioda 2015-2022. godine, vrijednosti 28 od 49 indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima se poboljšalo. Najizraženija poboljšanja zabilježena su u pogledu pitanja koja se odnose (1) na naknade nosilaca pravosudnih funkcija i drugih stručnih lica u pravosudnom sistemu (blagovremenost isplate plata sudijama i tužiocima i naknada braniocima, te adekvatnost advokatskih i notarskih naknada) ili (2) na raspodjelu sredstava (budžeti i objekti sudova/tužilaštava). I mišljenja o ličnoj sigurnosti sudija/tužilaca i članova njihovih porodica su se poboljšala u ovom periodu, kao i percepcija da se broj neriješenih predmeta u sudovima u BiH smanjio. Indikatori izvedeni iz Ankete sa sudijama i tužiocima koji su zabilježili najveća povećanja u periodu između 2015. i 2022. godine navedeni su u Prikazu 25.

Prikaz 25. Najveća godišnja povećanja u vrijednostima indikatora percepcije sudija i tužilaca, 2022. u odnosu na 2015. godinu

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2015. god.	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.	Promjena u vrijednosti indikatora (2022. u odnosu na 2015. god.)
25	Pravovremeno isplaćivanje naknada/troškova branilaca po službenoj dužnosti	38,00	68,26	30,26
24	Pravovremeno isplaćivanje plata sudijama/tužiocima	59,93	87,40	27,47
27	Adekvatnost budžeta obezbijeđenih sudovima/tužilaštvima	25,34	45,41	20,07
28	Adekvatnost zgrada/radnih prostorija i radnog prostora sudova/tužilaštava	37,94	55,10	17,17
23	Adekvatnost naknada advokata i notara	25,66	36,50	10,84
I	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	61,16	71,75	10,59
33	Lična sigurnost sudija/tužilaca i članova njihovih užih porodica osigurana po potrebi	40,80	50,00	9,20

Dvadeset i jedan indikator iz Ankete sa sudijama i tužiocima je u 2022. godini zabilježio niže vrijednosti nego u 2015. godini. Najvažniji indikatori u podskupu indikatora čija vrijednost je opadala u 2022. godini bili su indikatori vezani za korupciju (stepen u kojem je pravosudni sistem pogođen korupcijom, povjerenje u sudije i tužioce te podmitljivost sudija), efikasnost imenovanja, trajanje

rješavanja predmeta u sudovima i odsustvovanje nosilaca pravosudnih funkcija s radnog mjesta. Padom vrijednosti indikatora percepcije o kvalitetu IT opreme i podrške u sudovima/tužilaštvima u 2022. godini ovaj indikator se sveo na najnižu vrijednost ikada, a vrijednost indikatora koji se odnosi na pristup javnim sudskim ročištima opala je toliko ispod svog nivoa iz 2015. godine da se ovaj indikator uvrsti u podskup sa najvećim negativnim promjenama. Konkretni indikatori navedeni su Prikazu 26.

Prikaz 26. Najveća smanjenja u vrijednostima indikatora percepcije sudija i tužilaca, 2022. u odnosu na 2015. godinu

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2015. god.	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.	Promjena u vrijednost indikatora (2022. u odnosu na 2015. god.)
34	Utjecaj korupcije na bh. pravosudni sistem	70,24	62,77	-7,46
17	Zloupotreba prava na odsustvovanje sa radnog mjesta od strane sudija/tužilaca	79,03	72,25	-6,78
19	Efikasnost imenovanja sudija/tužilaca na nove/upražnjene pozicije	46,60	39,96	-6,63
29	Adekvatnost potrebne IT opreme i podrške u sudovima/tužilaštvima	68,98	63,25	-5,73
I 1B	Prisustvovanje javnim sudskim ročištima	92,52	89,63	-2,88
35E	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	71,48	68,62	-2,86
3	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	59,29	56,50	-2,79
35F	Sudije ne uzimaju mito	79,68	76,98	-2,70
20	Imenovanje sudija/tužilaca na osnovu njihovih sposobnosti/kompetentnosti	48,68	46,30	-2,37
35D	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	77,65	75,34	-2,31

INDIKATORI S NAJLOŠIJIM REZULTATIMA: NAJNIŽE VRIJEDNOSTI INDIKATORA PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA ZA 2022. GODINU

Indikatori s najnižim vrijednostima koji su izvedeni iz Ankete sa sudijama i tužiocima ističu najnepovoljnije aspekte efektivnosti pravosuđa prema mišljenju sudija i tužilaca i naglašavaju pitanja koja je potrebno neposredno rješavati. Pitanja na koja je potrebno posebno obratiti pažnju su stručna/kadrovska pitanja, odnosno efikasnost imenovanja sudija i tužilaca te praktična primjenljivost uvjeta za napredovanje u karijeri za sudije i tužioce, kao i učinkovitost sistema u procesuiranju javnih zvaničnika koji krše zakon. Vrijednosti indikatora s najlošijim rezultatima predstavljene su u Prikazu 27.

Prikaz 27. Najniže vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca za 2022. godinu

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100) 2022. god.
12	Objektivnost medija u biranju i predstavljanju sudskih predmeta i istraga	34,19
23	Adekvatnost naknada advokata i notara	36,50
19	Efikasnost imenovanja sudija/tužilaca na nove/upražnjene pozicije	39,96
35C	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	40,95
31	Objektivnost, adekvatnost i primjenljivost u praksi uslova za napredovanje u karijeri sudija i tužilaca	41,49

PROMJENE U INDIKATORIMA KOJI SE ODOSE NA KORUPCIJU, 2022. U ODNOSU NA 2021. GODINU

Vrijednosti svih osam indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima, koji prate teme povezane s korupcijom porasle su u 2022. godini. Međutim, uprkos ovim povećanjima, vrijednosti šest od ovih osam indikatora i dalje su bile ispod svojih početnih vrijednosti iz 2015. godine. Najveće pojedinačno povećanje vrijednosti indikatora odnosilo se na procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon, ali ovo povećanje treba posmatrati u kontekstu činjenice da se ovaj indikator, od 2017. godine, konstantno svrstava među pet indikatora s najboljim vrijednostima prema Anketi sa sudijama i tužiocima. Indikatori koji se odnose na korupciju navedeni su u Prikazu 28.

Prikaz 28. Vrijednosti indikatora percepcije sudija i tužilaca o pitanjima koja se odnose na korupciju za period 2021–2022. godina i godišnje promjene

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Vrijednost indikatora (0–100), 2021. god.	Vrijednost indikatora (0–100), 2022. god.	Godišnja promjena u vrijednosti indikatora
35C	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	35,42	40,95	5,53
35B	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	73,29	78,17	4,88
35G	Tužiocima ne uzimaju mito	72,20	75,52	3,33
35A	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	46,01	48,98	2,97
35D	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	73,01	75,34	2,34
35F	Sudije ne uzimaju mito	75,64	76,98	1,35
34	Utjecaj korupcije na bh. pravosudni sistem	61,49	62,77	1,29
35E	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	68,17	68,62	0,45

DODATNI PODACI O PERCEPCIJI SUDIJA I TUŽILACA

U 2022. godini Anketu sa sudijama i tužiocima je ispunilo četiri stotine sudija i tužilaca. Ovo je bio treći put da je Anketa sa sudijama i tužiocima uključila tri demografska pitanja kojima su prikupljeni

dodatni podatci za detaljniju analizu uzorka. Među ispitanicima je bilo 268 sudija (71 posto) i 112 tužilaca (29 posto); dok je 20 ispitanika odlučilo da ne navede svoju stručnu specijalizaciju. Na pitanje o mjesnoj nadležnosti ispitanika pristiglo je ukupno 388 odgovora: 23 ispitanika (6 posto) bilo je zaposleno na nivou Suda BiH i Tužilaštva BiH, dok je njih 245 (63 posto) bilo iz Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH), 112 (29 posto) iz Republike Srpske (RS) i 8 (2 posto) iz Brčko distrikta (BD), pri čemu 12 ispitanika nije odgovorilo na ovo pitanje. Od 380 ispitanika koji su odgovorili na pitanje o spolu, 199 (52 posto) su bile žene, 181 (48 posto) muškarci.

Sastav grupe ispitanika pokazao je neznatne varijacije u odnosu na ukupnu populaciju sudija i tužilaca u sve tri kategorije. S obzirom da je u bh. pravosuđu bilo 1.055 sudija i 361 tužilac (75 odnosno 25 posto pravosuđa), tužioci su bili nešto spremniji (29 posto uzorka) da učestvuju u anketi od sudija (71 posto uzorka). Odnos žena i muškaraca na pravosudnim funkcijama u BiH bio je 828 naprema 531 (61 naprama 39 posto),¹⁹ što znači da su muškarci na ovim funkcijama bili otvoreniji (48 posto) za odgovaranje na pitanja iz Ankete sa sudijama i tužiocima nego njihove kolegice (52 posto). Upoređujući ukupan broj sudija i tužilaca po mjesnoj nadležnosti (107 na nivou BiH ili 8 posto, 408 u RS ili 30 posto, 810 u FBiH ili 60 posto i 34 u BD ili 3 posto) sa odgovarajućim segmentima uzorka, ispitanici iz FBiH su bili nešto spremniji (63%) da učestvuju u anketi od njihovih kolega sa nivou BiH (6 posto), RS (29 posto) i BD (2 posto). Ipak, uzorak ispitanika je u velikoj mjeri odražavao cjelokupnu ciljanu populaciju. Detaljna analiza strukture uzorka i populacije nosilaca pravosudnih funkcija u BiH predstavljena je u Prikazu 29.

Prikaz 29. Struktura grupe ispitanika i populacija sudija i tužilaca u BiH, raščlanjeno po funkciji, spolu i nadležnosti, 2022. godina

Funkcija	Grupa ispitanika	BiH ²⁰ (2022)	Udio grupe ispitanika u ukupnom broju (%)	Udio u ukupnom broju u BiH (%)
Sudije	268	1.055 ²¹	71%	75%
Tužioci	112	361	29%	25%
Ukupno	380 ²²	1.416	100%	100%

Spol	Grupa ispitanika	BiH ²³ (2021)	Udio grupe ispitanika u ukupnom broju (%)	Udio u ukupnom broju u BiH (%)
Muški	181	531	48%	39%
Ženski	199	828	52%	61%
Ukupno	380	1.359	100%	28%

¹⁹ Podaci razvrstani po spolu za 2022. godinu nisu bili dostupni u vrijeme pisanja ovog izvještaja.

²⁰ U vrijeme pisanja ovog izvještaja bili su dostupni samo zbirni podaci o broju sudija, broju tužilaca i ukupnom broju za 2022. godinu.

²¹ Ova brojka uključuje 997 redovnih sudija i 58 dodatnih sudija. Ove podatke dostavio je VSTV u februaru 2023. godine.

²² Ukupni brojevi u ovoj koloni obuhvataju samo ispitanike koji su dali odgovor na dato demografsko pitanje.

²³ Godišnji izvještaj VSTV-a za 2021. godinu, str. 19–20. Podaci VSTV-a za 2021. godinu dostavljeni projektu MEASURE II. Podaci razvrstani po spolu za 58 dodatnih sudija nisu bili dostupni projektu MEASURE II u vrijeme pisanja ovog izvještaja.

Nadležnost	Grupa ispitanika	BiH ²⁴ (2021)	Udio grupe ispitanika u ukupnom broju (%)	Udio u ukupnom broju u BiH (%)
BiH	23	107	6%	8%
RS	112	408	29%	30%
FBiH	245	810	63%	60%
BD	8	34	2%	3%
Ukupno	388	1,359	100%	29%

U 2022. godini, razlika u percepciji između sudija i tužilaca bila je veoma mala (27,50 naprema 26,85 indeksnih poena), ali su sudije u pogledu efektivnosti pravosuđa ipak bile nešto pozitivnije – 0,65 indeksnih poena, odnosno 2,41 posto, od tužilaca. Međutim, kod pojedinih indikatora stavovi ove dvije grupe su se razilazili u većoj mjeri. Naime, sudije su imale pozitivnije stavove o trajanju predmeta i smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, kao i o adekvatnosti advokatskih i notarskih naknada. Perspektiva sudija o njihovoj vlastitoj nezavisnosti i nepristrasnosti također je bila povoljnija. Sa svoje strane, tužioci su imali najpozitivnije stavove u pogledu trajanja predmeta i smanjenja broja neriješenih predmeta u tužilaštvima, te o ukupnoj ocjeni rada tužilaca i tužilaštava. Na Prikazu 30 predstavljene su vrijednosti indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima za 2022. godinu za koje su se perspektive sudija i tužilaca najviše razlikovale. Negativne vrijednosti označavaju pozitivniju percepciju tužilaca u odnosu na sudije.

Prikaz 30. Najveće razlike u vrijednostima indikatora, sudije naspram tužilaca, 2022. godina

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Razlika u vrijednostima indikatora kada ih ocjenjuju sudije i tužioci odvojeno
3	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	23,70
1	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	23,56
23	Adekvatnost naknada advokata i notara	18,28
35B	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	15,68
35D	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	14,48
...
33	Lična sigurnost sudija/tužilaca i članova njihovih užitih porodica osigurana po potrebi	-8,16
22	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	-10,87
5B	Ocjena rada tužilaca/tužilaštava	-15,86
2	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	-17,64

²⁴ Izvor: Godišnji izvještaj VSTV-a za 2021. godinu, str. 19–20.

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Razlika u vrijednostima indikatora kada ih ocjenjuju sudije i tužiocima odvojeno
4	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	-33,59

Razlike u percepciji efektivnosti pravosuđa između muškaraca i žena na pravosudnim funkcijama neznatno su se smanjile u 2022. godini u odnosu na godinu ranije. Da je istraživanje provedeno samo među sutkinjama i tužiteljicama, njihova bi ukupna percepcija efektivnosti pravosuđa bila samo 0,11 indeksnih poena (0,40%) pozitivnija od percepcije njihovih muških kolega kao grupe. Ipak, žene na pravosudnim funkcijama bile su pozitivnijeg stava u pogledu primjerenosti disciplinskih sankcija, smanjenja broja neriješenih predmeta u tužilaštvima, dostupnosti sudskih spisa javnosti i adekvatnosti vlastitih plata, a istovremeno su izrazile više povjerenja u pravednost procedura i praksi napredovanja u karijeri u pravosuđu. Sa svoje strane, muškarci na pravosudnim funkcijama najpozitivnije su ocijenili sposobnost pravosuđa da se nosi s iznenadnim fluktuacijama u broju predmeta, te su bili uvjereniji od svojih kolegica da se advokatima po službenoj dužnosti pravovremeno isplaćuju naknade; da su IT podrška i zgrade/radne prostorije adekvatni; te da se sudije sankcioniraju za neadekvatan rad. U Prikazu 31 rezimirane su najveće razlike u stavovima nosilaca pravosudnih funkcija u BiH po osnovu spola utvrđene Anketom sa sudijama i tužiocima za 2022. godinu. Vrijednost indikatora s negativnim predznakom ukazuje na to da su žene u pravosuđu o datom pitanju imale nepovoljnije mišljenje od svojih muških kolega.

Prikaz 31. Najveće razlike u vrijednostima indikatora po spolu, sudije/sutkinje naspram tužilaca/tužiteljica, 2022. godina

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	Razlika u vrijednostima indikatora kada ih ocjenjuju žene i muškarci odvojeno
9	Disciplinske sankcije izrečene u disciplinskim postupcima su odgovarajuće	8,51
2	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	5,60
11A	Pristup sudskim predmetima	4,90
22	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	4,44
31	Objektivnost, adekvatnost i primjenljivost u praksi uslova za napredovanje u karijeri sudija i tužilaca	4,37
...
7A	Sankcionisanje loših radnih učinaka sudija	-3,03
28	Adekvatnost zgrada/radnih prostorija i radnog prostora sudova/tužilaštava	-4,26
29	Adekvatnost potrebne IT opreme i podrške u sudovima/tužilaštvima	-4,77
25	Pravovremeno isplaćivanje naknada/troškova branilaca po službenoj dužnosti	-6,27
30	Adekvatnost procedura i resursa kojima raspolažu sudovi i tužilaštva za suočavanje sa značajnim i iznenadnim promjenama u prilivu predmeta	-6,90

ZAKLJUČCI: PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA

U 2022. godini, ukupna vrijednost 49 indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima iznosila je 27,51 indeksnih poena (61,46 posto maksimalne moguće vrijednosti), uz povećanje od 0,22 indeksna poena (0,81 posto), što je skromnije nego godinu dana ranije. Nivo dostignut u 2022. godini predstavlja najvišu ukupnu godišnju vrijednost indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima nakon 2018. godine, kada je ukupna vrijednost dostigla 27,53 indeksnih poena (61,51 posto maksimalne vrijednosti). Tokom proteklih osam godina, vrijednosti dobijene na osnovu Ankete sa sudijama i tužiocima neznatno su se mijenjale i ostale su u rasponu od 25 do 28 indeksnih poena (odnosno, u rasponu od 58 do 62 posto mogućeg maksimuma), što ukazuje na to da i same sudije i tužiocci uočavaju stalnu potrebu za poboljšanjima.

Trideset pet od 49 indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima pokazalo je povećanje vrijednosti u 2022. godini, a moglo se uočiti nekoliko djelimično prepoznatljivih podskupova. Stavovi nosilaca pravosudnih funkcija bili su naročito pozitivni u pogledu efektivnosti pravosuđa u procesuiranju predmeta (skraćivanje trajanja predmeta u sudovima i tužilaštvima i smanjenje broja neriješenih predmeta u sudovima), procesuiranju javnih zvaničnika koji krše zakon te u pogledu odsustva neprimjerenih uticaja na sudije, kao i adekvatnosti vlastitih plata i sudskih taksi/naknada. Među pitanjima o kojima su se percepcije najviše pogoršale u prošloj godini središnje mjesto zauzela je tema koja se odnosila na stručnu/kadrovsku, tehničku i organizacijsku osposobljenost, pri čemu je kvalitet IT tehnologija i prateće podrške zabilježio najveći pad. I osposobljenost administrativnog/pomoćnog osoblja i novoimenovanih sudija i tužilaca bili su među indikatorima s najvećim godišnjim padom u 2022. godini.

Sastav podskupa pet indikatora iz Ankete sa sudijama i tužiocima koji su zabilježili najniže vrijednosti nije se promijenio od 2019. godine. Pitanja na koja treba posebno obratiti pažnju su stručna/kadrovska pitanja, odnosno efikasnost imenovanja sudija i tužilaca te praktična primjenljivost uvjeta za napredovanje u karijeri za sudije i tužioce, kao i učinkovitost sistema u procesuiranju javnih zvaničnika koji krše zakon.

U odnosu na 2015. godinu, najveća poboljšanja su se odnosila ili na naknade nosiocima pravosudnih funkcija i drugim grupama stručnih lica u pravosudnom sistemu (pravovremeno isplaćivanje plata sudijama/tužiocima, naknada braniocima i adekvatnost advokatskih i notarskih naknada) ili na pitanja vezana za raspodjelu resursa (budžeti i zgrade sudova/tužilaštava). U 2022. godini, u odnosu na 2015. godinu, indikatori koji se odnose na korupciju (stepen u kojem je pravosudni sistem pogođen korupcijom, povjerenje u sudije i tužioce te podmitljivost sudija), efikasnost imenovanja, trajanje rješavanja predmeta u sudovima, odsustvovanje nosilaca pravosudnih funkcija s radnog mjesta i kvalitet IT opreme/podrške u sudovima/tužilaštvima bili su najvažniji u podskupu indikatora s najnižim vrijednostima. Pad percepcije kvaliteta IT opreme i podrške u sudovima/tužilaštvima od 4,26 poena sveo je ovaj indikator na njegovu najnižu vrijednost ikada zabilježenu u okviru Indeksa.

Vrijednosti svih osam indikatora izvedenih iz Ankete sa sudijama i tužiocima koji prate teme vezane za korupciju porasle su u 2022. godini, što treba posmatrati zajedno sa druga dva nalaza Indeksa, a to su određena poboljšanja u procesuiranju predmeta korupcije te marginalno poboljšanje percepcije javnosti o postupanju pravosuđa u pitanjima vezanim za korupciju. Uprkos ovim povećanjima, vrijednosti šest od ovih osam indikatora u vezi sa korupcijom i dalje su bile ispod nivoa svojih početnih vrijednosti iz 2015. godine, što ukazuje na to da sudije i tužiocci prepoznaju problem koji je korupcija postala za pravosuđe. Iako se najveći pojedinačni porast (5,53 indeksnih poena) odnosio na procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon, ovo povećanje

treba posmatrati u kontekstu činjenice da se ovaj indikator od 2017. godine svrstava među pet indikatora s najlošijim vrijednostima iz Ankete sa sudijama i tužiocima.

Razlike u percepciji sudija u odnosu na tužioce te razlike prema spolu u 2022. godini bile su vrlo male, iako su sudije i dalje bile nešto optimističnije od tužilaca. Što se tiče nekih indikatora, stavovi ove dvije grupe su se razilazili u većoj mjeri. Naime, sudije su imale pozitivnije stavove o trajanju rješavanja predmeta i smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima te su bili snažnije uvjereni u nezavisnost i nepristrasnost svojih kolega. Stavovi tužilaca bili su pozitivniji u pogledu trajanja predmeta i smanjenja broja neriješenih pitanja u tužilaštvima, te u pogledu ukupne ocjene rada tužilaca i tužilaštava. Razlike između muškaraca i žena na pravosudnim funkcijama bile su minimalne.

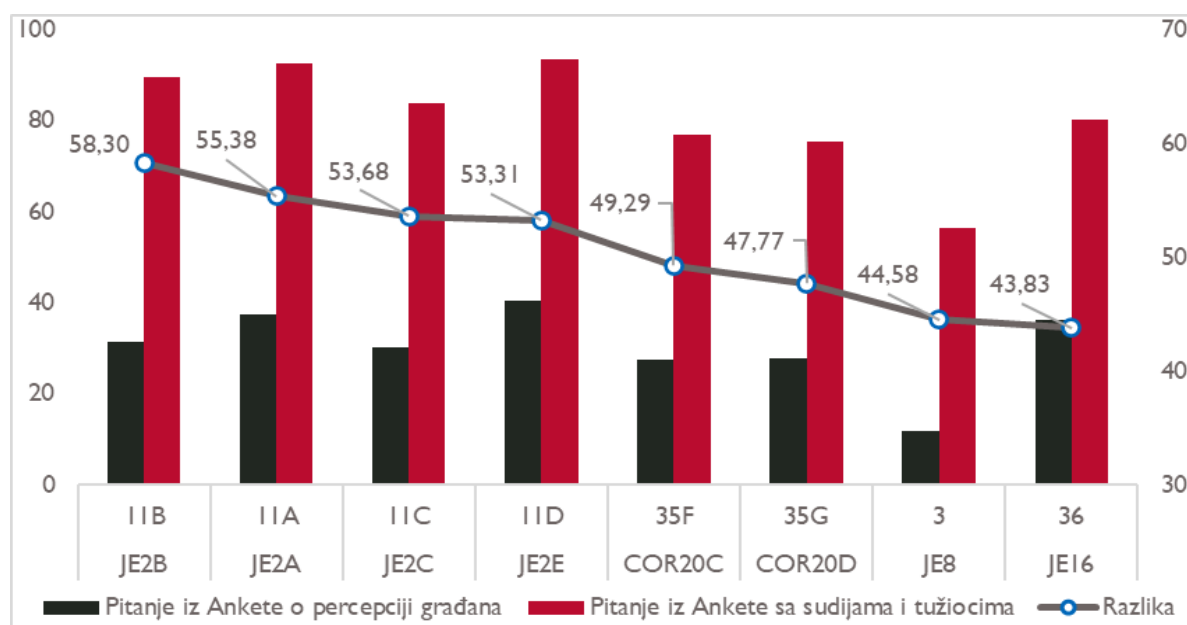
UPOREDNI REZULTATI PERCEPCIJE JAVNOSTI I PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA

Poređenje stavova javnosti o efektivnosti pravosuđa sa stavovima sudija i tužilaca omogućava 30 indikatora koji su isti u Anketi o percepciji javnosti i u Anketi sa sudijama i tužiocima. U 2022. godini, kao i svake godine od početka računanja Indeksa, javnost je na efektivnost pravosuđa gledala znatno negativnije nego sami nosioci pravosudnih funkcija. Najveća razilaženja u stavovima neznatno su se proširila. Većina pitanja u kojima su ove razlike bile najveće odnosila se na tri okvirne teme: u kojoj mjeri su sudije i tužioci skloni uzimanju mita, trajanje rješavanja predmeta na sudovima, te transparentnost i pristup pravdi (pristup suđenjima, vlastitim spisima predmeta, presudama, dokazima te sveukupna pravičnost postupanja sudova prema građanima). Štaviše, disparitet u percepciji ove dvije kategorije proširio se i u pogledu trajanja rješavanja predmeta na sudovima. Lista indikatora sa najvećim razlikama data je u Prikazu 32, dok je njihov grafički prikaz dat u Prikazu 33. Pozitivne vrijednosti upućuju na to da su stavovi sudija i tužilaca bili povoljniji od stavova javnosti.

Prikaz 32. Najveće razlike između percepcije javnosti i percepcije sudija/tužilaca o efektivnosti pravosuđa, 2022. godina

Broj pitanja iz Ankete o percepciji javnosti u BiH	Broj pitanja iz Ankete sa sudijama i tužiocima	Pod-dimenzije	Razlika između Ankete sa sudijama i tužiocima i Ankete o percepciji javnosti u BiH (2022)
JE2B	I1B	Prisustvovanje javnim suđenjima	58,30
JE2A	I1A	Pristup sudskim predmetima	55,38
JE2C	I1C	Pristup presudama	53,68
JE2E	I1D	Pristup dokazima nakon potvrđivanja optužnice	53,31
COR20C	35F	Sudije ne uzimaju mito	49,29
COR20D	35G	Tužioci ne uzimaju mito	47,77
JE8	3	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	44,58
JE16	36	Jednakost u tretiranju građana od strane sudova	43,83

Prikaz 33. Grafikon najvećih razlika između percepcije javnosti i percepcije sudija/tužilaca o efektivnosti pravosuđa, 2022. godina

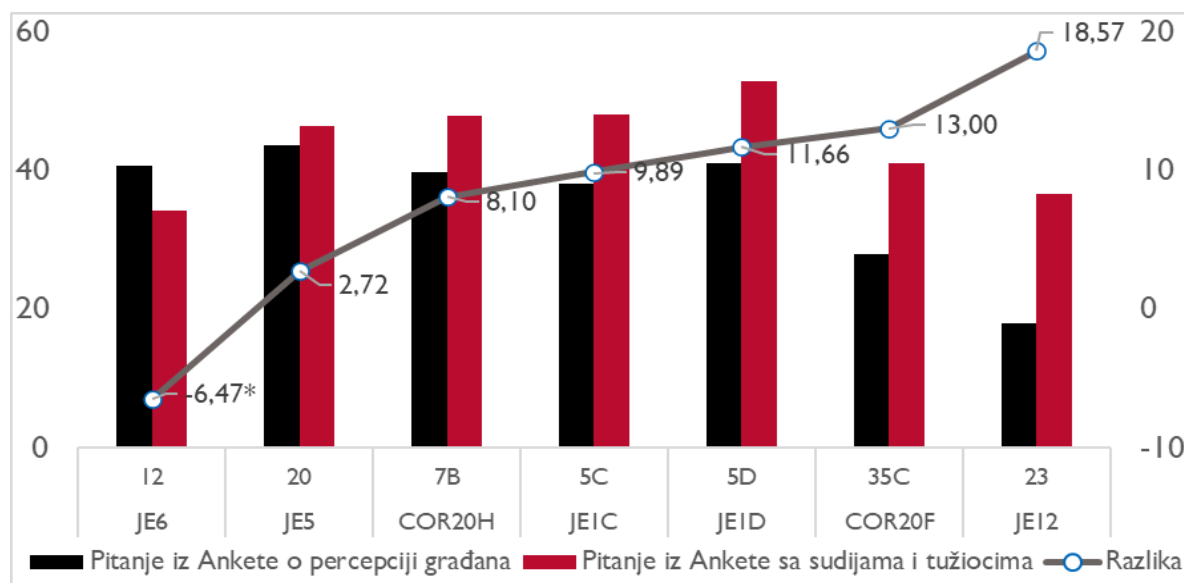

Objektivnost medija u izvještavanju o radu pravosuđa je, u 2022. godini, bila jedino pitanje za koje je percepcija sudija i tužilaca bila lošija od percepcije javnosti. Ostale teme, za koje su stavovi javnosti i stavovi sudija i tužilaca bili slični, bile su objektivnost pri imenovanjima u pravosuđu, ukupna ocjena rada advokata i notara, te procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon. Potpuni skup ovih indikatora sa oznakama u Anketi o percepciji javnosti i u Anketi sa sudijama i tužiocima, skraćenim nazivima i vrijednostima dat je u Prikazima 34 i 35. Pozitivne vrijednosti označavaju da su percepcije sudija/tužilaca bile povoljnije od percepcije javnosti.

Prikaz 34. Najmanje razlike između percepcije javnosti i percepcije sudija/tužilaca o efektivnosti pravosuđa, 2022. godina

Broj pitanja iz Ankete o percepciji javnosti u BiH	Broj pitanja iz Ankete sa sudijama i tužiocima	Pod-dimenzije	Razlika između Ankete sa sudijama i tužiocima i Ankete o percepciji javnosti u BiH (2022)
JE6	12	Objektivnost medija u biranju i predstavljanju sudskih predmeta i istraga	-6,47
JE5	20	Imenovanje sudija/tužilaca na osnovu njihovih sposobnosti/kompetentnosti	2,72
COR20H	7B	Nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca	8,10
JE1C	5C	Ocjena rada advokata	9,89
JE1D	5D	Ocjena rada notara	11,66
COR20F	35C	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	13,00

Prikaz 35. Grafikon najmanjih razlika između percepcije javnosti i percepcije sudija/tužilaca o efektivnosti pravosuđa, 2022. godina

Indikatori percepcije javnosti o korupciji neznatno su se poboljšali u 2022. godini, osim mišljenja o nezavisnosti pravosuđa, koje se pogoršalo. Sa stanovišta sudija i tužilaca, stope porasta vrijednosti za isti skup indikatora bile su nešto veće. Ipak, ova poboljšanja su samo djelimično nadoknadila smanjenja vrijednosti zabilježena u posljednje dvije godine. Stavovi ove dvije grupe neznatno su se približili u pogledu nepristrasnosti tužilaca, dok je razlika bila najveća po indikatoru nezavisnosti pravosuđa, jedinom indikatoru percepcije javnosti o korupciji koji se u 2022. godini pogoršao. Potpuna lista indikatora sa njihovim uporedno navedenim oznakama iz Ankete o percepciji građana u BiH i Ankete sa sudijama i tužiocima, skraćenim formulacijama i vrijednostima za 2022. godinu data je u Prikazu 36.

Prikaz 36. Uporedni prikaz godišnjih promjena vrijednosti indikatora percepcije javnosti i percepcije sudija/tužilaca koji se odnose na pitanja korupcije, 2022. u poređenju sa 2021. godinom

Broj pitanja iz Ankete o percepciji javnosti u BiH	Broj pitanja iz Ankete sa sudijama i tužiocima	Pod-dimenzije	Godišnja promjena indeksne vrijednosti indikatora – Anketa o percepciji javnosti u BiH	Godišnja promjena indeksne vrijednosti indikatora – Anketa sa sudijama i tužiocima
JE17	35B	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	-2,44	4,88
COR20F	35C	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	0,18	5,53
COR20A	35D	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	0,35	2,34
COR20C	35F	Sudije ne uzimaju mito	0,66	1,35
COR19	34	Mjera u kojoj je pravosudni sistem pod uticajem korupcije	0,73	1,29
COR20B	35E	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	0,90	0,45

Broj pitanja iz Ankete o percepciji javnosti u BiH	Broj pitanja iz Ankete sa sudijama i tužiocima	Pod-dimenzije	Godišnja promjena indeksne vrijednosti indikatora – Anketa o percepciji javnosti u BiH	Godišnja promjena indeksne vrijednosti indikatora – Anketa sa sudijama i tužiocima
COR20D	35G	Tužiocima ne uzimaju mito	0,95	3,33
COR20E	35A	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	2,05	2,97

ZAKLJUČCI: UPOREDNI PODACI, JAVNOST NASUPROT SUDIJAMA I TUŽIOCIMA

Kao i svake godine od početka računanja Indeksa, i u 2022. godini stav javnosti o efektivnosti pravosuđa bio je znatno lošiji od samopercepcije stručnih lica u pravosuđu, pri čemu su se najveće razlike neznatno povećale, odražavajući veća poboljšanja u percepciji sudija i tužilaca (osim u pogledu indikatora slobode pristupa javnim sudskim ročištima i pristupa sudskim spisima, čije vrijednosti su se neznatno smanjile). Većina pitanja na kojima su razlike bile najveće odnosila se na sklonost sudija i tužilaca uzimanju mita, trajanje rješavanja predmeta na sudovima, te transparentnost i pristup pravdi (pristup ročištima, vlastitim spisima predmeta, presudama, dokazima te sveukupna pravičnost postupanja sudova prema građanima). Percepcija javnosti i percepcija sudija i tužilaca bile su općenito sličnije u onim slučajevima u kojima su percepcije obje grupe bile loše, a tu spadaju objektivnost medijskog izvještavanja o pravosuđu, objektivnost imenovanja u pravosuđu i procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon, ukupnu ocjenu rada advokata i notara te procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon.

Razlika u stavovima o pitanjima korupcije ostala je nepromijenjena. Percepcija javnosti o indikatorima koji se odnose na korupciju ostala je loša, dok su stavovi stručnih lica u pravosuđu ostali pozitivniji u ocjeni postupanja pravosuđa u pogledu pitanja povezanih s korupcijom.

INDIKATORI IZ ADMINISTRATIVNIH PODATAKA VSTV-a

Izvještaji Indeksa svake godine sadrže i sumirane administrativne podatke VSTV-a. Ovi podaci su u 2022. godini obuhvatili 286.874 predmeta koje su obradili sudovi i tužilaštva u BiH, što predstavlja smanjenje od 4 posto u odnosu na prethodnu godinu i pad od gotovo 32 posto u odnosu na polazne vrijednosti iz 2015. godine, kao početne godine izračunavanja Indeksa.²⁵ Metodološki pristup izradi Indeksa za 2022. godinu ostao je nepromijenjen u odnosu na sva njegova dosadašnja izdanja. Podaci su obuhvatili iste glavne vrste predmeta tokom cijelog ovog perioda.

Ukupan broj indikatora u Indeksu koji se dobijaju iz administrativnih podataka VSTV-a je 65. Pedeset šest od ovih indikatora se odnose na glavne vrste predmeta koje Indeks prati, a koji su u 2022. godini bili u radu u sudovima/tužilaštvima i koji se temelje na podacima iz baza podataka Sistema za upravljanje predmetima u sudovima/tužilaštvima (CMS/TCMS) VSTV-a. Podaci za preostalih devet indikatora prikupljaju se iz neautomatizovanih izvora podataka. Za jedan od ovih indikatora (stopa uspješnosti disciplinskih postupaka) također su korišteni podaci iz 2022. godine koji su prikupljeni bez zadržke. Podaci za preostalih osam indikatora (koji se odnose na kolektivne norme [2], stope potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka [3], uspješnost optužnica, broj neriješenih predmeta i stopu rješavanja komunalnih predmeta) prikupljaju se s jednogodišnjim kašnjenjem, što znači da su u Indeksu za 2022. godinu ovi indikatori koristili podatke iz 2021. godine. Automatizacija prikupljanja

²⁵ Ukupni broj predmeta u ranijim godinama iznosio je 421.019 u 2015. godini, 378.392 u 2016. godini, 350.224 u 2017. godini, 327.996 u 2018. godini, 311.765 predmeta u 2019. godini; 284.335 u 2020. godini; i 299.269 u 2021. godini.

podataka za ovih osam važnih indikatora uspješnosti bh. pravosuđa i dalje je jedna od ključnih preporuka Indeksa za 2022. godinu.

DEFINICIJE PREDMETA PO VRSTI

Nazivi predmeta korišteni u Indeksu, odgovarajući Upisnici (odnosno vrste i faze u skladu sa Pravilnicima o sistemu za upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima [CMS, odnosno TCMS]) te datumi računanja početka i završetka predmeta navedeni su u Prikazu 37. Ovi nazivi preuzeti su direktno iz upita zadatih u programu za obradu podataka izCMS i TCMS baze podataka koje koristi VSTV, a koji su ostali nepromijenjeni od 2015. godine.^{26,27}

Prikaz 37. Nazivi predmeta korištenih u Indeksu, odgovarajući Upisnici (vrste, faze), te datumi početka i završetka predmeta koji su korišteni za izračunavanje vrijednosti indikatora^{28,29}

Institucija /nivo	Naziv predmeta u Indeksu	Upisnik (vrsta, faza)	Datum početka	Datum završetka
Prvostepeni sudovi	Krivični predmeti	K-K	Datum pokretanja predmeta bez obzira na godinu u kojoj je iniciran (samo predmeti koji su sa 1. januarom 2022. godine imali status „otvoren“ i novootvoreni predmeti u 2022. godini).	Ako je predmet u 2022. godini promijenio status u „zatvoren“, datum završetka je datum kada je proglašen „zatvorenim“. Ako je predmet ostao u statusu „otvoren“ sa 31. decembrom 2022. godine, računa se kao neriješen predmet sa 31. decembrom 2022. godine.
	Građanski predmeti	P-P		
	Privredni predmeti	Ps-Ps		
	Upravni predmeti	U-U		
	Izvršenje u građanskim predmetima	P-I		
	Izvršenje u privrednim predmetima	Ps-Ip		
	Izvršenje u komunalnim predmetima	I-Kom		
Drugostepeni sudovi	Krivični žalbeni predmeti	K-Kž		
	Građanski žalbeni predmeti	P-Gž (Parnično odjeljenje)		
	Privredni žalbeni predmeti	Ps-Pž (Privredno odjeljenje)		
	Upravni žalbeni predmeti	U-Už, U-Uvp		
POs	Predmeti opšteg kriminala	KT, KTO, KTM, KTT, KTOV, KTKK		
	Predmeti korupcije	KTK, KTKV		
	Predmeti privrednog kriminala (ostali)	KTPO, KTF		
	Predmeti ratnih zločina	KTRZ		

²⁶ VSTV je 2021. godine uveo nove oznake za specifične vrste tužilačkih predmeta: KTKK (kompjuterski kriminal) te uz pomoć USAID-ovog projekta Pravosuđe protiv korupcije (JACA), KTOV (organizirani kriminal na visokom nivou). Bez obzira na to, održan je kontinuitet predmeta Opšteg kriminala koje Indeks prati od početka svoje primjene.

²⁷ VSTV je, uz pomoć projekta JACA, 2021. godine uveo nove oznake za specifične vrste tužilačkih predmeta: KTKV (krivična djela korupcije na visokom nivou). Bez obzira na to, održan je kontinuitet predmeta korupcije koje Indeks prati od početka svoje primjene.

²⁸ “Vrijeme rješavanja” je prosječno trajanje predmeta riješenih od 1. januara do 31. decembra 2022. godine u odnosu na datum prvobitnog podnošenja.

²⁹ “Starost neriješenih predmeta” je starost neriješenih predmeta na dan 31. decembra 2022. godine u odnosu na datum prvobitnog podnošenja.

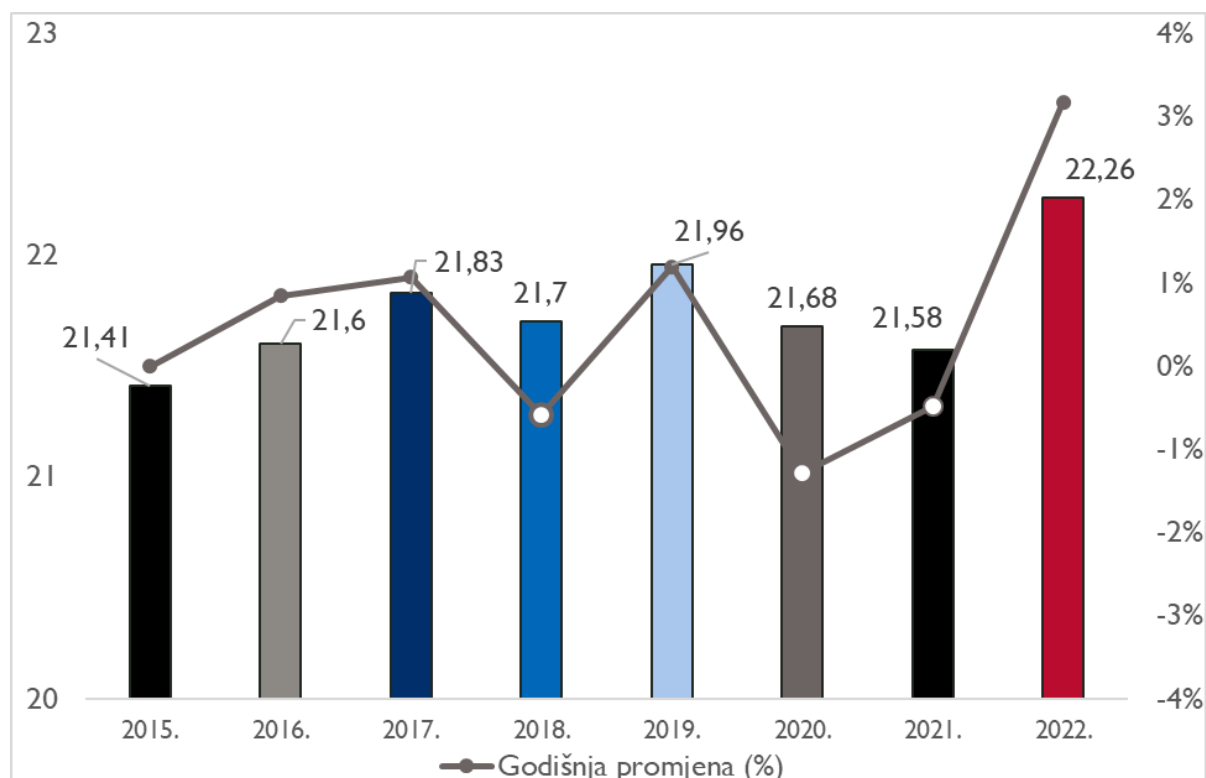
UKUPNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA IZ ADMINISTRATIVNIH PODATAKA VSTV-A

Skup od 65 indikatora izvedenih iz podataka VSTV-a može doprinijeti maksimalno 32,98 poena ukupnoj vrijednosti Indeksa. Ukupna stvarna vrijednost indikatora iz ovog izvora podataka je u 2022. godini iznosila 22,26 (67,50 posto od maksimalne vrijednosti za ovaj skup podataka), što je za 0,68 indeksnih poena više u odnosu na 2021. godinu (povećanje od 3,17 posto) i predstavlja najveće pojedinačno nominalno povećanje od tri izvora podataka korištenih u Indeksu za 2022. godinu, najveće godišnje poboljšanje ukupne vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a i najveću vrijednost ostvarenu u ovoj kategoriji od početka računanja Indeksa. Historijski podaci predstavljeni su u Prikazu 38 i ilustrovani u Prikazu 39.

Prikaz 38. Ukupne vrijednosti Indeksa za skup indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a i godišnje promjene, 2015–2022. godina

Godina Indeksa	Ukupna vrijednost, administrativni podaci VSTV-a (Maksimalna vrijednost = 32,98 poena)	Ukupna vrijednost, administrativni podaci VSTV-a (% udio u maksimalnoj vrijednosti)	Godišnja promjena (u indeksnim poenima)	Godišnja promjena (u %)
2015.	21,41	64,93%	N/A	N/A
2016.	21,60	65,48%	0,18	0,85%
2017.	21,83	66,18%	0,23	1,07%
2018.	21,70	65,80%	-0,13	-0,58%
2019.	21,96	66,59%	0,26	1,20%
2020.	21,68	65,74%	-0,28	-1,28%
2021.	21,58	65,42%	-0,10	-0,46%
2022.	22,26	67,50%	0,68	3,17%

Prikaz 39. Grafikon ukupnih vrijednosti Indeksa za skup indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a i godišnjih promjena, 2015–2022. godina

Ukupan porast vrijednosti indikatora izvedenih iz administrativnih podataka VSTV-a od 0,68 indeksnih poena u 2022. godini predstavlja nastavak pozitivnih promjena koje su prvi put uočene prethodne godine. U nastavku ovog dijela izvještaja fokus će biti na učinak sudova i tužilaštava i jasnije će se predstaviti konkretne promjene i trendovi u 2022. godini (na različitim nivoima pravosudnih institucija i za različite vrste predmeta).

POJEDINAČNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA

U ovom dijelu razmatraju se vrijednosti indikatora te glavne pozitivne ili negativne promjene na godišnjem nivou. Osim toga, kada je to moguće, prikazan je i njihov odnos prema trendovima koji se mogu identificirati u skupu vremenskih serija VSTV-a u periodu od 2012–2022. godine.³⁰ Radi lakšeg razumijevanja, vrijednosti pojedinačnih indikatora i njihove promjene prikazane su prvenstveno kao njihove stvarne vrijednosti, u danima ili u broju predmeta. Indikatori izvedeni iz administrativnih podataka VSTV-a, koji su korišteni pri izračunavanju Indeksa, prikazani su u svojoj nominalnoj vrijednosti i u indeksnim poenima u Matrici Indeksa efektivnosti pravosuđa za 2022. godinu koja je data u Prilogu I.

³⁰ Indeks efektivnosti pravosuđa je uveden 2015. godine, međutim, administrativni (statistički) podaci VSTV-a koji su korišteni za izradu Indeksa dostupni su od početka 2012. godine. Radi proširivanja osnove ove analize u izvještaju su navedene vremenske serije od 2012. godine (gdje su dostupne).

TRAJANJE RIJEŠENIH PREDMETA I STAROST NERIJEŠENIH PREDMETA U SUDOVIMA

U ovom dijelu fokus je na indikatorima u dimenziji Efikasnosti – konkretno, na onima koji mjere prosječno vrijeme rješavanja predmeta³¹ i prosječnu starost neriješenih predmeta³² za svaki od glavnih vrsta predmeta koje prati VSTV.

Prvostepeni sudovi uspjeli su smanjiti prosječno vrijeme za rješavanje predmeta u pet od šest glavnih vrsta predmeta na ovom nivou, čime su djelimično, ali ne i u potpunosti, nadoknadili prošlogodišnje povećano kašnjenje. Naime, trajanje izvršenja u privrednim i građanskim predmetima smanjeno je za 47, odnosno 19 dana; građanski, upravni i krivični predmeti bili su redom kraći za 10, 4, odnosno 2 dana, dok je samo za privredne predmete rješavanje trajalo 11 dana duže. Općenito, prosječno vrijeme rješavanja predmeta u prvostepenim sudovima u 2022. godini kretalo se od 306 dana (izvršenja u privrednim predmetima) do 391 dan (upravni predmeti).

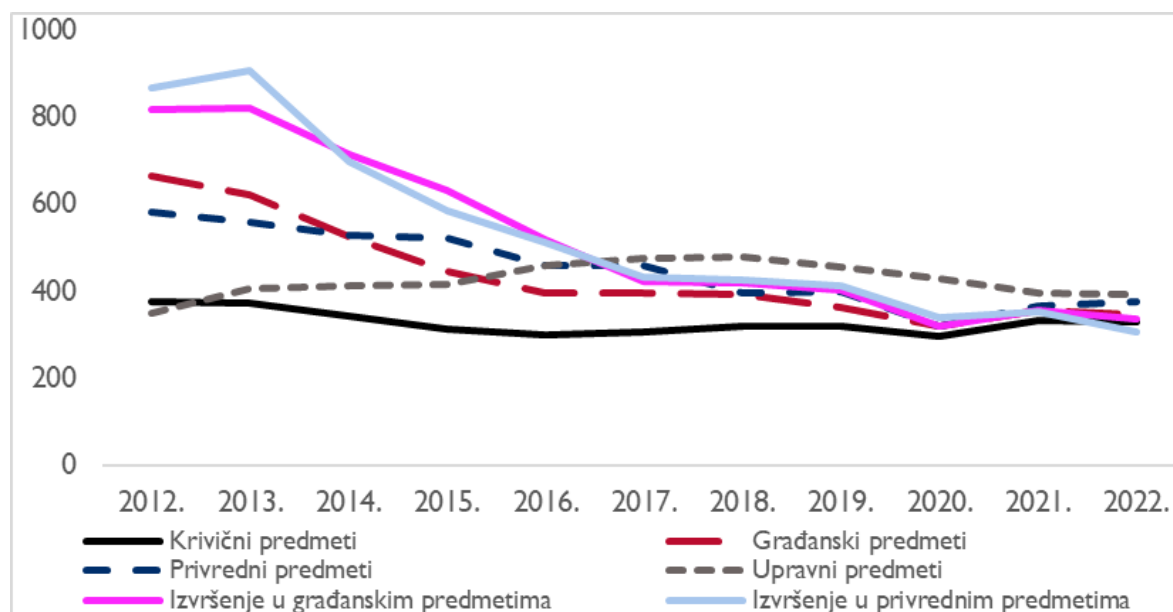
Starost neriješenih predmeta u prvostepenim sudovima općenito je nastavila opadati, pri čemu su se u četiri kategorije vrijednosti svele na najniži nivo od početka računanja Indeksa, i to: privredne predmete i izvršenja u privrednim predmetima koji su u prosjeku trajali 51, odnosno 45 dana kraće, nakon čega slijede izvršenja u građanskim predmetima te građanski i upravni predmeti (njihovo trajanje bilo je kraće za 37, 22, odnosno 18 dana). Vrijednost ovog indikatora ostala je nepromijenjena samo za kategoriju krivičnih predmeta. Prosječno trajanje neriješenih predmeta u prvostepenim sudovima kretalo se između 296 dana (građanski predmeti) i 567 dana (krivični predmeti).

U periodu od 2012. do 2022. godine, prosječno trajanje riješenih predmeta i starost neriješenih predmeta u prvostepenim sudovima primjetno su opali za četiri vrste predmeta, izuzimajući krivične i upravne predmete. Izvršenja u privrednim i građanskim predmetima zabilježila su najjasnije smanjenje trajanja rješavanja predmeta (sa 869, odnosno 818 dana prije deset godina na 306, odnosno 338 dana u 2022. godini, što je smanjenje od 65, odnosno 59 posto) i starosti neriješenih predmeta (sa 954, odnosno 798 dana na 412, odnosno 362 dana, što je 57, odnosno 55 posto manje). Prosječno vrijeme rješavanja povećalo se samo za upravne predmete (sa 350 na 391 dan, odnosno 12 posto duže). Promjene u prosječnom trajanju rješavanja predmeta i starosti neriješenih predmeta u prvostepenim sudovima predstavljene su u Prikazima 40 i 41.

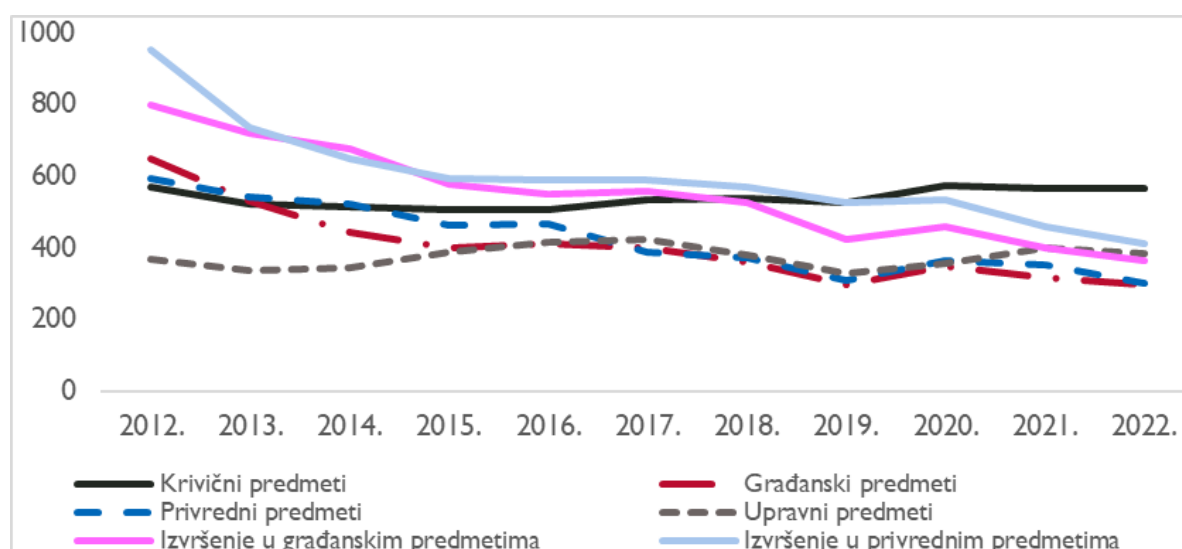
³¹ Prosječno vrijeme za rješavanje predmeta je zbir trajanja svih riješenih predmeta u 2021. godini (u danima), podijeljen sa brojem takvih predmeta.

³² Prosječna starost neriješenih predmeta je zbir trajanja svih neriješenih predmeta (onih sa statusom „otvoreno“, pogledati Prikaz 54) na kraju 2021. godine (u danima), podijeljen sa brojem takvih predmeta.

Prikaz 40. Grafikon prosječne dužine trajanja riješenih predmeta (u danima) na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina

Prikaz 41. Grafikon prosječne starosti neriješenih predmeta (u danima) na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina

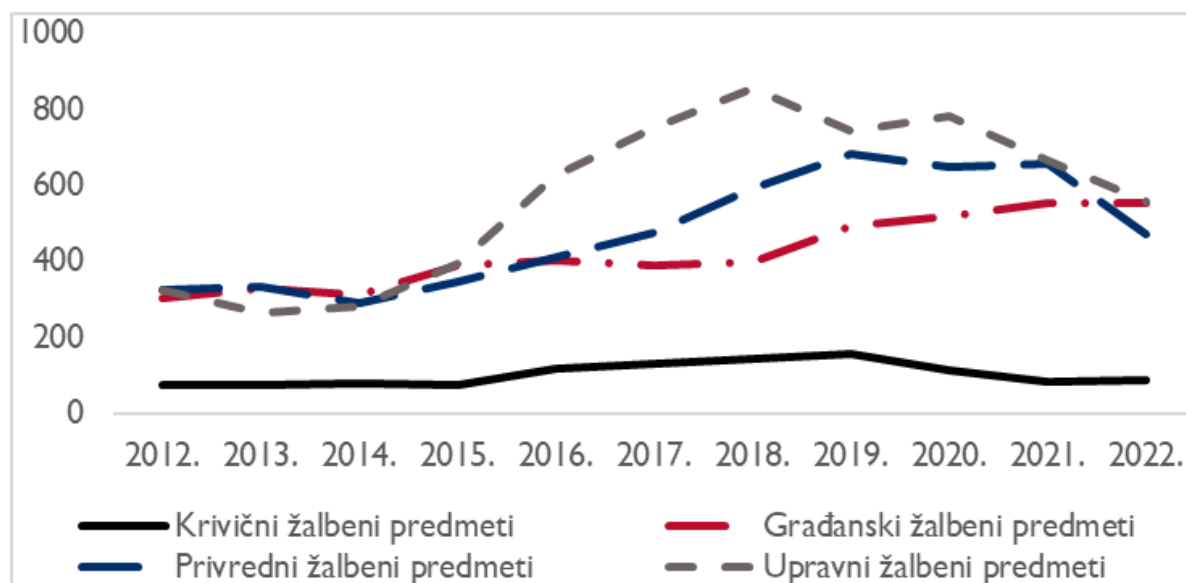
Drugostepeni sudovi su u 2022. godini zabilježili najveća godišnja poboljšanja od početka primjene Indeksa te su ili znatno skratili vrijeme potrebno za rješavanje privrednih i upravnih žalbenih predmeta (za 182, odnosno 106 dana ili 28, odnosno 16 posto), ili su bili na približno istom nivou kad su u pitanju krivični i građanski žalbeni predmeti. Pravosuđe u BiH je i dalje najbrže rješavalo krivične žalbene predmete (u prosjeku 87 dana). Prosjek za ostale kategorije žalbenih predmeta kretao se od 474 (privredni žalbeni predmeti) do 559 dana (upravni žalbeni predmeti).

Drugostepeni sudovi su značajno skratili starost neriješenih predmeta. Prosječno trajanje neriješenih predmeta također se generalno smanjilo: starost privrednih žalbenih predmeta smanjila se za 126 dana (25 posto); za kategoriju upravnih žalbenih predmeta skratila se za 96 dana (24 posto), a za građanske žalbene predmete za 89 dana (14 posto). Samo se starost neriješenih krivičnih žalbenih predmeta neznatno povećala, za 11 dana (8 posto), na 142 dana. Prosječna starost neriješenih

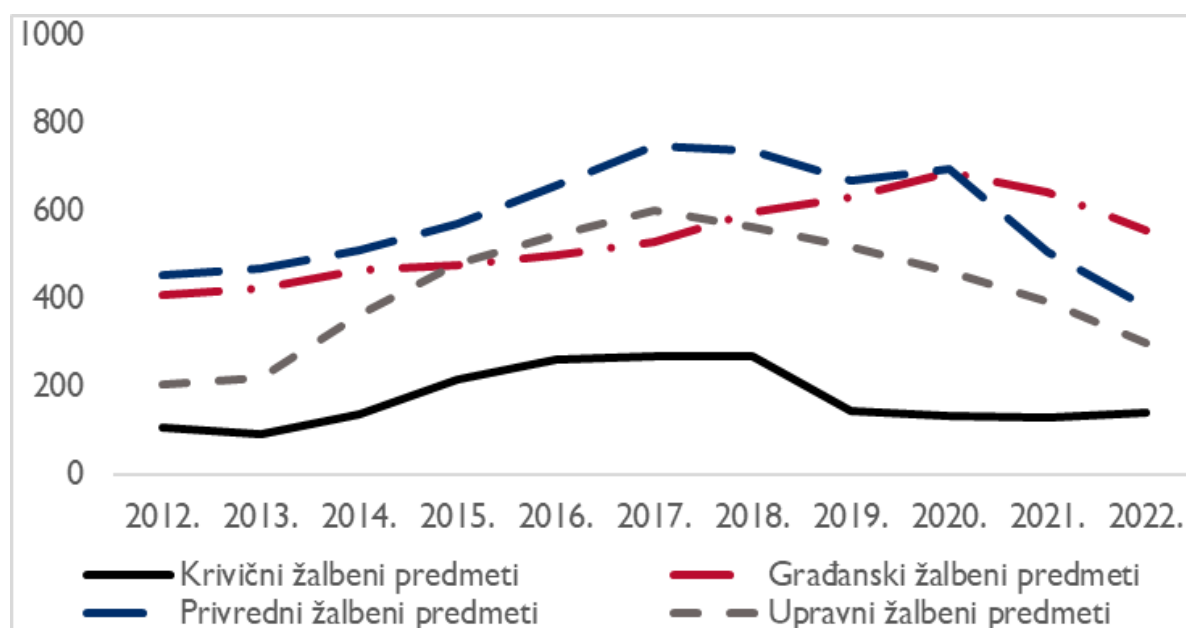
predmeta za ostale kategorije žalbenih predmeta kretala se od 299 do 556 dana. I trajanje rješavanja i starost neriješenih predmeta u drugostepenim sudovima, osim u krivičnim žalbenim predmetima, još uvijek su veoma dugi, premda su značajna poboljšanja u prošloj godini vrijedna priznanja.

Čak i uz sveukupna poboljšanja koja su drugostepeni sudovi ostvarili u 2022. godini (kao i u 2021. godini), i prosječno trajanje rješavanja predmeta i starost neriješenih predmeta i dalje su bili primjetno veći nego u 2012. godini. Samo je prosječna starost neriješenih predmeta u kategoriji privrednih žalbenih predmeta značajno smanjena na 383 dana, što je najniža vrijednost za ovu kategoriju koju je Indeks ikada zabilježio. Trendovi u prosječnom trajanju rješavanja predmeta i starosti neriješenih predmeta u drugostepenim sudovima predstavljeni su u Prikazima 42 i 43.

Prikaz 42. Grafikon prosječnog trajanja riješenih predmeta (u danima) na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina

Prikaz 43. Grafikon prosječne starosti neriješenih predmeta (u danima) na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina

STOPE RJEŠAVANJA PREDMETA I BROJ NERIJEŠENIH PREDMETA U SUDOVIMA

Pored trajanja riješenih i neriješenih predmeta, Indeks prati i broj neriješenih predmeta te stopu rješavanja za glavne vrste predmeta. Godišnje stope rješavanja predmeta računaju se tako što se broj riješenih predmeta podijeli sa brojem novoprimljenih predmeta u datoj godini. Kada je stopa rješavanja predmeta veća od 100 posto, pravosudne institucije u BiH smanjuju broj neriješenih predmeta.

U prvostepenim sudovima, stope rješavanja predmeta građanskih izvršenja, privrednih predmeta te izvršenja u privrednim predmetima bile su 111, 110, odnosno 109 posto, ali su stope rješavanja krivičnih, građanskih i upravnih predmeta pale ispod 100 posto, što je dovelo do povećanja broja neriješenih predmeta u ovim vrstama predmeta. Ukupan broj neriješenih predmeta u prvostepenim sudovima ipak se smanjio, čemu su najviše doprinijeli građanski izvršni predmeti (smanjenje od 12 posto).

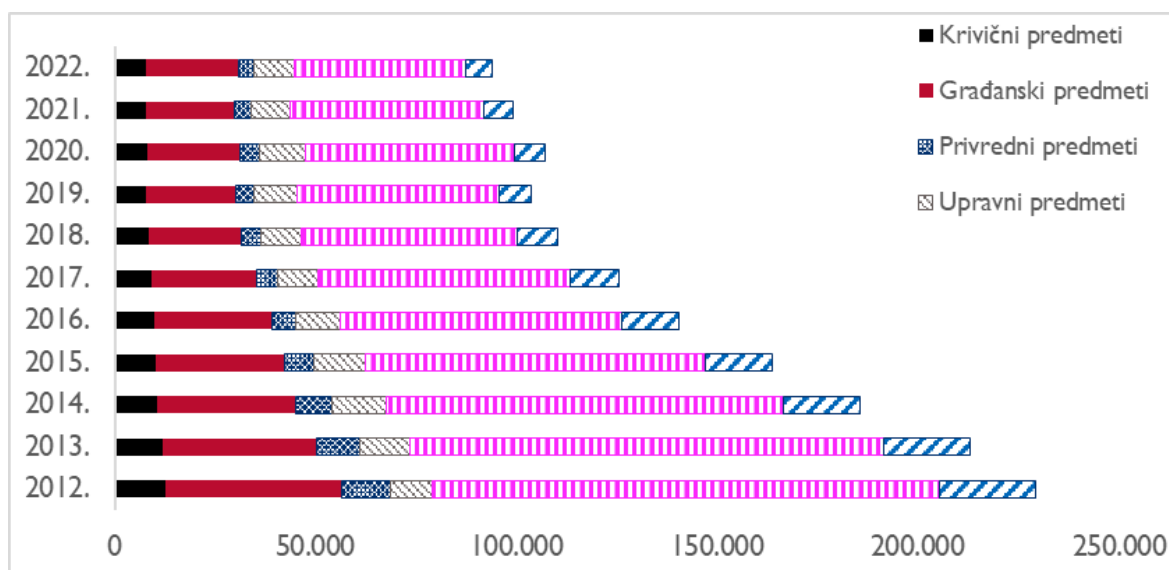
U odnosu na polazne vrijednosti iz 2012. godine, u 2022. godini broj neriješenih predmeta u prvostepenim sudovima bio je znatno manji za pet od šest vrsta predmeta, sa smanjenjima koja su se kretala od 4.851 predmeta (smanjenje za 39 posto) za krivične predmete do 17.550 predmeta (smanjenje za 74 posto) za izvršenja u privrednim predmetima. I broj upravnih predmeta bio je manji nego na početku primjene Indeksa (za 274 predmeta ili 3 posto). U Prikazu 44 rezimirane su stope rješavanja, a Prikaz 45 predstavlja ilustraciju razmjera zaostataka u prvostepenim sudovima od 2012. godine.

Prikaz 44. Stope rješavanja predmeta (u %) na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina

Vrsta predmeta	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Krivični predmeti	118%	105%	110%	104%	100%	107%	108%	106%	98%	104%	100%
Građanski predmeti	123%	118%	113%	106%	110%	112%	112%	103%	97%	104%	97%
Privredni predmeti	118%	112%	125%	130%	127%	108%	112%	107%	94%	111%	110%
Upravni predmeti	98%	83%	91%	108%	116%	117%	98%	94%	94%	122%	92%
Izvršenje u građanskim predmetima	103%	113%	131%	121%	122%	112%	116%	106%	97%	105%	111%
Izvršenje u privrednim predmetima	106%	114%	119%	119%	121%	117%	118%	123%	103%	108%	109%

Napomena: zeleni krug označava da je stopa rješavanja za datu vrstu predmeta iznad 100 posto, što je željeni rezultat. Crveni krug označava da je stopa rješavanja za datu vrstu predmeta ispod 100 posto, što ukazuje na smanjenu efikasnost.

Prikaz 45. Grafikon broja neriješenih predmeta na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina

U drugostepenim sudovima, ukupan broj neriješenih predmeta u 2022. godini se smanjio petu godinu zaredom i pao na najniži nivo koji je Indeks ikada zabilježio, dok su stope rješavanja uglavnom bile znatno iznad 100 posto. Najveće smanjenje zabilježili su građanski žalbeni predmeti – za 1.609 predmeta, odnosno 14 posto. Broj neriješenih upravnih žalbenih predmeta također se smanjio za 1.219 predmeta, što predstavlja značajno smanjenje od 34 posto. U kategoriji privrednih žalbenih predmeta smanjenje je iznosilo 576 predmeta ili 24 posto. Drugostepeni sudovi ostvarili su respektabilne stope rješavanja predmeta od 162, 126, odnosno 118 posto za upravne, privredne i građanske žalbene predmete.

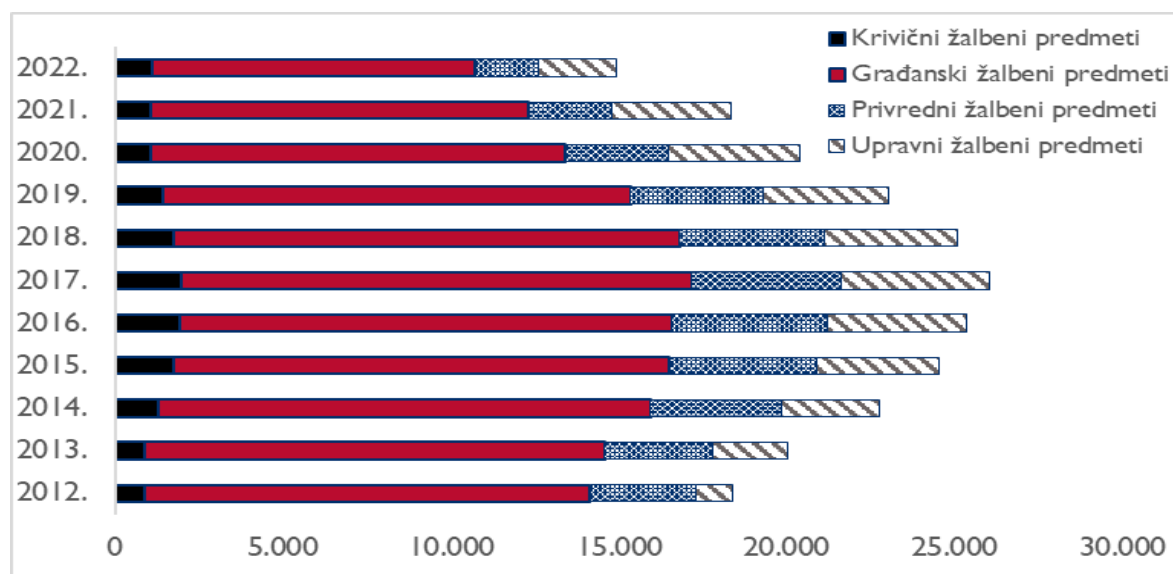
U odnosu na vrijednosti iz 2012. godine, obim ukupnog zaostatka opao je za 19 posto, uglavnom zbog značajnog smanjenja broja građanskih (brojčano najveća kategorija) i privrednih žalbenih predmeta – 3.656, odnosno 1.252 predmeta, što je smanjenje od 28, odnosno 40 posto. Historijske vrijednosti stopa rješavanja predmeta u drugostepenim sudovima date su u Prikazu 46, a grafikon u Prikazu 47 ilustruje promjene obima zaostatka od 2012. godine.

Prikaz 46. Stope rješavanja predmeta (u %) na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina

Vrsta predmeta	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Krivični žalbeni predmeti	98%	99%	92%	91%	96%	100%	104%	106%	109%	99%	100%
Građanski žalbeni predmeti	91%	97%	93%	99%	100%	96%	101%	111%	119%	111%	118%
Privredni žalbeni predmeti	98%	97%	81%	86%	91%	107%	105%	113%	145%	127%	126%
Upravni žalbeni predmeti	114%	53%	66%	63%	75%	84%	123%	111%	92%	115%	162%

Napomena: zeleni krug označava da je stopa rješavanja za datu vrstu predmeta iznad 100 posto, što je željeni rezultat. Crveni krug označava da je stopa rješavanja za datu vrstu predmeta ispod 100 posto, što ukazuje na smanjenu efikasnost.

Prikaz 47. Grafikon broja neriješenih predmeta na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina

TRAJANJE RIJEŠENIH PREDMETA, STAROST NERIJEŠENIH PREDMETA, STOPE RJEŠAVANJA I BROJ NERIJEŠENIH PREDMETA U TUŽILAŠTVIMA

Indeks prati iste indikatora za tužilaštva – prosječno vrijeme trajanja riješenih predmeta, prosječna starost neriješenih predmeta, broj neriješenih predmeta i stopa rješavanja predmeta (omjer riješenih i novoprimitih predmeta u kalendarskoj godini), kao i za prvostepene i drugostepene sudove. U 2022. godini pozitivne i negativne promjene prema indikatorima koji prate četiri glavne vrste predmeta u tužilaštvima bile su ravnomjerno raspodijeljene, relativno ograničene i činile su vrlo mali udio u ukupnoj vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a za datu godinu.

Rješavanje predmeta u tužilaštvima trajalo je duže u tri od četiri kategorije predmeta, i to: predmeti ratnih zločina u prosjeku su trajali 173 dana (10 posto) duže, dok su ostali predmeti privrednog kriminala i opšteg kriminala trajali 35, odnosno 24 dana (8, odnosno 10 posto) duže nego prije godinu dana. Kraće je bilo samo vrijeme potrebno za rješavanje predmeta korupcije i to za 66 dana (16 posto). Prosječno trajanje neriješenih predmeta u tužilaštvima se u 2022. godini smanjilo i to za 105 dana (17 posto) za predmete korupcije;³³ za 50 dana (7 posto) za ostale predmete privrednog kriminala; i za 21 dan (5 posto) za predmete opšteg kriminala, a povećalo se samo za predmete ratnih zločina za 391 dan, odnosno 13 posto.

Promjene u obimu neriješenih predmeta i stopama rješavanja u tužilaštvima 2022. godine bile su ravnomjerno raspodijeljene, pri čemu su stope rješavanja za predmete opšteg kriminala bile 93 posto, a za predmete korupcije 94 posto, što je dovelo do značajnog povećanja predmetnih zaostataka od 1.281, odnosno 69 predmeta (10, odnosno 9 posto) i rezultiralo povećanjem ukupnog broja neriješenih predmeta u tužilaštvima za 7 posto. Nasuprot tome, stope riješenih predmeta od 109 i 252 posto³⁴ dovele su do smanjenja zaostataka u ostalim predmetima privrednog kriminala i predmetima ratnih zločina za 141, odnosno 131 predmet (8, odnosno 25 posto). Tempo priliva predmeta u tužilaštva je usporen, a smanjio se i broj riješenih predmeta, osim predmeta korupcije,

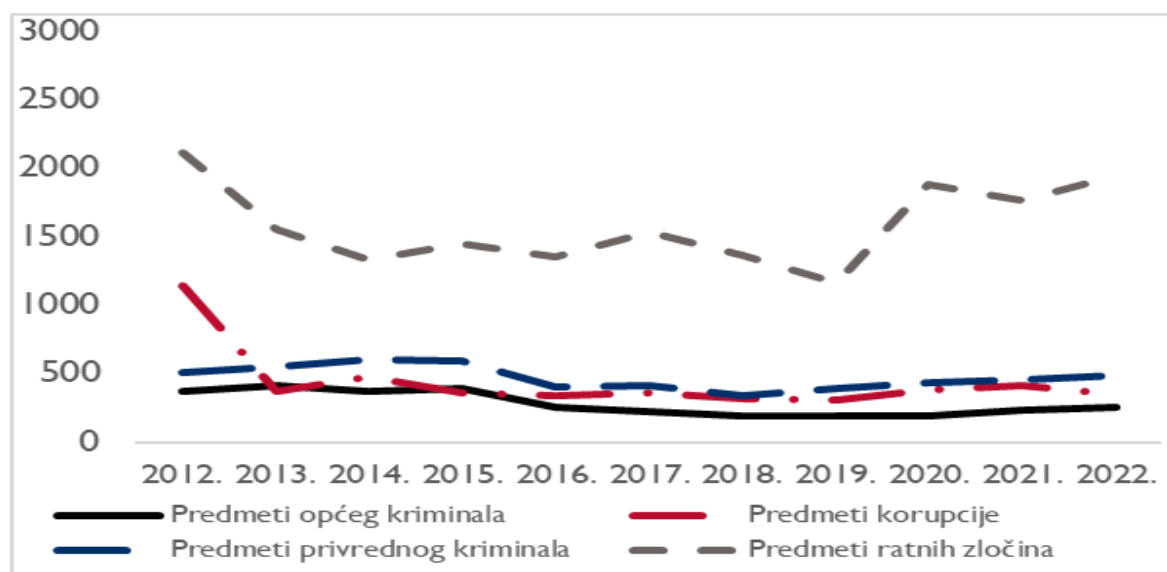
³³ Projekat JACA pružio je pomoć VSTV-u pri uvođenju nove vrste predmeta za grupu predmeta korupcije na visokom nivou i organiziranog kriminala (HCOC) u 2021. godini, čime se osigurava da će se odvojene kategorije sitnih i visokoprofilnih predmeta korupcije jasno razlikovati u podacima za 2021. godinu i nadalje.

³⁴ Napominjemo da je izuzetno visoka stopa rješavanja ratnih zločina posljedica sve manjeg priliva predmeta ove vrste.

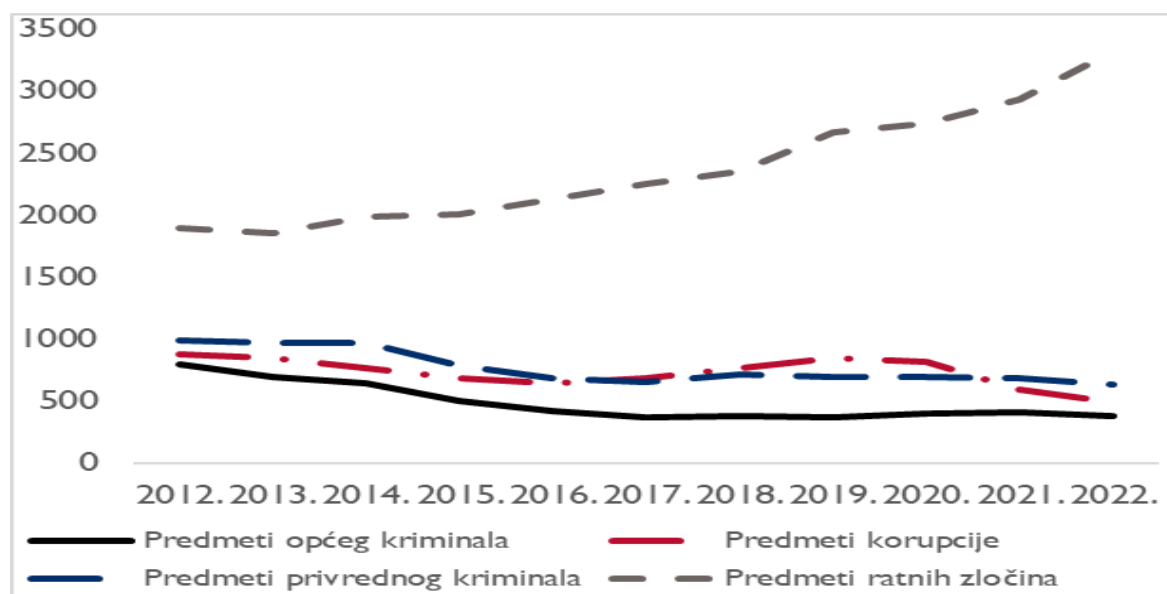
čiji broj je neznatno porastao. Promjene u broju neriješenih predmeta i stopama rješavanja u tužilaštvima predstavljene su u Prikazima 48 do 51.

Potrebno je da pravosuđe detaljnije ispita podatke o stopama rješavanja predmeta ratnih zločina i korupcije, kao i o njihovom prilivu te rješavanju ovih predmeta. U 2022. godini, predmeti ratnih zločina zabilježili su stopu rješavanja od 252 posto; broj riješenih predmeta ratnih zločina iznosio je 189, a njihov priliv svega 75 predmeta. Ukupan broj neriješenih predmeta ratnih zločina na kraju 2022. godine iznosio je 384 predmeta. S druge strane, uprkos smanjenju vremena rješavanja i starosti neriješenih predmeta, stopa rješavanja predmeta korupcije iznosila je samo 94 posto. Broj riješenih predmeta korupcije porastao je u odnosu na prethodnu godinu (1.073 u 2022. i 1.053 u 2021. godini), uporedo sa prilivom predmeta ove vrste (1.136 u 2022. naspram 1.098 u 2021. godini).

Prikaz 48. Grafikon prosječne dužine trajanja riješenih predmeta (u danima) u tužilaštvima, 2012–2022. godina

Prikaz 49. Grafikon prosječne starosti neriješenih predmeta (u danima) u tužilaštvima, 2012–2022. godina

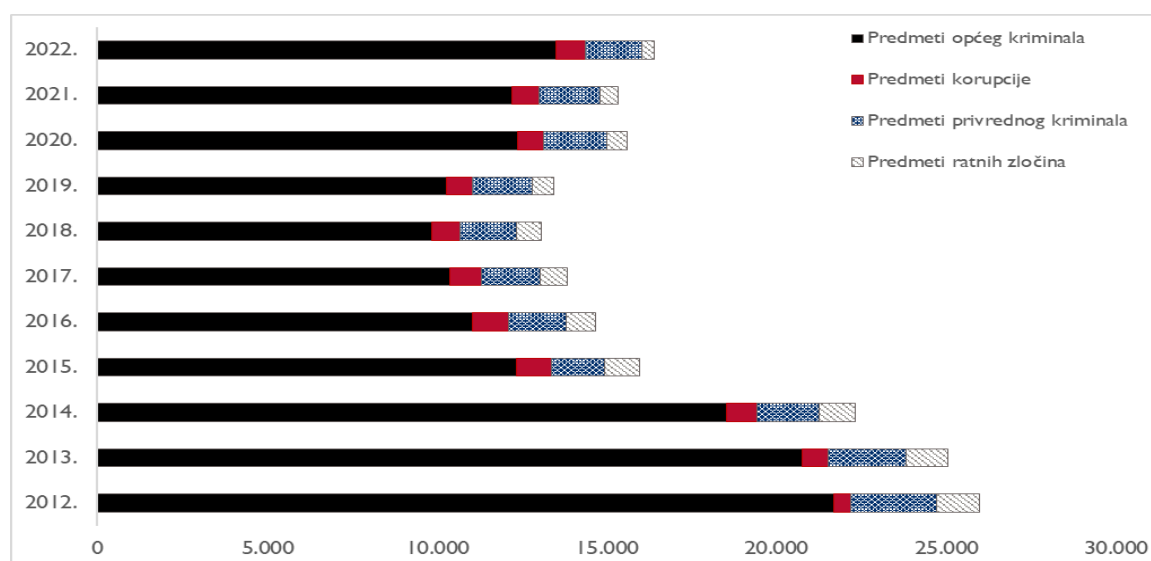

Prikaz 50. Grafikon stope rješavanja predmeta (u %) u tužilaštvima, 2012–2022. godina

Vrsta predmeta	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Predmeti općeg kriminala	103%	104%	109%	127%	105%	103%	103%	97%	89%	100%	93%
Predmeti korupcije			83%	91%	96%	111%	110%	110%	101%	96%	94%
Predmeti privrednog kriminala	80%	112%	128%	114%	96%	100%	105%	98%	98%	105%	109%
Predmeti ratnih zločina	75%	116%	154%	126%	153%	139%	135%	161%	143%	175%	252%

Napomena: zeleni krug označava da je stopa rješavanja za datu vrstu predmeta iznad 100 posto, što je željeni rezultat. Crveni krug označava da je stopa rješavanja za datu vrstu predmeta ispod 100 posto, što ukazuje na smanjenu efikasnost.

Prikaz 51. Grafikon broja neriješenih predmeta u tužilaštvima, 2012–2022. godina

DODATNI NALAZI

Dimenzija Efikasnosti sadrži indikatore koji prate kolektivnu/orijentacionu normu sudija i tužilaca, kao i broj i stopu rješavanja predmeta naplate komunalnih računa male vrijednosti. Stope potvrđivanja prvostepeni sudskih odluka u krivičnim, građanskim i privrednim predmetima i uspješnost optužnica prate se u okviru dimenzije Kvaliteta, dok je indikator uspješnosti disciplinskih postupaka dio dimenzije Odgovornosti i transparentnosti. Podatke za ove indikatore VSTV prikuplja ručno, te su usljed toga oni dostupni s vremenskim odmakom. To znači da za izdanje Indeksa za 2022. godinu ovi indikatori obuhvataju relevantne informacije samo za 2021. godinu, osim indikatora stope uspješnosti disciplinskih postupaka za koji se koriste podaci iz 2022. godine.

Kolektivne norme³⁵ za sudije i tužioce su, u 2021. godini, iznosile 109 posto, odnosno 105 posto, premašivši nominalni nivo očekivanog učinka od 100 posto. Za prvostepene sudske odluke u krivičnim, građanskim i privrednim predmetima, stope potvrđivanja su bile 84 posto, 88 posto, odnosno 90 posto, dok je stopa uspješnosti optužnica bila 96 posto. Stopa uspješnosti disciplinskih

³⁵ U procjeni svoje produktivnosti u smislu broja riješenih predmeta, bh. pravosuđe se uglavnom oslanja na metriku „kolektivne/orijentacijske norme“ (općepoznate kao „norma“). Norma se odnosi na broj predmeta za koje se očekuje da će sudija ili tužilac riješiti u jednoj godini. Ukupan broj riješenih predmeta na kraju godine upoređuje se sa brojem propisanim normom, te se izračunava postotak ispunjenja zadane norme. Prosječna vrijednost za sve sudije u jednom sudu (ili tužioce u jednom tužilaštvu) predstavlja „kolektivnu normu“ za taj sud (ili tužilaštvo). Prosječna vrijednost za sve sudove ili sve tužilaštva predstavlja postotak kolektivne norme koja je ispunjena za sve sudove, odnosno sva tužilaštva. VSTV prikuplja podatke o normama sa zadržkom.

Izvor: Indeks za 2018. godinu, str. 46, dostupno na <https://www.measurebih.com/uimages/201820JEI20BiH20Report20ENG20with20matrix.pdf>

postupaka, jedinog ručno prikupljenog indikatora u ovom podskupu za koji se koriste podaci iz 2022. godine, bila je 80 posto. Stvarne i indeksne vrijednosti ovih indikatora, kao i svih ostalih indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a, date su u Prilogu VI.

NAJVEĆE PROMJENE U VRIJEDNOSTIMA POJEDINAČNIH INDIKATORA IZ ADMINISTRATIVNIH PODATAKA VSTV-A

Vrijednosti 40 od ukupno 65 indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a zabilježile su povećanja u 2022. godini. Stopa rješavanja postupaka u predmetima ratnih zločina zabilježila je daleko najveći porast, s tim da je ovaj izuzetan rezultat ostvaren isključivo zahvaljujući naglom padu priliva novih predmeta ratnih zločina. Jedini drugi indikator koji se odnosi na tužilaštva, a koji je bio u prvih deset indikatora s najboljim rezultatima bila je starost neriješenih predmeta korupcije.

U skladu sa sveukupnim dobrim rezultatima drugostepenih sudova o kojima je ranije bilo riječi, osam od deset indikatora sa najvećim promjenama bili su indikatori za ovaj nivo pravosudnih institucija. Stopa rješavanja i starost neriješenih predmeta u kategoriji upravnih žalbenih predmeta zabilježili su najveća poboljšanja. Općenito, među deset indikatora s najboljim rezultatima koji su se odnosili na drugostepene sudove bila su četiri indikatora iz kategorije upravnih žalbenih predmeta, tri iz kategorije privrednih žalbenih predmeta te jedan indikator iz kategorije građanskih žalbenih predmeta.

Iako su se vrijednosti 16 indikatora za prvostepene sudove poboljšale, nijedan od ovih indikatora nije bio među prvih deset s najvećim pozitivnim promjenama. U Prikazu 52 navedeno je 10 indikatora iz podataka VSTV-a koji su zabilježili najveći porast, uz njihove odgovarajuće vrijednosti i godišnje promjene u 2022. godini.

Prikaz 52. Najveće godišnje promjene vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a, 2022. u odnosu na 2021. godinu

Indikator br.	Indikator	Vrijednost indikatora za 2021. godinu na skali od 0 do 100	Vrijednost indikatora za 2022. godinu na skali od 0 do 100	Godišnja promjena vrijednosti indikatora 2022/2021.
I.8.1.3	Tužilaštva: Stopa rješavanja – ratni zločini	116,67*	168,00*	51,33
I.4.2.4.	Sudovi: Stopa rješavanja – upravni žalbeni	76,40	107,77*	31,37
I.3.2.4.	Sudovi: Broj neriješenih predmeta – upravni žalbeni	14,61	43,97	29,36
I.1.2.3.	Sudovi: Trajanje riješenih predmeta – privredni žalbeni	-3,44	25,30	28,74
I.1.2.4.	Sudovi: Trajanje riješenih predmeta – upravni žalbeni	-14,54	3,71	18,24
I.2.2.4.	Sudovi: Starost neriješenih predmeta – upravni žalbeni	25,22	43,35	18,13
I.2.2.3.	Sudovi: Starost neriješenih predmeta – privredni žalbeni	46,93	60,11	13,18
I.2.2.2.	Sudovi: Starost neriješenih predmeta – građanski žalbeni	25,69	35,95	10,26
I.3.2.3.	Sudovi: Broj neriješenih predmeta – privredni žalbeni	64,20	72,62	8,42
I.6.1.2.1.	Tužilaštva: Starost neriješenih predmeta – korupcija	64,11	70,36	6,26

* Napomena: U početnoj metodologiji Indeksa za 2015. godinu,³⁶ indikatori koji prate stopu rješavanja predmeta mogli su imati maksimalnu vrijednost indikatora od 100 za stvarne vrijednosti stope rješavanja predmeta od 150 posto. Budući da je u narednim godinama, u nekim ekstremnim situacijama, nekoliko netipičnih vrijednosti premašilo predviđeni maksimum, metodologija Indeksa je prilagođena,³⁷ te je takvim indikatorima dodijeljena samo maksimalna vrijednost indikatora od 100. Međutim, u analizi promjena u vrijednostima indikatora (kako je predstavljeno u ovom prikazu), potrebno je uporediti najveće promjene u stvarnim vrijednostima kako bi se najveće promjene ispravno rangirale.

Iako su negativne promjene među indikatorima izvedenim iz administrativnih podataka VSTV-a općenito bile manje, jedan značajan izuzetak bila je stopa rješavanja upravnih predmeta u prvostepenim sudovima, koja je u 2022. godini zabilježila smanjenje na 92 posto u odnosu na prošlogodišnju visoku vrijednost od 122 posto. Sve u svemu, šest od deset indikatora koji su zabilježili najveći pad u 2022. godini bili su indikatori koji se odnose na tužilaštva, dok su tri indikatora bila ona koja su pratila rad prvostepenih sudova. U Prikazu 53 data je potpuna lista indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a koji su zabilježili najveće negativne promjene u 2022. godini.

Prikaz 53. Najveća godišnja smanjenja vrijednosti indikatora iz administrativnih podataka VSTV-a, 2022. u odnosu na 2021. godinu

Indikator br.	Indikator	Vrijednost indikatora za 2021. godinu na skali od 0 do 100	Vrijednost indikatora za 2022. godinu na skali od 0 do 100	Godišnja promjena vrijednosti indikatora 2022/2021.
I.4.1.4.	Sudovi: Stopa rješavanja – upravni predmeti	81,20	61,33	-19,87
I.6.1.3	Tužilaštva: Starost neriješenih predmeta – ratni zločini	23,45	13,24	-10,21
I.5.1.3	Tužilaštva: Trajanje riješenih predmeta – ratni zločini	46,96	41,78	-5,18
I.2.2.1.	Sudovi: Starost neriješenih predmeta – krivični žalbeni	42,43	37,60	-4,83
I.8.1.1	Tužilaštva: Stopa rješavanja – opšti kriminal	66,99	62,18	-4,81
I.7.1.2.1.	Tužilaštva; Broj neriješenih predmeta – korupcija	44,76	40,04	-4,72
I.4.1.2	Sudovi: Stopa rješavanja – građanski predmeti	69,12	64,87	-4,25
I.3.1.4	Sudovi: Broj neriješenih predmeta – upravni predmeti	61,40	58,16	-3,25
I.5.1.2.2	Tužilaštva: Trajanje riješenih predmeta – privredni kriminal	59,03	55,86	-3,18
I.5.1.1	Tužilaštva: Trajanje riješenih predmeta – opšti kriminal	69,76	66,60	-3,16

³⁶ Vidi Prilog II: Kratak pregled Metodologije Indeksa. Detaljna metodologija Indeksa objašnjena je u izvještaju pod naslovom „Indeks efektivnosti pravosuđa Bosne i Hercegovine: Metodologija i rezultati za 2015. godinu“, dostupno na: https://measurebih.com/uimages/EN_USAID_BiH%20JEI_FINAL_with_TABLE_incorporated_ENG.pdf.

³⁷ Vidi „Indeks efektivnosti pravosuđa BiH: Izvještaj za 2016. godinu“ Metodološke promjene u Indeksu za 2016. godinu u odnosu na odjeljak Indeksa za 2015. godinu, str. 6, https://www.measurebih.com/uimages/IEI-BiH_2016ENG.pdf.

DODATNI ADMINISTRATIVNI PODACI VSTV-A

Osim podataka korištenih za računanje Indeksa, drugi administrativni podaci koje dostavlja VSTV omogućavaju projektu MEASURE II da stekne bolji uvid u okruženje i uvjete u kojima pravosuđe u BiH funkcionira. Ovi podaci obuhvataju priliv novih predmeta, broj riješenih predmeta i podatke o resursima koji su na raspolaganju pravosuđu, odnosno o budžetima sudova i tužilaštava te broju sudija, tužilaca i pomoćnog osoblja.

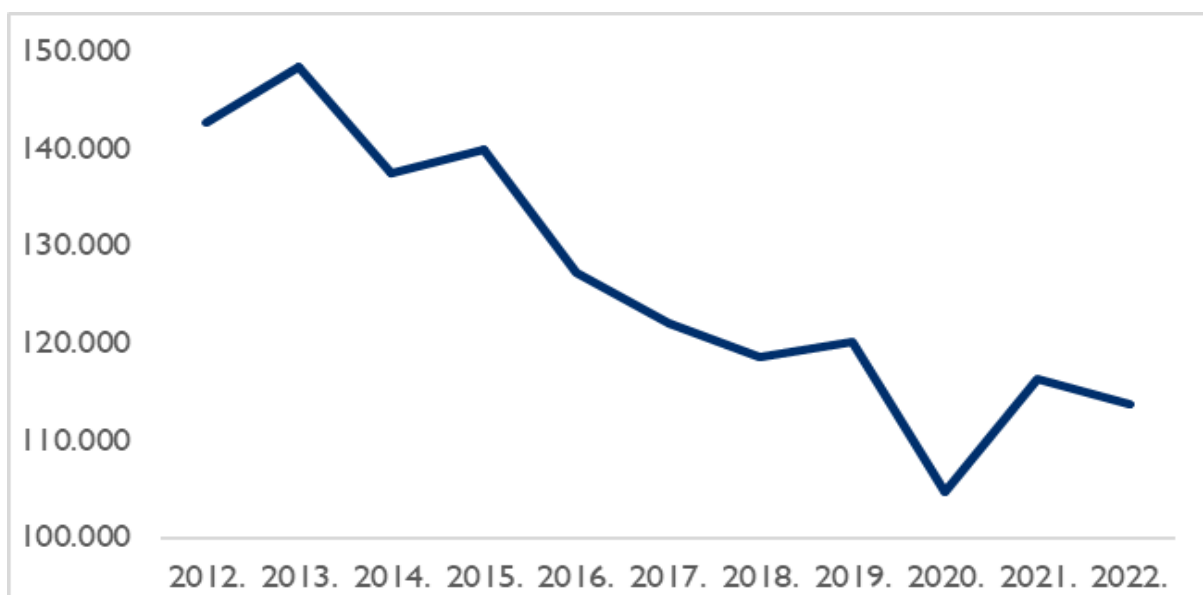
PRILIVI PREDMETA U PERIODU 2012–2022. GODINE

Nakon prošlogodišnjeg povećanja, priliv predmeta u pravosuđe BiH ponovo je usporen u 2022. godini. Prilivi u prvostepenim sudovima bili su 2 posto manji nego 2021. godine (sa 116.379 na 113.806). Na ukupno smanjenje broja novih predmeta uticalo je skromno smanjenje u kategoriji krivičnih predmeta i izvršenja u privrednim i građanskim predmetima te u kategoriji privrednih predmeta (za 2, 3, 6, odnosno 6 posto), iako je priliv upravnih i građanskih predmeta i dalje rastao, za 16, odnosno 3 posto. U poređenju sa podacima za najraniju raspoloživu godinu (2012), ukupni priliv u prvostepene sudove bio je 20 posto manji. Sažetak historijskih trendova priliva predmeta u prvostepene sudove od 2012. godine dat je u Prikazu 54 i ilustrovan na grafikonu u Prikazu 55.

Prikaz 54. Promjene u nivou priliva predmeta na prvostepenim sudovima, 2022. u odnosu na 2021. i 2012. godinu

Pravosudna institucija	Vrsta predmeta	Priliv predmeta u 2012. godini	Priliv predmeta u 2021. godini	Priliv predmeta u 2022. godini	Promjena u nivou priliva u 2022. u odnosu na 2012. god. (%)	Promjena u nivou priliva u 2022. u odnosu na 2021. god. (%)
Prvostepeni sudovi	Krivični predmeti	14.853	8.747	8.612	-42%	-2%
	Građanski predmeti	32.441	24.723	25.371	-22%	3%
	Privredni predmeti	9.016	4.589	4.294	-52%	-6%
	Upravni predmeti	10.118	8.408	9.785	-3%	16%
	Izvršenje u građanskim predmetima	62.382	60.451	56.595	-9%	-6%
	Izvršenje u privrednim predmetima	13.967	9.461	9.149	-34%	-3%
	UKUPNO		142.777	116.379	113.806	-20%

Prikaz 55. Grafikon ukupnog priliva predmeta na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina

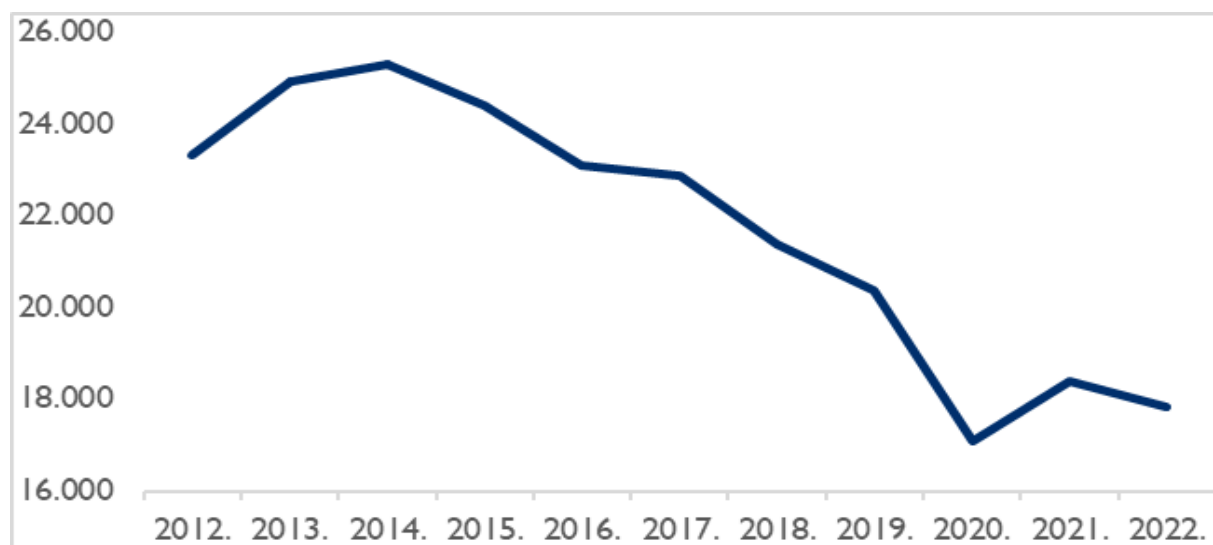

Priliv predmeta u drugostepene sudove se smanjio (3 posto) u 2022. godini, iako su rezultati u pojedinačnim vrstama predmeta bili različiti. Naime, broj novih upravnih žalbenih predmeta opao je za 15 posto, dok je broj građanskih žalbenih predmeta opao za samo 2 posto. Priliv krivičnih žalbenih predmeta ostao je praktično nepromijenjen, dok je za privredne žalbene predmete porastao za samo 1 posto. U odnosu na podatke o prilivu iz 2012. godine, ukupni broj za drugostepene sudove u 2022. godini bio je manji za 23 posto. U Prikazima 56 i 57 dat je pregled historijskih trendova priliva predmeta od 2012. godine za drugostepene sudove.

Prikaz 56. Promjene u nivou priliva predmeta na drugostepenim sudovima, 2022. u odnosu na 2012. godinu

Pravosudna institucija	Vrsta predmeta	Priliv predmeta u 2012. godini	Priliv predmeta u 2021. godini	Priliv predmeta u 2022. godini	Promjena u nivou priliva predmeta u 2022. u odnosu na 2012. god. (%)	Promjena u nivou priliva predmeta u 2022. u odnosu na 2021. god. (%)
Drugostepeni sudovi	Krivični žalbeni predmeti	4.492	4.868	4.865	8%	0%
	Građanski žalbeni predmeti	14.065	8.941	8.757	-38%	-2%
	Privredni žalbeni predmeti	3.333	2.228	2.242	-33%	1%
	Upravni žalbeni predmeti	1.422	2.342	1.982	39%	-15%
	UKUPNO	23.312	18.379	17.846	-23%	-3%

Prikaz 57. Grafikon ukupnog priliva predmeta na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina

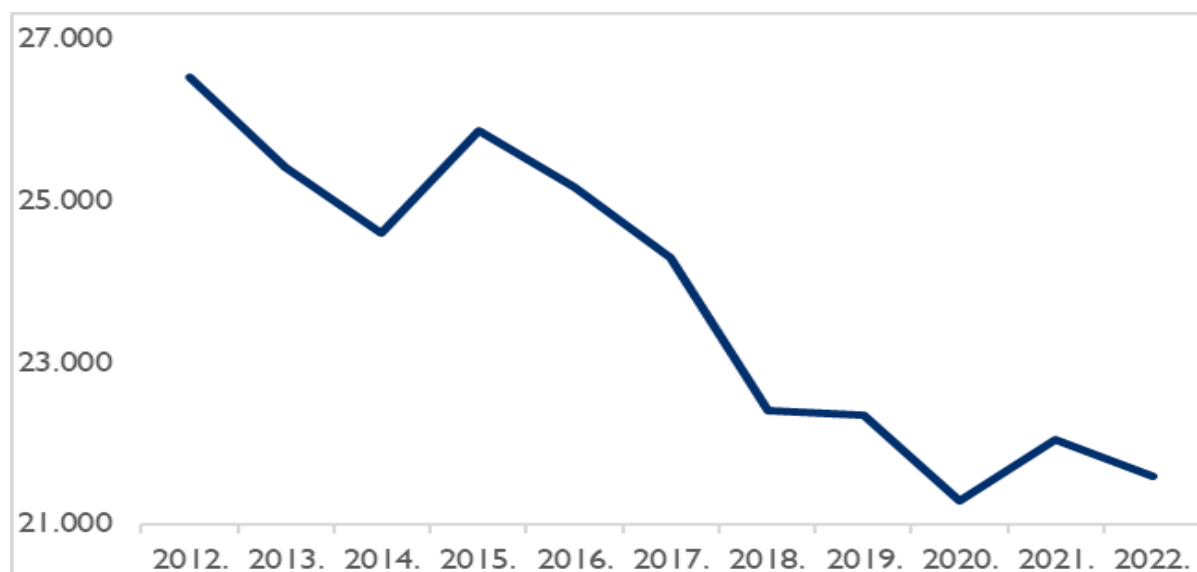
Pad priliva tužilačkih predmeta je, nakon prošlogodišnjeg prekida, nastavljen u 2022. godini, po stopi od 2 posto. Smanjenje broja novih predmeta bilo je malo za predmete privrednog i opšteg kriminala (3, odnosno 2 posto), dok smanjenje broja novih predmeta ratnih zločina od 33 posto nije osjetno izmijenilo ukupan rezultat jer je ova vrsta predmeta činila samo 0,35 posto svih novih tužilačkih predmeta. Predmeti korupcije jedina su kategorija tužilačkih predmeta koja je zabilježila porast (3 posto). U odnosu na najranije dostupne podatke (2012), ukupni priliv u tužilaštva u 2022. godini bio je 19 posto manji. U Prikazima 58 i 59 opisani je historijat priliva predmeta u tužilaštva od 2012. godine (odnosno, od 2015. godine³⁸).

Prikaz 58. Promjene u nivou priliva u tužilaštva, 2021. u odnosu na 2012. (2015) i 2020. godinu

Pravosudna institucija	Vrsta predmeta	Priliv predmeta				Promjena u nivou priliva predmeta (%), 2022. u odnosu na		
		2012.	2015.	2021.	2022.	2012.	2015.	2021.
Tužilaštva	Predmeti opšteg kriminala	25.975	N/A	19.245	18.839	-27%	N/A	-2%
	Predmeti korupcije	N/A	1.138	1.098	1.136	N/A	0%	3%
	Ostali predmeti privrednog kriminala	N/A	1.704	1.586	1.537	N/A	-10%	-3%
	Predmeti ratnih zločina	563	N/A	112	75	-87%	N/A	-33%
	UKUPNO	26.538	N/A	22.041	21.587	-19%	N/A	-2%

³⁸ Zbog promjena u definicijama predmeta korupcijskog kriminala koje je izvršio VSTV u 2014. i 2015. godini te kasnijeg neusklađivanja podataka s novim definicijama u CMS-u, odnosno TCMS-u, poređenje priliva predmeta korupcije i privrednog kriminala za 2022. i 2012. godinu nije pouzdano te se stoga analiza priliva predmeta u tužilaštva temelji na pouzdanim podacima koji su bili dostupni od 2015. godine nadalje.

Prikaz 59. Grafikon promjena u ukupnom prilivu predmeta u tužilaštvima, 2012–2022. godina

RJEŠAVANJE PREDMETA U PERIODU OD 2012. DO 2022. GODINE

Pravosuđe u BiH nije uspjelo održati dobre prošlogodišnje rezultate u pogledu rješavanja predmeta te je 2022. godine ukupan broj riješenih predmeta smanjen za 3 posto.

Budući da je u prvostepenim sudovima riješeno gotovo tri četvrtine ukupnog broja riješenih predmeta,³⁹ smanjenje od 3 posto u broju predmeta koje su oni riješili u najvećoj mjeri je odredilo ukupnu promjenu. Pad od 8 posto u broju riješenih tužilačkih predmeta djelimično je nadoknađen povećanjem od 5 posto u rješavanju drugostepenih sudskih predmeta. U poređenju sa 2012. godinom, ukupan broj riješenih predmeta u 2022. godini smanjen je za 22 posto.

U prvostepenim sudovima rješavanje predmeta je bilo umjereno sporije, a najveći pad zabilježen je kod upravnih predmeta (12 posto). Ostale vrste predmeta u prvostepenim sudovima zabilježile su skromniji pad: sa 7 i 6 posto za privredne i krivične predmete, na 4 posto za građanske predmete, 3 posto za izvršenja u privrednim predmetima i 1 posto za kategorije građanskog izvršenja. Sažetak historijskih trendova u rješavanju predmeta od 2012. godine za prvostepene sudove dat je u Prikazu 60 i ilustrovan na grafikonu u Prikazu 61.

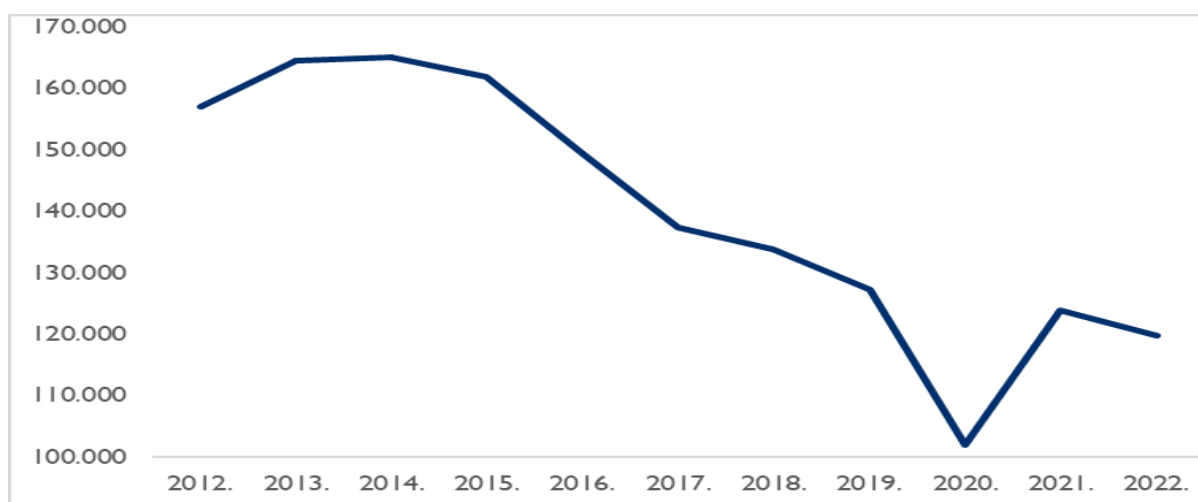
Prikaz 60. Promjene u broju riješenih predmeta na prvostepenim sudovima, 2022. u odnosu na 2012. i 2021. godinu

Pravosudna institucija	Vrsta predmeta	Riješeni predmeti u 2012. godini	Riješeni predmeti u 2021. godini	Riješeni predmeti u 2022. godini	Promjena u broju riješenih predmeta, 2022. u odnosu na 2012. god. (%)	Promjena u broju riješenih predmeta, 2022. u odnosu na 2021. god. (%)
Prvostepeni sudovi	Krivični predmeti	17.507	9.080	8.570	-51%	-6%
	Građanski predmeti	40.052	25.631	24.687	-38%	-4%
	Privredni predmeti	10.624	5.077	4.739	-55%	-7%
	Upravni predmeti	9.904	10.241	9.002	-9%	-12%

³⁹ Broj riješenih prvostepenih sudskih predmeta činio je 74 posto svih riješenih predmeta u 2022. godini.

Pravosudna institucija	Vrsta predmeta	Riješeni predmeti u 2012. godini	Riješeni predmeti u 2021. godini	Riješeni predmeti u 2022. godini	Promjena u broju riješenih predmeta, 2022. u odnosu na 2012. god. (%)	Promjena u broju riješenih predmeta, 2022. u odnosu na 2021. god. (%)
	Izvršenje u građanskim predmetima	64.195	63.668	62.967	-2%	-1%
	Izvršenje u privrednim predmetima	14.774	10.241	9.938	-33%	-3%
	UKUPNO	157.056	123.938	119.903	-24%	-3%

Prikaz 61. Grafikon broja riješenih predmeta na prvostepenim sudovima, 2012–2022. godina

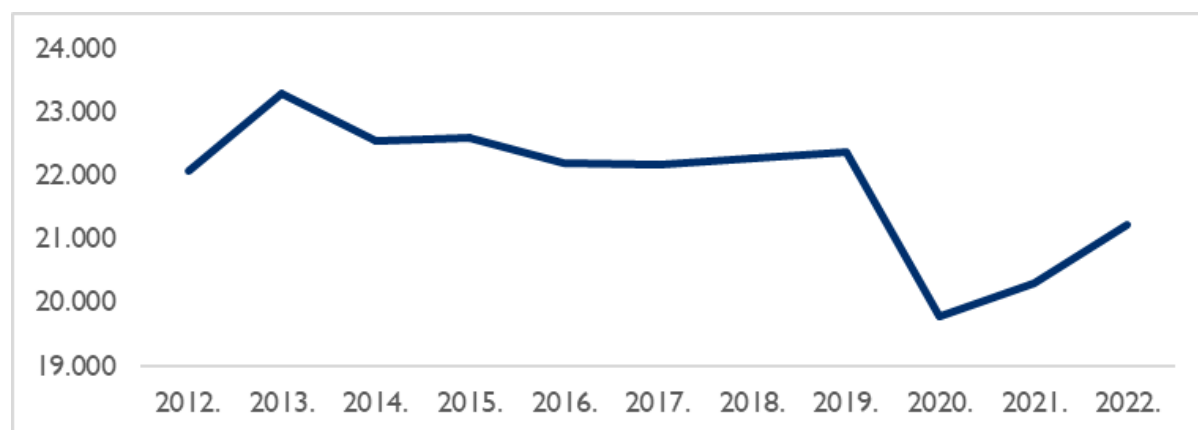
U kombinaciji kontinuiranog povećanja broja riješenih predmeta (za 5 posto) sa padom priliva od 3 posto, drugostepeni sudovi su u 2022. godini ostvarili respektabilnu stopu rješavanja predmeta od 119 posto. Ovaj solidan rezultat ostvaren je kako i kroz povećanje broja riješenih upravnih žalbenih predmeta za 19 posto tako i povećanjem broja rješavanja građanskih žalbenih predmeta za 4 posto.⁴⁰ U kategoriji krivičnih žalbenih predmeta, broj riješenih predmeta ostao je nepromijenjen (0 posto), a za privredne žalbene predmete porastao je za samo 1 posto. U odnosu na polazne vrijednosti iz 2012. godine, drugostepeni sudovi su pokazali umjereno (4 posto) smanjenje ukupnog broja riješenih predmeta. Historijske promjene u broju riješenih predmeta predstavljene su u Prikazima 62 i 63.

⁴⁰ Građanski žalbeni predmeti čine gotovo 49 posto svih predmeta u drugostepenim sudovima.

Prikaz 62. Promjene u broju riješenih predmeta na drugostepenim sudovima, 2021. u odnosu na 2012. i 2020. godinu

Pravosudna institucija	Vrsta predmeta	Riješeni predmeti u 2012. godini	Riješeni predmeti u 2021. godini	Riješeni predmeti u 2022. godini	Promjena u broju riješenih predmeta, 2022. u odnosu na 2012. god. (u %)	Promjena u broju riješenih predmeta, 2022. u odnosu na 2021. god. (u %)
Drugostepeni sudovi	Krivični žalbeni predmeti	4.417	4.833	4.866	10%	1%
	Građanski žalbeni predmeti	12.768	9.959	10.353	-19%	4%
	Privredni žalbeni predmeti	3.274	2.831	2.824	-14%	0%
	Upravni žalbeni predmeti	1.618	2.684	3.204	98%	19%
	UKUPNO	22.077	20.307	21.247	-4%	5%

Prikaz 63. Grafikon broja riješenih predmeta na drugostepenim sudovima, 2012–2022. godina

U 2022. godini, tužilaštva su riješila 8 posto manje predmeta nego godinu dana ranije. Ovaj rezultat je bio drugi najniži ukupni broj riješenih predmeta na godišnjem nivou od 2012. godine. Promjena je ponovo uzrokovana smanjenjem broja riješenih predmeta opšteg kriminala od 9 posto.⁴¹ Broj predmeta ratnih zločina je također smanjen za 4 posto, iako je ovo smanjenje imalo mnogo manji uticaj na ukupan broj riješenih predmeta u tužilaštvima, budući da ova vrsta predmeta čini manje od 1 posto ukupnog broja tužilačkih predmeta. Godišnje promjene za 2022. godinu u pogledu rješavanja predmeta korupcije i drugih predmeta privrednog kriminala u tužilaštvima bile su samo neznatno pozitivne, za 2, odnosno 1 posto. Ukupan broj predmeta koje su tužilaštva riješila bio je 36 posto manji nego u 2015. godini.⁴² Indikatori rješavanja predmeta u tužilaštvima sa njihovim historijskim vrijednostima predstavljeni su u Prikazima 64 i 65.

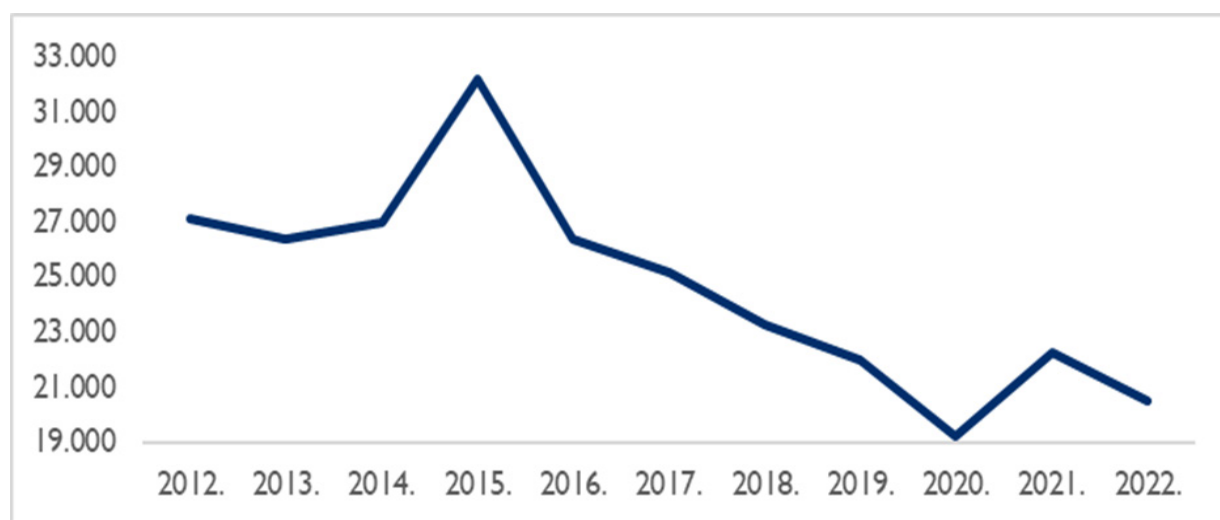
⁴¹ Predmeti opšteg kriminala činili su 86 posto svih predmeta u tužilaštvima 2022. godine.

⁴² Zbog promjena u definicijama predmeta korupcijskog kriminala koje je izvršio VSTV u 2014. i 2015. godini te kasnijeg neusklađivanja podataka s novim definicijama u CMS-u, odnosno TCMS-u, poređenje broja riješenih predmeta korupcije i privrednog kriminala u 2022. i 2012. godini nije pouzdano te se stoga analiza priliva predmeta u tužilaštva temelji na pouzdanim podacima koji su bili dostupni od 2015. godine nadalje.

Prikaz 64. Promjene u broju riješenih predmeta u tužilaštvima, 2022. u odnosu na 2012. (2015) i 2021. godinu

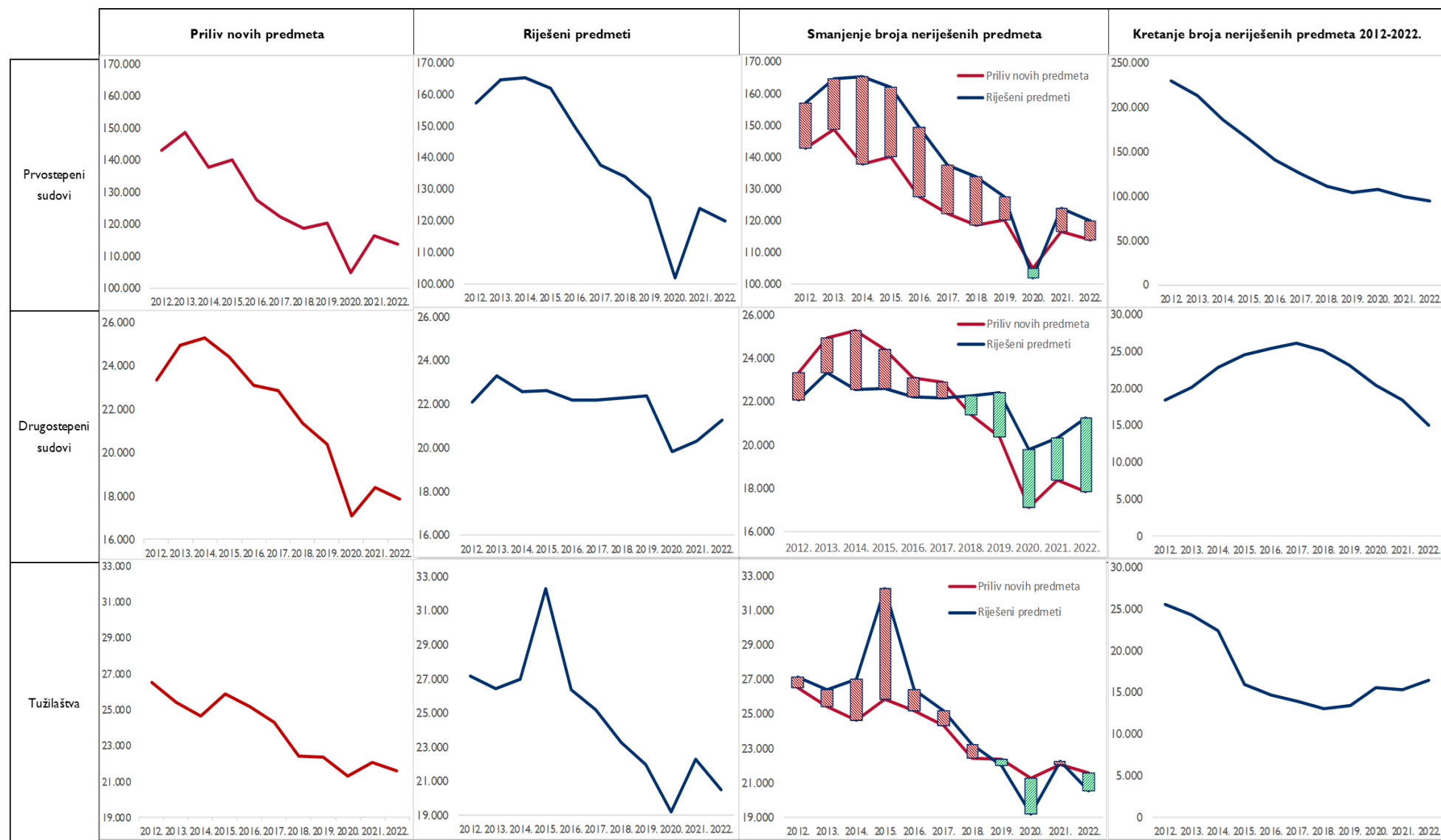
Pravosudna institucija	Vrsta predmeta	Riješeni predmeti				Promjena u broju riješenih predmeta, (%), 2022. god. u odnosu na:		
		2012.	2015.	2021.	2022.	2012.	2015.	2021.
Tužilaštva	Predmeti opšteg kriminala	26.717	28.906	19.337	17.571	-34%	-39%	-9%
	Predmeti korupcije	N/A	1.040	1.053	1.073	N/A	3%	2%
	Ostali predmeti privrednog kriminala	N/A	1.940	1.670	1.679	N/A	-13%	1%
	Predmeti ratnih zločina	424	363	196	189	-55%	-48%	-4%
	UKUPNO	27.141	32.249	22.256	20.512	N/A	-36%	-8%

Prikaz 65. Grafikon broja riješenih predmeta u tužilaštvima, 2012–2022. godina

Uprkos različitim promjenama u ukupnom prilivu i rješavanju predmeta, u 2022. godini se ukupni broj neriješenih predmeta smanjio za 6 posto. Drugostepeni sudovi ostvarili su smanjenje od 19 posto, dok su prvostepeni sudovi svoje zaostatke smanjili za 5 posto. Broj neriješenih predmeta u tužilaštvima porastao je za 7 posto. Trendovi priliva, rješavanja predmeta i broja neriješenih predmeta u prvostepenim i drugostepenim sudovima te u tužilaštvima predstavljeni su na Prikazu 66.

Prikaz 66. Grafikon trendova priliva, riješenih i neriješenih predmeta u sudovima i tužilaštvima, 2012–2022. godina

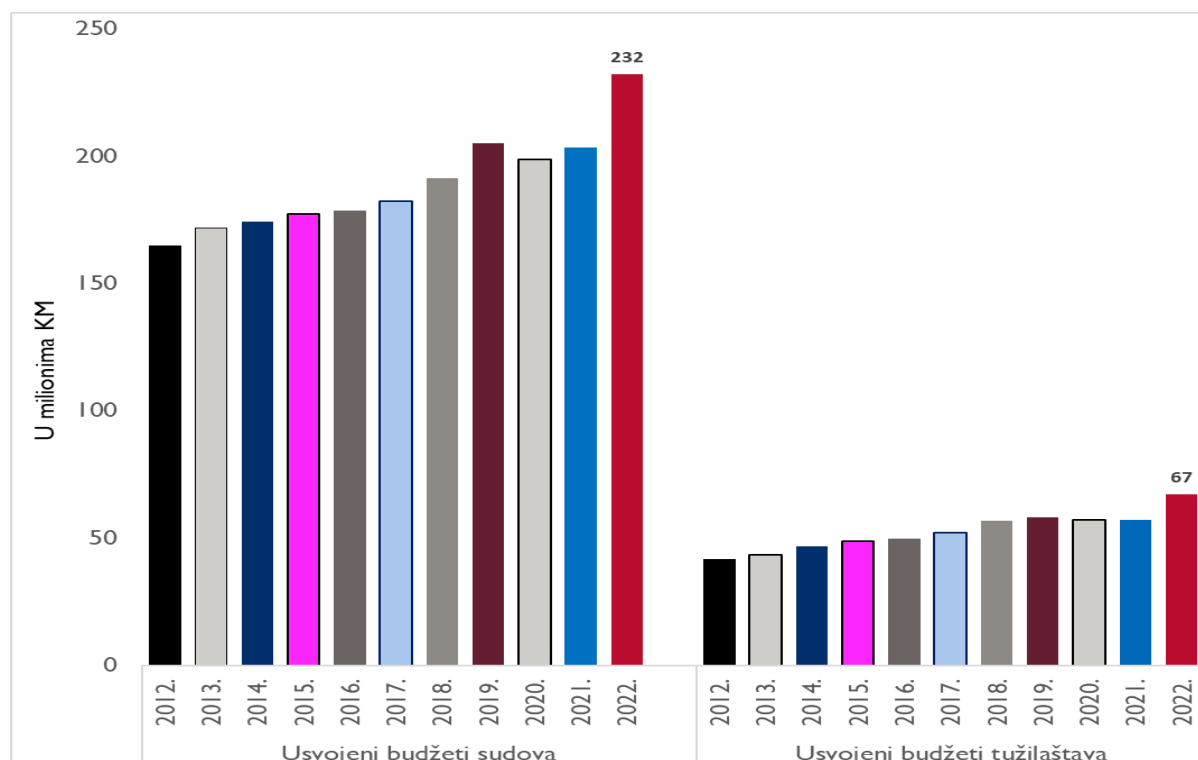
DODATNI PODACI O RESURSIMA U PERIODU OD 2012. DO 2022. GODINE

U ovom dijelu izvještaja o Indeksu predstavljeni su podaci o budžetu i osoblju koje je također dostavio VSTV. Nakon skromnih povećanja u prethodnoj godini, budžeti sudova i tužilaštava naglo su porasli u 2022. godini i to za 14, odnosno 12 posto, čime je nastavljen opšti trend rasta od 2012. godine. Broj sudija je smanjen za oko 2 posto, a broj tužilaca ostao je nepromijenjen. Broj pomoćnog osoblja u sudovima i tužilaštvima porastao je za oko 1 posto. Historijski podaci o resursima sudova i tužilaštava navedeni su u Prikazu 66 i grafički predstavljeni u Prikazima 67–70.

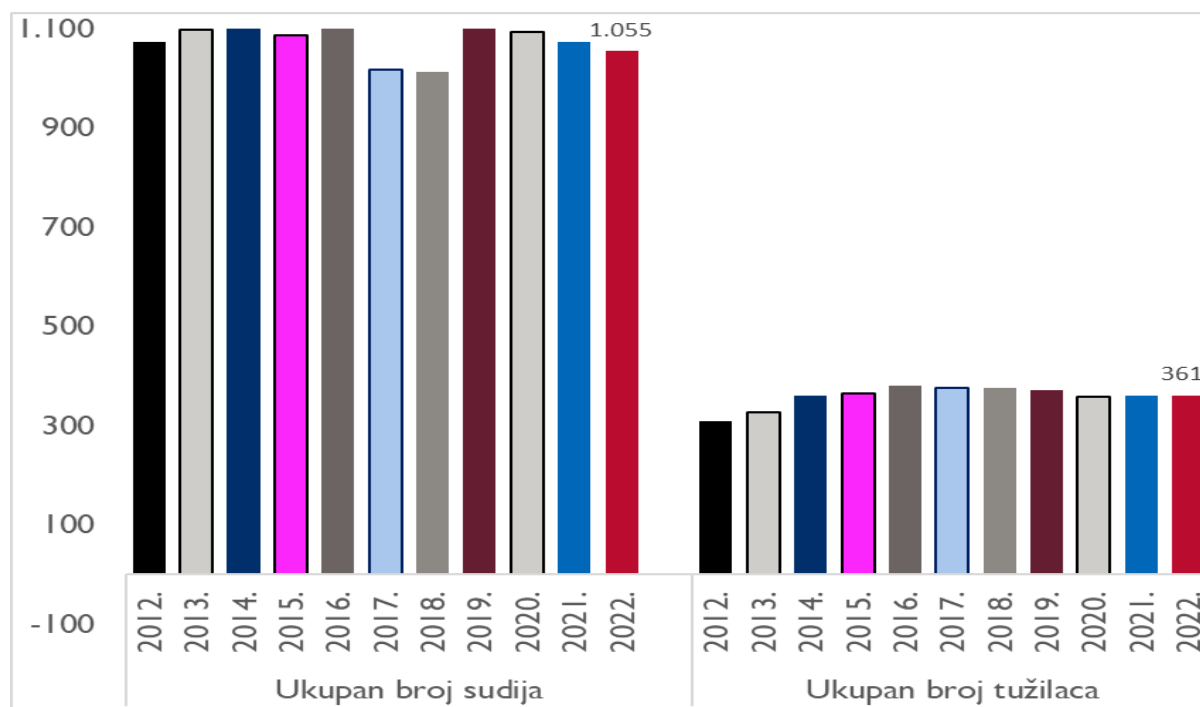
Prikaz 67. Sredstva/resursi dostupni sudovima i tužilaštvima, 2012–2022. godina

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Usvojeni budžeti sudova (u milionima KM)	165	172	174	177	178	182	191	205	199	203	232
Usvojeni budžeti tužilaštava (u milionima KM)	42	43	47	49	50	52	57	58	57	60	67
Ukupan broj sudija	1.073	1.098	1.102	1.088	1.108	1.017	1.013	1.100	1.093	1.073	1.055
Ukupan broj tužilaca	310	328	360	365	380	377	377	372	358	361	361
Broj pomoćnog osoblja u sudovima	3,098	3,239	3,352	3,420	3,253	3,474	3,316	3,535	3,377	3,401	3,449
Broj pomoćnog osoblja u tužilaštvima	665	687	668	744	803	700	752	821	810	830	836

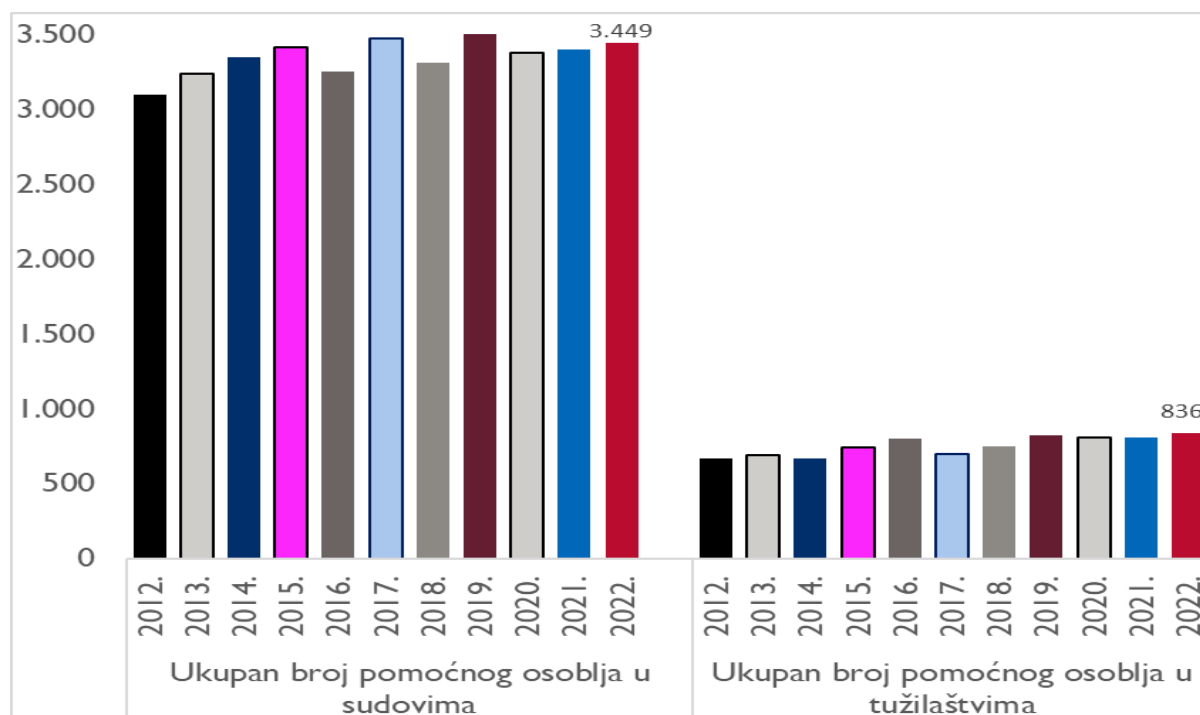
Prikaz 68. Grafikon usvojenih budžeta sudova i tužilaštava (u KM), 2012–2022. godina

Prikaz 69. Grafikon ukupnog broja sudija i tužilaca, 2012–2022. godina

Prikaz 70. Grafikon ukupnog broja pomoćnog osoblja u sudovima i tužilaštvima, 2012–2022. godina

U poređenju sa situacijom od prije deset godina (2012), resursi koji su bili na raspolaganju pravosudnim institucijama u 2022. godini općenito su bili znatno veći. Budžeti za sudove i tužilaštva povećani su za 41, odnosno 60 posto. Broj tužilaca je povećan za 16 posto, dok je broj pomoćnog osoblja u sudovima i tužilaštvima povećan za 11, odnosno 26 posto. Samo se broj sudija smanjio (za 2 posto). Uporedni prikaz nivoa budžeta i resursa u periodu između 2012. i 2022. godine sažeto je predstavljen u Prikazu 71.

Sve promjene u pravosudnim institucijama BiH o kojima se ovdje govori dogodile su se u situaciji povećanja budžeta i za sudove i za tužilaštva, dok je broj zaposlenih u bh. pravosuđu uglavnom ostao isti kao i prethodnih godina.

Prikaz 71. Sredstva/resursi na raspolaganju sudovima i tužilaštvima, 2022. u odnosu na 2012. godinu

	Porast u nivou resursa, 2022. u odnosu na 2012. godinu
Budžeti sudova	41%
Budžeti tužilaštava	60%
Broj sudija	-2%
Broj tužilaca	16%
Broj pomoćnog osoblja u sudovima	11%
Broj pomoćnog osoblja u tužilaštvima	26%

ZAKLJUČCI: ADMINISTRATIVNI (STATISTIČKI) PODACI VSTV-a

Ukupna stvarna vrijednost indikatora proisteklih iz administrativnih (statističkih) podataka VSTV-a u 2022. godini iznosila 22,26 (67,50 posto maksimalne moguće vrijednosti), što je za 0,68 indeksnih poena (3,17 posto) više nego u 2021. godini i predstavlja najveće pojedinačno nominalno povećanje od tri izvora podataka koji su korišteni za izračunavanje Indeksa za 2022. godinu, najveći godišnji porast ukupne vrijednosti i najveću vrijednost ostvarenu prema indikatorima iz administrativnih podataka VSTV-a od početka računanja Indeksa. Povećanje ukupne vrijednosti indikatora zasnovanih na skupu podataka VSTV-a bilo je glavni pokretač ukupnog rasta Indeksa u 2022. godini.

Prvostepeni sudovi su u najvećem dijelu uspjeli skratiti prosječno vrijeme rješavanja predmeta (osim u kategoriji privrednih predmeta), a starost neriješenih predmeta općenito se nastavila smanjivati. Međutim, prvostepeni sudovi nisu uspjeli održati stopu rješavanja krivičnih, građanskih i upravnih predmeta iznad 100 posto, što je dovelo do povećanja broja neriješenih predmeta u ovim kategorijama. Ukupni zaostatci u prvostepenim sudovima ipak su zabilježili pad zbog smanjenja broja neriješenih građanskih izvršnih predmeta. Nažalost, u 2022. godini prvostepeni sudovi ponovo su riješili manji broj predmeta i vratili se na negativan trend rješavanja predmeta kao u periodu 2015–2020. godina. Broj riješenih predmeta na prvostepenim sudovima smanjio se čak i u kontekstu sporijeg priliva, što je razlog da bh. pravosuđe hitno djeluje da se dalje pogoršanje zaustavi. Još je važnije ostvariti napredak u pogledu vremena za rješavanje predmeta, jer je to vrijeme u prvostepenim sudovima i dalje dugo, u prosjeku između 306 i 391 dan (i između 296 i 567 dana za zaostatke). Stalno prisutno pitanje neriješenih komunalnih izvršnih predmeta i dalje muči prvostepene sudove, pri čemu je broj neriješenih komunalnih predmeta⁴³ ostao iznad 1,7 miliona.

U 2022. godini, drugostepeni sudovi zabilježili su najveća godišnja poboljšanja od kada je prvi put pokrenut Indeks, čime je značajno skraćeno vrijeme rješavanja⁴⁴ privrednih i upravnih žalbenih predmeta, dok su u krivičnim i građanskim žalbenim predmetima bili na približno istom nivou kao i prošle godine. I prosječna starost neriješenih predmeta je u velikoj mjeri smanjena. Osim toga,

⁴³ Poseban indikator izveden iz administrativnih podataka VSTV-a koji prati posebno brojnu kategoriju predmeta neplaćanja komunalnih računa.

⁴⁴ Rješavanje predmeta je broj riješenih predmeta u kalendarskoj godini.

drugostepeni sudovi su premašili stopu rješavanja od 100 posto za sve vrste žalbenih predmeta i bili su jedini nivo pravosudnih institucija koji je u 2022. godini zabilježio povećanje broja riješenih predmeta. Uz dodatnu prednost zbog sporijeg priliva predmeta (okolnost koja je bila zajednička za sve nivoe pravosudnih institucija u 2022. godini), ovaj poboljšani učinak u rješavanju predmeta doveo je do značajnog smanjenja broja i starosti neriješenih predmeta na ovom nivou. Broj neriješenih predmeta u drugostepenim sudovima smanjen je petu godinu zaredom i dostigao je najniži nivo ikada zabilježen u Indeksu. Ovo postignuće zaslužuje priznanje. Međutim, dok bi procesuiranje krivičnih žalbenih predmeta bh. pravosuđu mogla poslužiti kao mjerilo efikasnog rješavanja predmeta (obrada krivičnih žalbenih predmeta u prosjeku traje 87 dana), vrijeme za rješavanje svih drugih vrsta žalbenih predmeta je još uvijek dugo (između 474 i 559 dana) i potrebno ga je dodatno skratiti.

U tužilaštvima, promjene u vrijednostima indikatora u 2022. godini bile su neujednačene, a objedinjene vrijednosti indikatora koji prate tužilaštva vrlo malo su doprinijele ukupnoj vrijednosti indikatora proisteklih iz administrativnih podataka VSTV-a za tu godinu. Bila je potrebna detaljna analiza indikatora tužilaštava kako bi se razumjeli raznorodni rezultati koje su tužilaštva postigla u 2022. godini.

Osim predmeta korupcije, rješavanje glavnih vrsta tužilačkih predmeta trajalo je duže. S druge strane, sa izuzetkom predmeta ratnih zločina, starost neriješenih predmeta za sve ostale vrste tužilačkih predmeta se smanjila. To znači da su od svih vrsta predmeta u tužilaštvima 2022. godine samo predmeti korupcije zabilježili poboljšanja u obje kategorije. Prosječno trajanje neriješenih predmeta korupcije se smanjilo treću godinu zaredom i dostiglo novi rekordno nizak nivo za ovu vrstu predmeta od 2015. godine.

I promjene u obimu zaostataka i stopi rješavanja u 2022. godini su bile neujednačene, što je proizvelo suprotne efekte na ukupan broj neriješenih predmeta u tužilaštvima. Stopa rješavanja predmeta opšteg kriminala (najbrojnije vrste predmeta u tužilaštvima) iznosila je 93 posto, što je direktno uzrokovalo sveukupno povećanje broja neriješenih predmeta u tužilaštvima. Zabrinjavajuće je da je, nakon prošlogodišnjeg manjeg poboljšanja u pogledu obima neriješenih predmeta, broj neriješenih predmeta u tužilaštvima u 2022. godini premašio nivo iz 2015. godine, što je još jedna posljedica smanjenja broja riješenih predmeta u tužilaštvima (za 8 posto u 2022. godini, što je najveće smanjenje broja riješenih predmeta na svim nivoima pravosudnih institucija), iako su i tužilaštva bilježila sporije prilive.

Podaci i analize koji su izneseni u ovom izvještaju trebalo bi da potaknu bh. pravosuđe da provede dubinsko ispitivanje podataka o stopama rješavanja predmeta ratnih zločina i korupcije, te njihovog priliva i rješavanja. Predmeti ratnih zločina zabilježili su stopu rješavanja od 252 posto u 2022. godini, kada je broj riješenih predmeta ratnih zločina bio 189, a njihov priliv svega 75 predmeta. Na kraju 2022. godine, ukupan broj neriješenih predmeta ratnih zločina bio je 384. S druge strane, iako su i trajanje rješavanja i starost neriješenih predmeta smanjeni, stopa rješavanja predmeta korupcije iznosila je samo 94 posto. Broj riješenih predmeta korupcije povećao se u odnosu na prethodnu godinu (1.073 u 2022. godini, 1.053 u 2021. godini), uporedo sa povećanjem priliva predmeta ove vrste (1.136 u 2022. godini, 1.098 u 2021. godini). Ovi podaci upućuju na to da bi neke korekcije u raspodjeli sredstava mogle biti opravdane ukoliko pravosuđe želi postići bolje rezultate u borbi protiv korupcije, kao sve osjetljivijeg pitanja za cjelokupno bh. društvo.

Uočeni trendovi i varijacije u rezultatima rada pravosudnih institucija u BiH odvijali su se u kontekstu povećanja budžeta i za sudove i za tužilaštva (ljudski resursi u bh. pravosuđu ostali su na približno istom nivou kao i prethodnih godina). Zabrinjava činjenica da prvostepeni sudovi i tužilaštva i dalje rješavaju manji broj predmeta iako im je za rad na raspolaganju isti ili veći nivo resursa. Sudovi i tužilaštva su u većini slučajeva 2012. godine rješavali više predmeta s manje resursa nego 2022. godine, a za pojedine vrste predmeta i vrijeme rješavanja i starost neriješenih predmeta bili su duži u 2022. godini nego 10 godina ranije.

PREPORUKE INDEKSA ZA 2022. GODINU

Nakon završenog obračuna i analize za potrebe Indeksa za 2022. godinu, projekat MEASURE II daje sljedeće preporuke za razmatranje u pravosuđu BiH.

OPĆE PREPORUKE

Pravosuđe BiH nije bilo u stanju održati ubrzani tempo rješavanja predmeta koji je zabilježen prije godinu dana, iako resursi kojima raspolaže rastu svake godine. Prvostepeni sudovi i tužilaštva moraju povećati broj predmeta koje rješavaju na godišnjem nivou. Drugostepenim sudovima mora se odati priznanje za rezultate postignute u rješavanju predmeta te ih je treba podsticati da održe dostignuti tempo.

Umjesto kontinuiranog ručnog praćenja ključnih indikatora učinka (kolektivne norme za sudije i tužioce; stope potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka u krivičnim, građanskim i privrednim predmetima; stope uspješnosti optužnica i disciplinskih postupaka), potrebno je u najkraćem mogućem roku automatizovati prikupljanje i obradu svih podataka.

PITANJA VEZANA ZA KORUPCIJU

Kao krajnji pokazatelj napretka, percepcija javnosti o uspješnosti pravosuđa u procesuiranju predmeta korupcije i dalje je loša. Pravosuđe BiH mora dodatno povećati kako broj, tako i kvalitet optužnica u predmetima korupcije visokog nivoa i organiziranog kriminala (HCOC).

Iako se vrijeme rješavanja predmeta skratilo, starost neriješenih predmeta smanjila, a broj riješenih predmeta korupcije povećao (što su sve željeni ishodi), broj neriješenih predmeta korupcije u tužilaštvima je porastao, signalizirajući da su izdvojeni resursi bili neusklađeni s rastućim opterećenjem (utvrđeno je povećanje priliva predmeta). Pravosuđe u BiH bi trebalo izvršiti analizu dodijeljenih resursa te razmotriti njihovo preusmjeravanje na procesuiranje predmeta HCOC-a radi efikasnijeg suzbijanja korupcije.

Potrebno je da VSTV i pravosudne institucije uvedu specijalizirane tužioce i sudije za predmete HCOC-a kako bi omogućili da dođe do prepoznatljivih pomaka u borbi protiv korupcije. Predanost i uspjeh u borbi protiv korupcije moraju se nagraditi profesionalnim ugledom i uspjehom u karijeri.

Pravosuđe treba da nastavi težiti poboljšanju svoje komunikacije s javnošću kad je u pitanju procesuiranje predmeta HCOC-a, da bi se javnost bolje upoznala sa rezultatima koje pravosuđe postiže u ovoj oblasti.

EFIKASNOST IMENOVANJA, KRITERIJI ZA NAPREDOVANJE I KOMPETENTNOST SUDIJA I TUŽILACA

Kako bi se ublažilo dugogodišnje nezadovoljstvo stručnih lica u pravosuđu, potrebno je da VSTV kritički preispita efikasnost imenovanja, kriterije napredovanja u karijeri i kompetentnost novoimenovanih nosilaca pravosudnih funkcija te pronađe načine za povećanje motivacije sudija i tužilaca u službi i jačanje kapaciteta, efektivnosti i nezavisnosti pravosuđa na duži rok.

PRAVOVREMENO PROVOĐENJE PRAVDE

Rješavanje predmeta i dalje traje neopravdano dugo. Pozitivne primjere, kao što su krivični žalbeni predmeti, treba koristiti kao referentnu tačku da se druge pravosudne institucije potaknu na postizanje većih rezultata.

BROJ RIJEŠENIH PREDMETA

Budući da se broj riješenih predmeta u 2022. godini ponovno smanjio, pravosudne institucije bi trebale maksimalno unaprijediti efikasnost korištenja raspoloživih resursa i zalagati se za povećanje broja riješenih predmeta, u čemu rezultati koji su u prethodnim godinama postignuti sa manje resursa treba da posluže kao referentna tačka.

PRILOG I: MATRICA INDEKSA EFEKTIVNOSTI PRAVOSUĐA BIH ZA 2022. GODINU

Sveobuhvatna tabela Indeksa efektivnosti pravosuđa za 2022. godinu se nalazi na zadnjoj korici ovog izvještaja.

PRILOG II: KRATKI PREGLED METODOLOGIJE IZRADE INDEKSA

Detaljna metodologija Indeksa objašnjena je u Izvještaju o *Indeksu efektivnosti pravosuđa BiH - Metodologija i rezultati za 2015. godinu* koji je dostupan na internet stranici projekta MEASURE II (www.measurebih.com). Iz tog razloga, u nastavku su sumirane samo glavne karakteristike metodologije:

- Indeks je mjerni alat za praćenje promjena u efektivnosti bh. pravosuđa. Indeks ima pet dimenzija, 53 pod-dimenzije i 146 indikatora.
- Dimenzije Indeksa su:
 - Efikasnost: sposobnost blagovremenog rješavanja predmeta bez nepotrebnih odlaganja;
 - Kvalitet: primjena i usklađenost sa zakonima u postupcima i odlukama sudova i tužilaštava;
 - Odgovornost i transparentnost: posvećenost ispunjavanju pravosudnog mandata sa dovoljnim nivoom pristupa javnosti informacijama i povjerenja javnosti;
 - Kapacitet i resursi: raspoloživost različitih nivoa kadrovskih, finansijskih i tehničkih resursa i kapaciteta za pružanje pravosudnih usluga; i
 - Nezavisnost i nepristrasnost: jamstvo za nepostojanje neprimjerenih utjecaja na postupanje i donošenje sudskih i tužilačkih odluka, kojim se doprinosi izgradnji povjerenja u rad sudija i tužilaca.
- Glavni zadatak Indeksa je da periodično prati trendove u bh. pravosuđu, pri čemu je 2015. bazna godina u odnosu na koju se prati napredak. Osim mogućnosti poređenja između bazne godine i narednih godina, Indeks uporedo prikazuje i stvarne vrijednosti administrativnih podataka VSTV-a za sve godine počevši od 2012. što olakšava uočavanje historijskih trendova u postupanju u predmetima u bh. pravosuđu.
- Indeks, kao i svaki drugi indeks, omogućava rano prepoznavanje kako uspješnih inicijativa, tako i potencijalnih problema, ali ne daje objašnjenje uzroka za trendove koje otkriva.

Osnovni elementi metodologije koja se koristi u Indeksu su:

- vrijednost Indeksa se može kretati u rasponu od 0 do 100 indeksnih poena, pri čemu najviša vrijednost (100) predstavlja hipotetički maksimum efektivnosti pravosuđa u bh. kontekstu, a najniža vrijednost (0) predstavlja minimalnu efektivnost.
- Indeks ima pet dimenzija od kojih svaka dimenzija ima dodjeljeni ponder (u skladu sa stručnim mišljenjem VSTV-a): udio dimenzija Efikasnosti i Kvaliteta u ukupnom Indeksu je po 25%; udio dimenzije Odgovornost i transparentnost je 20%; a dimenzije Kapacitet i resursi te Nezavisnost i nepristrasnost, zastupljene su sa po 15% udjela u ukupnom Indeksu.
- Indeks ima 53 pod-dimenzije. Uz nekoliko izuzetaka, svaka pod-dimenzija unutar svake od dimenzija ima jednak ponder.

- Indeks ima 146 indikatora od kojih svaki pojedinačno, također, može imati vrijednost od 0 do 100 indeksnih poena. Svaki indikator učestvuje u ukupnoj vrijednosti Indeksa na osnovu pripadajućih pondera, a koji se mogu kretati u rasponu od 0,06% do 6,25%.

Pojedinačne indeksne vrijednosti indikatora koje čine Indeks izračunavaju se na sljedeći način:

- Za indikatore čiji izvor su percepcija javnosti, odnosno sudija i tužilaca, izračunat je ponderisani prosjek dobijenih odgovora na svako pitanje, gdje najpoželjniji odgovor sa stanovišta efektivnosti pravosuđa ima vrijednost od 100, a najnepoželjniji 0.⁴⁵
- Za indikatore čiji izvor su statistički administrativni podaci VSTV-a, koriste se dva načina bodovanja:
 - Tip I (indikator za trajanje riješenih predmeta, starost neriješenih predmeta i broj predmeta) - prosječnoj vrijednosti u periodu 2012–2014. godina dodijeljena je vrijednost od 50 indeksnih poena, a dvostruko većoj prosječnoj vrijednosti u periodu 2012–2014. godina, dodijeljena je vrijednost od 0 indeksnih poena.
 - Tip II (indikator za kolektivne norme, stope potvrđenih prvostepenih presuda, uspješnost optužnica i disciplinskih postupaka): vrijednosti od 150% dodijeljeno je 100 indeksnih poena (uz jedan izuzetak).⁴⁶

Ukupni zbir pojedinačnih vrijednosti svih 146 indikatora pomnoženih sa njihovim odgovarajućim ponderima, daje ukupnu vrijednost Indeksa.

⁴⁵ Napomena: međunarodni indeksi u oblasti pravosuđa koriste isključivo podatke o percepciji i primjenjuju sličan pristup u bodovanju - npr. *World Justice Project Rule of Law Index* na ovaj način prati 102 zemlje; u 2015. godini, prvoplasirane Danska i Norveška imale su 87 od mogućih 100 indeksnih poena, SAD 73, a BiH 57 indeksnih poena.

⁴⁶ Postoji jedan izuzetak. U pod-dimenziji 2.1, „Stopa potvrđivanja prvostepenih sudskih odluka“, 100 indeksnih poena dodjeljuje se za vrijednost od 100%.

PRILOG III: POTPUNA LISTA INDIKATORA IZ ANKETE O PERCEPCIJI GRAĐANA

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	2015. Vrijednost indikatora (0-100)	2016. Vrijednost indikatora (0-100)	2017. Vrijednost indikatora (0-100)	2018. Vrijednost indikatora (0-100)	2019. Vrijednost indikatora (0-100)	2020. Vrijednost indikatora (0-100)	2021. Vrijednost indikatora (0-100)	2022. Vrijednost indikatora (0-100)	Godišnja promjena vrijednosti indikatora (2022-2021)
JE3	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	10,71	21,56	31,41	46,26	44,07	47,06	29,38	31,28	1.90
JE8	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	9,15	11,69	12,63	12,75	12,09	14,84	9,74	11,92	2.18
JE4	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	10,60	21,45	26,83	37,82	37,61	40,90	21,49	25,39	3.91
JE9	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni)	9,24	11,78	14,53	13,28	12,55	14,71	9,08	12,31	3.23
JE1A	Ocjena rada sudija/sudova	35,46	33,91	36,57	32,93	34,67	30,68	27,91	29,03	1.12
JE1B	Ocjena rada tužilaca/tužilaštava	35,93	33,90	37,26	33,62	34,04	31,13	27,68	29,57	1.89
JE1C	Ocjena rada advokata	40,68	39,10	43,15	38,57	40,00	39,78	37,35	38,12	0.77
JE1D	Ocjena rada notara	44,04	42,69	48,02	41,95	41,84	43,29	39,69	41,06	1.37
GOV11	Zadovoljstvo administrativnim uslugama sudova ili tužilaštava	40,20	41,69	48,12	44,35	42,46	48,71	46,90	47,60	0.69
COR20G	Sankcionisanje loših radnih učinaka sudija	32,64	33,44	36,53	34,81	31,92	34,90	29,64	28,54	-1.10
COR20H	Nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca	47,24	48,61	48,12	44,95	41,03	43,26	40,96	39,67	-1.28
JE10	Mogućnost utjecaja na dodjeljivanje predmeta određenom sudiji	47,38	46,71	47,60	50,25	49,66	48,57	43,20	44,14	0.94
JE2A	Pristup vlastitim sudskim predmetima	36,00	38,04	37,96	36,21	37,65	37,78	38,60	37,38	-1.22
JE2B	Prisustvovanje javnim suđenjima	28,83	31,79	34,31	32,69	35,81	31,28	29,47	31,33	1.86
JE2C	Pristup presudama	24,82	30,13	32,20	32,02	33,70	30,63	29,12	30,18	1.06
JE2E	Pristup dokazima nakon potvrđivanja optužnice	35,67	39,23	39,16	34,57	36,56	38,44	38,37	40,40	2.03

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	2015. Vrijednost indikatora (0-100)	2016. Vrijednost indikatora (0-100)	2017. Vrijednost indikatora (0-100)	2018. Vrijednost indikatora (0-100)	2019. Vrijednost indikatora (0-100)	2020. Vrijednost indikatora (0-100)	2021. Vrijednost indikatora (0-100)	2022. Vrijednost indikatora (0-100)	Godišnja promjena vrijednosti indikatora (2022-2021)
JE2D	Pristup izvještajima/statistikama sudova/tužilaštava	22,78	26,72	30,38	32,21	33,77	29,82	27,13	29,75	2,62
JE6	Objektivnost medija u biranju i predstavljanju sudskih predmeta i istraga	41,28	40,15	41,17	41,70	39,43	41,96	42,16	40,66	-1,50
JE7	Adekvatnost sudskih taksi/naknada	10,17	15,79	18,60	16,73	16,22	18,17	13,27	17,20	3,93
JE5	Imenovanje sudija/tužilaca na osnovu njihovih sposobnosti/ kompetentnosti	47,35	45,76	46,07	45,08	43,77	44,32	45,39	43,58	-1,81
JE11	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	10,81	20,61	20,64	20,51	22,84	20,82	15,09	21,18	6,09
JE12	Adekvatnost naknada advokata i notara	11,16	18,01	19,46	18,65	19,52	19,00	13,08	17,93	4,85
COR19	Mjera u kojoj je pravosudni sistem ove zemlje pod uticajem korupcije	24,89	35,57	35,45	33,90	33,99	32,47	26,32	27,05	0,73
COR20E	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	30,12	32,17	34,31	34,35	29,61	32,47	26,56	28,61	2,05
JE17	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	45,16	45,64	45,61	43,11	41,69	41,81	41,59	39,15	-2,44
COR20F	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	30,13	31,58	33,68	33,15	28,54	32,91	27,77	27,95	0,18
COR20C	Sudije ne uzimaju mito	29,32	32,17	35,36	35,78	32,92	33,96	27,03	27,69	0,66
COR20D	Tužiocu ne uzimaju mito	29,30	31,98	34,59	36,03	32,44	33,54	26,81	27,75	0,95
COR14_4	Lično iskustvo potkupljivanja sudija/tužilaca?	99,03	94,44	96,90	95,93	98,36	89,55	93,74	90,06	-3,68
COR20A	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	37,75	42,59	41,46	39,71	36,93	38,55	34,09	34,44	0,35
COR20B	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	37,39	41,32	40,82	39,98	39,16	38,07	33,73	34,63	0,90
JE16	Jednakost u tretiranju građana od strane sudova	39,21	39,16	40,12	40,32	39,35	40,01	39,14	36,44	-2,70

PRILOG IV: POTPUNA LISTA INDIKATORA IZ ANKETE SA SUDIJAMA I TUŽIOCIMA

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	2015. vrijednost indikatora (0-100)	2016. vrijednost indikatora (0-100)	2017. vrijednost indikatora (0-100)	2018. vrijednost indikatora (0-100)	2019. vrijednost indikatora (0-100)	2020. vrijednost indikatora (0-100)	2021. vrijednost indikatora (0-100)	2022. vrijednost indikatora (0-100)	Godišnja promjena vrijednosti indikatora (2022-2021)
1	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u sudovima, isključujući komunalne predmete	61,16	69,10	71,05	79,07	73,22	73,18	68,18	71,75	3,57
3	Percepcija trajanja sudskih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	59,29	63,13	52,87	58,16	61,56	56,03	48,87	56,50	7,62
2	Percepcija o smanjenju broja neriješenih predmeta u tužilaštvima	55,11	62,54	68,24	76,39	65,61	56,36	60,74	60,80	0,05
4	Percepcija trajanja tužilačkih predmeta (da li su vremenski rokovi razumni?)	47,00	50,38	47,19	50,38	48,78	42,50	41,11	45,25	4,14
5A	Ocjena rada sudija/sudova	65,52	66,82	63,70	64,43	64,26	63,05	63,67	63,82	0,15
5B	Ocjena rada tužilaca/tužilaštava	54,32	54,86	53,62	54,77	53,00	51,41	54,59	54,21	-0,38
5C	Ocjena rada advokata	44,61	47,14	45,02	47,36	48,44	48,88	48,58	48,01	-0,57
5D	Ocjena rada notara	52,88	51,69	50,22	53,83	52,58	53,78	53,54	52,73	-0,81
6A	Postojanje transparentnog sistema monitoringa učinaka rada sudija koji je zasnovan na činjenicama	62,12	70,88	66,50	67,33	66,47	63,91	66,78	67,76	0,98
6B	Postojanje transparentnog sistema monitoringa učinaka rada tužilaca koji je zasnovan na činjenicama	56,93	64,77	61,81	62,66	62,45	58,46	62,53	63,31	0,78
7A	Sankcionisanje loših radnih učinaka sudija	49,41	56,19	51,87	53,41	51,70	49,03	52,67	53,56	0,88
7B	Nagrađivanje dobrih radnih učinaka tužilaca	39,44	45,40	41,75	42,84	44,04	42,04	42,54	47,77	5,23
8A	Pokretanje disciplinskih postupaka protiv sudija /tužilaca u svim slučajevima propisanim zakonom	56,65	64,98	58,63	61,03	57,55	54,29	57,39	58,60	1,21
8B	Pravičnost i objektivnost disciplinskih postupaka pokrenutih protiv sudija/tužilaca	58,02	66,21	60,41	62,57	58,60	56,70	59,00	59,38	0,38
9	Disciplinske sankcije izrečene u disciplinskim postupcima su odgovarajuće	60,44	68,05	63,38	63,05	59,40	59,46	58,33	58,74	0,41

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	2015. vrijednost indikatora (0-100)	2016. vrijednost indikatora (0-100)	2017. vrijednost indikatora (0-100)	2018. vrijednost indikatora (0-100)	2019. vrijednost indikatora (0-100)	2020. vrijednost indikatora (0-100)	2021. vrijednost indikatora (0-100)	2022. vrijednost indikatora (0-100)	Godišnja promjena vrijednosti indikatora (2022-2021)
10	Mogućnost utjecaja na dodjeljivanje predmeta određenom sudiji	71,59	74,47	69,75	68,08	69,32	63,22	70,13	72,47	2,34
11A	Pristup sudskim predmetima	93,11	93,48	92,48	92,26	93,62	91,81	92,11	92,76	0,64
11B	Prisustvovanje javnim suđenjima	92,52	90,44	91,95	91,56	92,52	89,91	91,80	89,63	-2,17
11C	Pristup presudama	82,35	83,59	80,58	81,21	85,26	81,75	81,30	83,85	2,56
11D	Pristup dokazima nakon potvrđivanja optužnice	93,49	93,81	92,53	91,57	93,02	92,29	93,83	93,71	-0,12
11E	Pristup izvještajima/statistikama sudova/tužilaštava	72,46	69,26	68,28	66,75	69,32	66,52	69,82	71,21	1,39
12	Objektivnost medija u biranju i predstavljanju sudskih predmeta i istraga	33,47	33,59	32,58	36,08	34,83	34,54	33,65	34,19	0,54
14	Adekvatnost sudskih taksi/naknada	52,47	56,22	56,30	52,37	53,89	53,99	51,93	58,06	6,13
17	Zloupotreba prava na odsustvovanje sa radnog mjesta od strane sudija/tužilaca	79,03	79,40	76,19	76,74	78,08	74,73	73,58	72,25	-1,33
18	Postupanje sudija/tužilaca u skladu sa Etičkim kodeksom	76,28	76,51	77,14	75,58	76,42	71,84	73,61	74,45	0,84
19	Efikasnost imenovanja sudija/tužilaca na nove/upražnjene pozicije	46,60	52,84	45,76	45,87	39,30	35,63	39,95	39,96	0,01
20	Imenovanje sudija/tužilaca na osnovu njihovih sposobnosti/kompetentnosti	48,68	53,17	49,05	48,71	47,60	44,47	48,11	46,30	-1,81
21	Adekvatnost obuke/edukacije za sudije/tužioce na godišnjoj osnovi	66,11	70,70	66,54	68,62	65,48	65,51	67,92	71,08	3,16
22	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	42,70	50,27	47,44	44,67	43,63	51,49	44,00	48,92	4,92
23	Adekvatnost naknada advokata i notara	25,66	29,15	28,45	31,55	32,89	34,73	34,36	36,50	2,14
24	Pravovremeno isplaćivanje plata sudijama/tužiocima	59,93	65,69	75,68	77,80	80,86	84,79	85,00	87,40	2,40
25	Pravovremeno isplaćivanje naknada/troškova branilaca po službenoj dužnosti	38,00	39,47	49,06	51,27	62,50	62,50	71,18	68,26	-2,92

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	2015. vrijednost indikatora (0-100)	2016. vrijednost indikatora (0-100)	2017. vrijednost indikatora (0-100)	2018. vrijednost indikatora (0-100)	2019. vrijednost indikatora (0-100)	2020. vrijednost indikatora (0-100)	2021. vrijednost indikatora (0-100)	2022. vrijednost indikatora (0-100)	Godišnja promjena vrijednosti indikatora (2022-2021)
26	Kompetentnost trenutno zaposlenog administrativnog/pomoćnog osoblja u sudovima/tužilaštvima	60,01	64,78	63,03	63,49	63,42	62,29	63,04	61,00	-2,04
27	Adekvatnost budžeta obezbijedenih sudovima/tužilaštvima	25,34	35,78	39,00	44,70	44,17	44,82	46,95	45,41	-1,53
28	Adekvatnost zgrada/radnih prostorija i radnog prostora sudova/tužilaštava	37,94	46,69	48,11	54,86	55,81	54,37	52,05	55,10	3,06
29	Adekvatnost potrebne IT opreme i podrške u sudovima/tužilaštvima	68,98	71,49	68,22	68,88	68,13	66,47	67,52	63,25	-4,26
30	Adekvatnost procedura i resursa kojima raspolazu sudovi i tužilaštva za suočavanje sa značajnim i iznenadnim promjenama u prilivu predmeta	48,33	54,83	51,11	57,50	56,28	53,39	55,86	53,36	-2,50
31	Objektivnost, adekvatnost i primjenljivost u praksi uslova za napredovanje u karijeri sudija i tužilaca	37,47	42,46	40,24	40,46	39,55	37,90	40,00	41,49	1,49
32	Adekvatnost i primjenljivost u praksi profesionalnog imuniteta i doživotnosti imenovanja sudija i tužilaca	69,77	72,94	72,41	71,26	73,00	71,48	73,79	72,68	-1,11
33	Lična sigurnost sudija i tužilaca, te njihovih bliskih članova porodice je osigurana, kada je to potrebno	40,80	41,31	47,65	45,57	50,57	48,09	52,84	50,00	-2,84
34	Utjecaj korupcije na bh, pravosudni sistem	70,24	69,99	67,09	67,59	64,90	60,57	61,49	62,77	1,29
35A	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	49,73	55,23	49,07	48,95	46,88	43,59	46,01	48,98	2,97
35B	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	70,88	80,20	78,60	77,31	79,53	74,24	73,29	78,17	4,88
35C	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	37,55	43,67	39,59	39,76	39,96	34,89	35,42	40,95	5,53
35F	Sudije ne uzimaju mito	79,68	81,00	80,91	80,10	79,30	77,13	75,64	76,98	1,35
35G	Tužiocci ne uzimaju mito	76,94	76,61	77,98	76,00	76,11	73,61	72,20	75,52	3,33

Broj pitanja u upitniku	Pitanje (u skraćenom obliku)	2015. vrijednost indikatora (0-100)	2016. vrijednost indikatora (0-100)	2017. vrijednost indikatora (0-100)	2018. vrijednost indikatora (0-100)	2019. vrijednost indikatora (0-100)	2020. vrijednost indikatora (0-100)	2021. vrijednost indikatora (0-100)	2022. vrijednost indikatora (0-100)	Godišnja promjena vrijednosti indikatora (2022-2021)
35D	Povjerenje u sudije da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	77,65	78,99	76,81	75,44	74,90	72,57	73,01	75,34	2,34
35E	Povjerenje u tužioce da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	71,48	73,60	71,01	70,32	67,62	64,60	68,17	68,62	0,45
36	Jednakost u tretiranju građana od strane sudova	82,16	83,33	81,95	82,44	80,87	79,43	77,76	80,28	2,52

PRILOG V: POREĐENJE PERCEPCIJE JAVNOSTI I PERCEPCIJE SUDIJA I TUŽILACA

Broj pitanja u Anketi o percepciji građana	Broj pitanja u Anketi sa sudijama i tužiocima	Pod-dimenzija	Anketa o percepciji građana 2022.	Anketa sa sudijama i tužiocima 2022.	Razlike između Ankete o percepciji građana i Ankete sa sudijama i tužiocima
JE2B	IIB	Pristup suđenjima	31.33	89.63	58.30
JE2A	IIA	Pristup sudskim predmetima	37.38	92.76	55.38
JE2C	IIC	Pristup presudama	30.18	83.85	53.68
JE2E	IID	Pristup dokazima nakon potvrđivanja optužnice	40.40	93.71	53.31
COR20C	35F	Sudije ne primaju mito	27.69	76.98	49.29
COR20D	35G	Tužioci ne primaju mito	27.75	75.52	47.77
JE8	3	Percepcija javnosti o efikasnosti sudova (trajanje riješenih predmeta)	11.92	56.50	44.58
JE16	36	Jednaka primjena zakona	36.44	80.28	43.83
JE2D	II E	Pristup izvještajima/statistici	29.75	71.21	41.46
COR20A	35D	Povjerenje u sudije da vode sudske procese i donose presude nepristrasno i u skladu sa zakonom	34.44	75.34	40.90
JE7	14	Adekvatnost sudskih taksi/naknada	17.20	58.06	40.87
JE3	1	Percepcija javnosti o efikasnosti sudova (smanjenje zaostataka), izuzimajući komunalne predmete	31.28	71.75	40.47
JE17	35B	Odsustvo neprimjerenog utjecaja na sudije u donošenju odluka	39.15	78.17	39.02
COR19	34	Utjecaj korupcije na pravosudni sistem u BiH	27.05	62.77	35.72
JE4	2	Percepcija javnosti o efikasnosti tužilaštava (smanjenje zaostataka)	25.39	60.80	35.40
JE1A	5A	Ocjena rada sudija/sudova	29.03	63.82	34.79
COR20B	35E	Povjerenje u tužioce da svoju dužnost obavljaju nepristrasno i u skladu sa zakonom	34.63	68.62	33.99
JE9	4	Percepcija javnosti o efikasnosti tužilaštava (trajanje riješenih predmeta)	12.31	45.25	32.94
JE10	10	Nasumična dodjela predmeta sudijama	44.14	72.47	28.33
JE11	22	Adekvatnost plata sudija/tužilaca	21.18	48.92	27.74
COR20G	7A	Sankcioniranje lošeg rada sudija	28.54	53.56	25.02

Broj pitanja u Anketi o percepciji građana	Broj pitanja u Anketi sa sudijama i tužiocima	Pod-dimenzija	Anketa o percepciji građana 2022.	Anketa sa sudijama i tužiocima 2022.	Razlike između Ankete o percepciji građana i Ankete sa sudijama i tužiocima
JE1B	5B	Ocjena rada tužilaca/tužilaštava	29.57	54.21	24.64
COR20E	35A	Učinkovitost pravosuđa u borbi protiv korupcije	28.61	48.98	20.37
JE12	23	Adekvatnost naknada advokata/notara	17.93	36.50	18.57
COR20F	35C	Procesuiranje javnih zvaničnika koji krše zakon	27.95	40.95	13.00
JE1D	5D	Ocjena rada notara	41.06	52.73	11.66
JE1C	5C	Ocjena rada advokata	38.12	48.01	9.89
COR20H	7B	Nagrađivanje dobrih rezultata tužilaca	39.67	47.77	8.10
JE5	20	Imenovanje sudija/tužilaca na osnovu stručnosti/kompetentnosti	43.58	46.30	2.72
JE6	12	Objektivnost medija u izboru i predavljanju sudskih procesa i istraga	40.66	34.19	-6.47

PRILOG VI: POTPUNA LISTA ADMINISTRATIVNIH INDIKATORA VSTV SA STVARNIM I INDEKSNIM VRIJEDNOSTIMA

POD-DIMENZIJA	NIVO PRAVOSUDNE INSTITUCIJE		VRSTA PREDMETA	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	Godišnja promjena		
I.1.	Sudovi: Trajanje riješenih predmeta	I.1.1.	Prvostepeni sudovi	1.1.1.1. Krivični	378	375	343	314	300	308	320	319	296	333	331	57.03	58.89	57.80	56.19	56.25	59.42	54.40	54.66	0.26	
				1.1.1.2. Građanski	666	622	527	447	396	397	394	361	319	355	345	63.06	67.25	67.20	67.45	70.13	73.66	70.62	71.48	71.48	0.86
				1.1.1.3. Privredni	582	560	530	522	461	459	397	401	320	366	377	53.18	58.65	58.81	64.42	64.07	71.27	71.27	67.21	66.19	-1.02
				1.1.1.4. Upravni	350	408	412	417	461	477	478	455	428	396	391	46.49	40.93	38.86	38.67	41.68	45.07	49.24	49.80	49.80	0.57
				1.1.1.5.1. Izvršenje u građanskim predmetima	818	821	715	634	518	424	420	404	321	357	338	59.58	67.00	72.95	73.22	74.28	79.52	77.24	78.48	78.48	1.24
		1.1.1.5.2. Izvršenje u privrednim predmetima	869	909	699	585	512	431	425	414	340	353	306	64.61	69.01	73.88	74.26	74.94	79.42	78.63	81.45	81.45	2.82		
		I.1.2.	Drugostepeni sudovi	1.1.2.1. Krivični žalbeni	72	76	80	75	119	132	142	157	113	84	87	50.41	21.70	13.40	6.76	0.00	25.91	44.82	43.12	43.12	-1.70
				1.1.2.2. Građanski žalbeni	305	330	311	390	404	388	397	492	518	552	554	38.22	35.88	38.46	36.98	22.04	17.87	12.46	12.46	12.46	-0.32
				1.1.2.3. Privredni žalbeni	327	335	289	346	412	476	593	685	650	656	474	45.54	35.02	25.03	6.58	0.00	0.00	0.00	25.30	25.30	25.30
				1.1.2.4. Upravni žalbeni	325	264	282	393	629	755	856	745	784	665	559	32.36	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.71
1.1.2.5.1. Izvršenje u građanskim predmetima	869			909	699	585	512	431	425	414	340	353	306	64.61	69.01	73.88	74.26	74.94	79.42	78.63	81.45	81.45	2.82		
I.2.	Sudovi: Starost neriješenih predmeta	I.2.1.	Prvostepeni sudovi	1.2.1.1. Krivični	569	521	516	505	506	532	539	525	573	567	567	52.84	52.73	50.29	49.69	50.98	46.44	47.02	47.02	-0.01	
				1.2.1.2. Građanski	648	532	444	401	410	402	358	298	347	318	296	62.96	62.14	62.92	66.90	72.52	67.98	70.64	72.65	72.65	2.01
				1.2.1.3. Privredni	594	541	522	464	469	386	371	307	364	354	303	58.03	57.58	65.04	66.38	72.17	67.04	67.97	72.60	72.60	4.63
				1.2.1.4. Upravni	367	335	342	387	415	424	380	330	354	401	384	44.46	40.46	39.10	45.39	52.56	49.12	42.37	44.91	44.91	2.54
				1.2.1.5.1. Izvršenje u građanskim predmetima	798	720	677	579	552	556	524	459	399	362	60.45	62.29	62.00	64.17	71.01	68.63	72.70	75.26	75.26	2.56	
		1.2.1.5.2. Izvršenje u privrednim predmetima	954	736	649	593	589	591	568	527	533	457	412	61.95	62.19	62.08	63.53	66.22	65.78	70.68	73.59	73.59	2.91		
		I.2.2.	Drugostepeni sudovi	1.2.2.1. Krivični žalbeni	109	94	137	220	265	271	272	148	136	131	142	3.37	0.00	0.00	0.00	0.00	34.84	40.24	42.43	37.60	-4.83
				1.2.2.2. Građanski žalbeni	410	424	468	480	499	533	600	631	688	645	556	44.75	42.51	38.68	30.91	27.32	20.83	25.69	35.95	35.95	10.26
				1.2.2.3. Privredni žalbeni	456	470	513	571	657	751	738	672	697	509	383	40.41	31.45	21.73	23.06	29.95	27.29	46.93	60.11	60.11	13.18
				1.2.2.4. Upravni žalbeni	206	223	364	480	546	604	565	520	462	395	299	9.16	0.00	0.00	0.00	1.60	12.57	25.22	43.35	43.35	18.13
1.2.2.5.1. Izvršenje u građanskim predmetima	1,664,328			1,709,000	1,574,517	1,574,589	1,661,940	1,621,919	1,796,840	1,763,272	1,723,499	1,722,882	/	52.27	52.26	49.62	50.83	45.53	46.54	47.75	47.75	47.75	0.02		
I.3.	Sudovi: Broj neriješenih predmeta	I.3.1.	Prvostepeni sudovi	1.3.1.1. Krivični	12,567	11,871	10,598	10,080	9,976	9,213	8,366	7,810	8,055	7,652	7,716	56.84	57.29	60.56	64.18	66.56	65.51	67.24	66.97	-0.27	
				1.3.1.2. Građanski	44,007	38,271	34,352	32,367	29,244	26,015	23,123	22,403	23,285	22,252	23,024	58.37	62.39	66.54	70.26	71.19	70.05	71.38	70.39	70.39	-0.99
				1.3.1.3. Privredni	12,007	10,963	9,165	7,225	5,824	5,382	4,807	4,484	4,768	4,245	3,819	66.28	72.81	74.88	77.56	79.07	77.74	80.19	82.17	82.17	1.99
				1.3.1.4. Upravni	10,447	12,488	13,535	12,710	11,285	9,958	10,101	10,718	11,256	9,384	10,173	47.72	53.59	59.04	58.45	55.92	53.70	61.40	58.16	61.40	-3.25
				1.3.1.5.1. Izvršenje u građanskim predmetima	126,339	117,758	98,727	84,637	69,822	62,809	53,806	50,176	52,078	48,513	42,831	62.97	69.45	72.52	76.46	78.05	77.21	78.77	81.26	81.26	2.49
		1.3.1.5.2. Izvršenje u privrednim predmetima	23,857	21,764	19,212	16,740	14,241	12,155	10,170	8,035	7,880	7,059	6,307	61.27	67.05	71.88	76.47	81.41	81.77	83.67	85.41	85.41	1.74		
		1.3.1.5.3. Izvršenje u komunalnim predmetima	1,664,328	1,709,000	1,574,517	1,574,589	1,661,940	1,621,919	1,796,840	1,763,272	1,723,499	1,722,882	/	52.27	52.26	49.62	50.83	45.53	46.54	47.75	47.75	47.75	0.02		
		I.3.2.	Drugostepeni sudovi	1.3.2.1. Krivični žalbeni	866	894	1,275	1,753	1,951	1,977	1,755	1,444	1,067	1,090	1,095	13.36	3.57	2.29	13.26	28.63	47.27	46.13	45.88	45.88	-0.25
				1.3.2.2. Građanski žalbeni	13,293	13,685	14,682	14,761	14,628	15,191	15,063	13,904	12,349	11,246	9,637	46.85	47.33	45.30	45.76	49.94	55.54	59.51	65.30	65.30	5.79
				1.3.2.3. Privredni žalbeni	3,126	3,228	3,911	4,403	4,652	4,441	4,304	3,951	3,086	2,450	1,874	35.66	32.02	35.10	37.11	42.26	54.91	64.20	72.62	72.62	8.42
1.3.2.4. Upravni žalbeni	1,119			2,216	2,892	3,643	4,117	4,422	3,975	3,743	3,912	3,545	2,326	12.25	0.83	0.00	4.25	9.84	5.77	14.61	43.97	43.97	29.36		
1.3.2.5.1. Izvršenje u građanskim predmetima	103%			113%	131%	121%	122%	112%	116%	106%	97%	104%	97%	71.00	73.65	74.95	74.41	68.44	64.57	69.12	64.87	64.87	-4.25		
I.4.	Sudovi: Stopa rješavanja predmeta	I.4.1.	Prvostepeni sudovi	1.4.1.1. Krivični	118%	105%	110%	104%	100%	107%	108%	106%	98%	104%	100%	69.42	66.86	71.42	71.83	70.62	65.04	69.20	66.34	-2.86	
				1.4.1.2. Građanski	123%	118%	113%	106%	110%	112%	112%	103%	97%	104%	97%	71.00	73.65	74.95	74.41	68.44	64.57	69.12	64.87	64.87	-4.25
				1.4.1.3. Privredni	118%	112%	125%	130%	127%	108%	112%	107%	94%	111%	110%	86.34	84.99	72.30	74.81	71.10	62.97	73.76	73.58	73.58	-0.18
				1.4.1.4. Upravni	98%	83%	91%	108%	116%	117%	98%	94%	94%	122%	92%	72.04	77.24	77.86	65.45	62.42	62.98	81.20	61.33	61.33	-19.87
				1.4.1.5.1. Izvršenje u građanskim predmetima	103%	113%	131%	121%	122%	112%	116%	106%	97%	105%	111%	80.69	81.63	74.95	77.03	70.90	64.95	70.21	74.17	74.17	3.96
		1.4.1.5.2. Izvršenje u privrednim predmetima	106%	114%	119%	119%	121%	117%	118%	123%	103%	108%	109%	79.18	80.70	78.16	78.71	81.92	68.63	72.16	72.42	72.42	0.25		
		1.4.1.5.3. Izvršenje u komunalnim predmetima	79%	88%	97%	100%	99%	138%	69%	116%	113%	110%	/	64.37	66.62	66.00	91.82	45.79	77.60	75.33	73.08	73.08	-2.26		
		I.4.2.	Drugostepeni sudovi	1.4.2.1. Krivični žalbeni	98%	99%	92%	91%	96%	100%	104%	106%	109%	99%	100%	61.43	64.11	66.39	69.59	70.55	72.47	66.19	66.68	66.68	0.49
				1.4.2.2. Građanski žalbeni	91%	97%	93%	99%	100%	96%	101%	111%	119%	111%	118%	66.28	67.00	63.71	67.38	73.89	79.27	74.26	78.82	78.82	4.56
				1.4.2.3. Privredni žalbeni	98%	97%	81%	86%	91%	107%	105%	113%	145%	127%	126%	57.24	60.67	71.57	69.84	75.34	96.87	84.71	83.97	83.97	-0.74
1.4.2.4. Upravni žalbeni	114%			53%	66%	63%	75%	84%	123%	111%	92%	115%	162%	41.91	49.99	55.80	81.70	73.90	61.47	76.40	107.77	107.77	31.37		
1.4.2.5.1. Izvršenje u građanskim predmetima	98%			99%	92%	91%	96%	100%	104%	106%	109%	99%	100%	61.43	64.11	66.39	69.59	70.55	72.47	66.19	66.68	66.68	0.49		
I.5.	Tužilaštva: Trajanje riješenih predmeta	I.5.1.	Prvostepeni	1.5.1.1. Opšti kriminal	366	412	371	396	250	218	196	188	188	232	256	48.26	67.31	71.56	74.45	75.46	75.47	69.76	66.60	-3.16	
				1.5.1.2.1. Korupcija	1,146	374	481	358	344	364	314	303	377	417	351	73.17	74.24	72.69	76.50	77.30	71.73	68.74	73.69	73.69	4.95
				1.5.1.2.2. Privredni kriminal	510	554	602	590	405	413	344	397	436	455	490	46.85	63.55	62.77	69.07	64.23	60.75	59.03	55.86	55.86	-3.18
				1.5.1.3. Ratni zločini	2,116	1,555	1,330	1,449	1,358	1,538	1,362	1,164	1,878	1,768	1,941	56.55	59.27	53.88	59.16	65.09	43.69	46.96	41.78	41.78	-5.18
I.6.	Tužilaštva: Starost neriješenih predmeta	I.6.1.	Prvostepeni	1.6.1.1. Opšti kriminal	801	702	654	505	425	376	385	377	401	411	390	64.85	70.40	73.81	73.22	73.78	72.11	71.43	72.89	1.46	
				1.6.1.2.1. Korupcija	881	849	776	694	647	692	772	850	825	600	495	58.43	61.26	58.59	53.76	49.11	50.59	64.11	70.36	70.36	6.26
				1.6.1.2.2. Privredni																					

PRILOG VII: TRAJANJE RIJEŠENIH PREDMETA U PRAVOSUĐU U BIH, 2015–2022. GODINA

Pravosudna institucija	Vrsta predmeta	Udio predmeta riješenih za manje od 12 mjeseci								Udio predmeta riješenih za više od 12 mjeseci							
		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Prvostepeni sudovi	Krivični predmeti	71,11%	73,48%	72,29%	71,21%	70,94%	74,30%	68,89%	70,51%	28,89%	26,52%	27,71%	28,79%	29,06%	25,70%	31,11%	29,49%
	Građanski predmeti	58,40%	61,27%	61,87%	62,64%	65,56%	69,06%	62,41%	64,92%	41,60%	38,73%	38,13%	37,36%	34,44%	30,94%	37,59%	35,08%
	Privredni predmeti	52,86%	55,74%	57,52%	60,89%	59,77%	67,98%	62,16%	63,94%	47,14%	44,26%	42,48%	39,11%	40,23%	32,02%	37,84%	36,06%
	Upravni predmeti	53,87%	53,48%	46,99%	50,21%	51,92%	49,28%	59,48%	64,36%	46,13%	46,52%	53,01%	49,79%	48,08%	50,72%	40,52%	35,64%
	Izvršenja u građanskim predmetima	47,64%	56,44%	63,03%	65,17%	66,38%	70,69%	68,29%	70,86%	52,36%	43,56%	36,97%	34,83%	33,62%	29,31%	31,71%	29,14%
	Izvršenja u privrednim predmetima	52,51%	56,69%	61,95%	65,29%	65,49%	70,43%	70,37%	77,40%	47,49%	43,31%	38,05%	34,71%	34,51%	29,57%	29,63%	22,60%
Drugostepeni sudovi	Krivični žalbeni predmeti	97,85%	92,53%	89,99%	88,93%	85,38%	90,60%	96,85%	96,07%	2,15%	7,47%	10,01%	11,07%	14,62%	9,40%	3,15%	3,93%
	Građanski žalbeni predmeti	67,40%	67,52%	67,84%	65,80%	63,54%	61,71%	60,46%	58,09%	32,60%	32,48%	32,16%	34,20%	36,46%	38,29%	39,54%	41,91%
	Privredni žalbeni predmeti	73,42%	69,42%	60,07%	58,74%	55,96%	54,06%	51,96%	63,63%	26,58%	30,58%	39,93%	41,26%	44,04%	45,94%	48,04%	36,37%
	Upravni žalbeni predmeti	53,50%	32,53%	32,34%	26,36%	28,55%	22,04%	25,63%	26,22%	46,50%	67,47%	67,66%	73,64%	71,45%	77,96%	74,37%	73,78%
Tužilaštva	Predmeti opšteg kriminala	71,51%	80,99%	83,27%	83,86%	85,37%	85,65%	79,94%	77,12%	28,49%	19,01%	16,73%	16,14%	14,63%	14,35%	20,06%	22,88%
	Predmeti korupcije	73,08%	73,63%	68,89%	73,61%	73,96%	72,15%	72,27%	75,02%	26,92%	26,37%	31,11%	26,39%	26,04%	27,85%	27,73%	24,98%
	Predmeti ratnih zločina	40,22%	46,52%	38,72%	34,55%	45,50%	28,49%	40,31%	31,22%	59,78%	53,48%	61,28%	65,45%	54,50%	71,51%	59,69%	68,78%
	Ostali predmeti privrednog kriminala	61,70%	71,04%	66,32%	70,14%	64,89%	62,56%	61,56%	57,30%	38,30%	28,96%	33,68%	29,86%	35,11%	37,44%	38,44%	42,70%

PRILOG VIII: UPITNIK O PERCEPCIJI JAVNOSTI ZA 2022. GODINU

GOVI. Koliko ste bili zadovoljni svakom od navedenih usluga javnog sektora u PROTEKLIM 12 MJESECI? PITATI ZA SVAKU STAVKU POSEBNO! PROČITATI I POKAZATI OPCIJU ODGOVORA! ROTIRATI REDOSLIJED STAVKI!

	Potpuno zadovoljan/na	Uglavnom zadovoljan/na	Donekle zadovoljan/na	Niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na	Donekle nezadovoljan/na	Uglavnom nezadovoljan/na	Potpuno nezadovoljan/na	Nisam imao neposredno iskustvo s navedenom uslugom u period od 12 mjesec
GOVI1. P2dd. Administrativnim uslugama sudova ili tužilaštva	1	2	3	4	5	6	7	8

COR14. Da li ste Vi lično, da biste imali bolji tretman, U POSLJEDNJIH 12 MJESECI, morali dati novac, poklone, pružiti neku uslugu i sl. bilo kojem od sljedećih lica?

	A		B	
	Da	Ne	Da	Ne
4. Sudiji/tužiocu	1	2	1	2

COR19. Do kojeg nivoa smatrate da je pravosudni sistem ove zemlje pod uticajem korupcije? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 7 gdje 1 označava „Nimalo korumpiran“, a 7 označava „Izuzetno korumpiran“.

1	2	3	4	5	6	7
Nimalo korumpiran						Izuzetno korumpiran

COR20. U kojoj mjeri se slažete sa navedenim tvrdnjama. POKAZATI PONUĐENE ODGOVORE! PITATI ZA SVAKU STAVKU POJEDINAČNO!

STAVKE	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem	U potpunosti se ne slažem	(Ne čitati) Ne zna/Odbija odgovoriti
COR20A. Sudijama se može vjerovati da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	1	2	3	4	5	6	7	8
COR20B. Tužiocima se može vjerovati da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	1	2	3	4	5	6	7	8
COR20C. Sudije ne uzimaju mito	1	2	3	4	5	6	7	8
COR20D. Tužiocu ne uzimaju mito	1	2	3	4	5	6	7	8
COR20E. Pravosuđe je učinkovito u borbi protiv korupcije	1	2	3	4	5	6	7	8
COR20F. Javni zvaničnici koji krše zakon obično bivaju identifikovani i kažnjeni	1	2	3	4	5	6	7	8
COR20G. Loš rad sudija se sankcioniše	1	2	3	4	5	6	7	8
COR20H. Dobar rad tužilaca se nagrađuje	1	2	3	4	5	6	7	8

JE1. Na skali od 1 do 7, gdje '1' predstavlja 'Izuzetno loše', a '7' predstavlja 'Izvršno', kojom ocjenom biste ocijenili rad: **PROČITATI/POKAZATI PONUĐENE ODGOVORE! PITATI ZA SVAKU STAVKU POJEDINAČNO!**

1	2	3	4	5	6	7
Izuzetno loše						Izvršno

STAVKE	Izuzetno loše	2	3	4	5	6	Izvršno
JE1A. Sudija/sudova	1	2	3	4	5	6	7
JE1B. Tužilaca/Tužilaštava	1	2	3	4	5	6	7
JE1C. Advokata	1	2	3	4	5	6	7
JE1D. Notara	1	2	3	4	5	6	7

JE2. Koliko često je po Vašem mišljenju građanima dozvoljeno da: **PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! PITATI ZA SVAKU STAVKU POJEDINAČNO!**

STAVKE	Nikad	Rijetko	Ponekad	Često	Uvijek	(Ne čitati!) Ne zna
JE2A. Izvrše uvid u svoj sudski predmet, ukoliko to žele	1	2	3	4	5	6
JE2B. Prisustvuju bilo kojem suđenju koje ih interesuje	1	2	3	4	5	6
JE2C. Pregledaju presudu koja ih interesuje	1	2	3	4	5	6
JE2D. Pristupe izvještajima/statistikama o radu sudova	1	2	3	4	5	6
JE2E. Potpuno i pravovremeno pristupe, lično ili putem branioca, svim dokazima nakon potvrđivanja optužnice u predmetima u kojima su optuženi	1	2	3	4	5	6

JE3. Da li mislite da se broj predmeta, ne računajući komunalne predmete (plaćanje vode, struje, grijanja...), u sudovima u BiH povećava? **OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!**

1. Da 1
2. Ne 2
3. (Ne čitati!) Ne zna 3

JE4. Da li mislite da se broj predmeta u tužilaštvima u BiH povećava? **OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!**

1. Da 1
2. Ne 2
3. (Ne čitati!) Ne zna 3

JE5. Da li se slažete da su imenovanja sudija i tužilaca zasnovana na njihovim sposobnostima/kompetentnosti? **PROČITATI/POKAZATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!**

1. U potpunosti se slažem 1
2. Slažem se 2
3. Donekle se slažem 3
4. Niti se slažem niti se ne slažem 4
5. Donekle se ne slažem 5
6. Ne slažem se 6
7. U potpunosti se ne slažem 7
8. (Ne čitati!) Ne zna/Odbija odgovoriti 8

JE6 Prema Vašem mišljenju, koliko često mediji objektivno biraju i predstavljaju sudske predmete i istrage? PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Nikad	1
2. Rijetko	2
3. Ponekad	3
4. Često	4
5. Uvijek	5
6. (Ne čitati!) Ne zna	6

JE7. Prema Vašem mišljenju, sudske takse/naknade su? PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!!

1. Niske	1
2. Adekvatne	2
3. Visoke	3
4. (Ne čitati!) Ne zna	4

JE8. Šta je bliže Vašem mišljenju: PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Sudovi odlučuju o predmetima u razumnim vremenskim rokovima	1
2. Sudsko odlučivanje u predmetima traje predugo	2
3. (Ne čitati!) Ne zna	3

JE9. Šta je bliže Vašem mišljenju: PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Tužilaštva odlučuju o predmetima u razumnim vremenskim rokovima	1
2. Tužilačko odlučivanje u predmetima traje predugo	2
3. (Ne čitati!) Ne zna	3

JE10. Da li mislite da je moguće da neko utječe na dodjeljivanje svog predmeta određenom sudiji? PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Nikad	1
2. Rijetko	2
3. Ponekad	3
4. Često	4
5. Uvijek	5
6. (Ne čitati!) Ne zna	6

JE11. Po Vašem mišljenju, plate sudija i tužilaca su? PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Niske	1
2. Adekvatne	2
3. Visoke	3
4. (Ne čitati!) Ne zna	4

JE12. Po Vašem mišljenju, naknade advokata i notara su? PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Niske	1
2. Adekvatne	2
3. Visoke	3
4. (Ne čitati!) Ne zna	4

JEI3. Da li ste ikada bili uključeni u neki sudski spor, osim komunalnih predmeta, u protekle tri godine? OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Da → Pređite na JEI4	1
2. Ne → Pređite na JEI5	2

JEI4. U koliko sudskih sporova ste bili uključeni u protekle tri godine? PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Samo jedan predmet	1
2. Dva ili više predmeta na istom sudu	2
3. Dva ili više predmeta na različitim sudovima	3

JEI5. Vaš glavni izvor informacija o BH pravosuđu, sporovima i akterima je: PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. Lično iskustvo iz vlastitih interakcija sa sudom	1
2. Iskustvo članova moje porodice	2
3. Iskustvo prijatelja/kolega	3
4. Mediji	4
5. Usljed profesionalne interakcije sa sudovima	5
6. Zvanične informacije o pravosudnim institucijama (VSTV, sudovi i tužilaštva)	6

JEI6. Sljedeća dva pitanja se odnose na Vaše povjerenje u vladavinu prava. U kojoj mjeri se slažete sa sljedećom izjavom: „Sudovi tretiraju podjednako sve ljude bez obzira na njihove prihode, nacionalno ili socijalno porijeklo, političko opredjeljenje, religiju, rasu, spol, rodni identitet, seksualnu orijentaciju ili invaliditet“? PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. U potpunosti se slažem	1
2. Slažem se	2
3. Donekle se slažem	3
4. Niti se slažem niti se ne slažem	4
5. Donekle se ne slažem	5
6. Ne slažem se	6
7. U potpunosti se ne slažem	7
8. (Ne čitati!) Ne zna/Odbija odgovoriti	8

JEI7. U kojoj mjeri se slažete sa sljedećom izjavom: „Sudije mogu da donose odluke bez direktnog ili indirektnog uticaja vlade, političara, međunarodne zajednice ili drugih interesnih grupa i pojedinaca? PROČITATI PONUĐENE ODGOVORE! OZNAČITI SAMO JEDAN ODGOVOR!

1. U potpunosti se slažem	1
2. Slažem se	2
3. Donekle se slažem	3
4. Niti se slažem niti se ne slažem	4
5. Donekle se ne slažem	5
6. Ne slažem se	6
7. U potpunosti se ne slažem	7
8. (Ne čitati!) Ne zna/Odbija odgovoriti	8

PRILOG IX: UPITNIK O PERCEPCIJI SUDIJA I TUŽILACA ZA 2022. GODINU

1. I. Da li mislite da se broj neriješenih predmeta, isključujući komunalne predmete (plaćanje vode, struje, grijanja...) povećava u sudovima u BiH?

- Da
 Ne
 Ne znam

2. Da li mislite da se broj neriješenih predmeta povećava u tužilaštvima u BiH?

- Da
 Ne
 Ne znam

3. Šta je bliže Vašem mišljenju:

- Sudovi odlučuju o predmetima u razumnim vremenskim rokovima
 Sudsko odlučivanje u predmetima traje predugo
 Ne znam

4. Šta je bliže Vašem mišljenju:

- Tužilaštva odlučuju u predmetima u razumnim vremenskim rokovima
 Tužilačko odlučivanje u predmetima traje predugo
 Ne znam

5. Na skali od 1 do 7, gdje '1' predstavlja 'izuzetno loše', a '7' predstavlja 'izvršno', kojom ocjenom biste ocijenili rad:

	1	2	3	4	5	6	7
Sudija/sudova	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tužilaca/tužilaštava	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Advokata	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Notara	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
postoji transparentan sistem monitoringa učinaka rada sudija zasnovan na činjenicama?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
postoji transparentan sistem monitoringa učinaka rada tužilaca zasnovan na činjenicama?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
uočavanje loših učinaka rada sudije uobičajeno rezultira poduzimanjem adekvatne mjere ili sankcije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
uočavanje vrlo dobrih učinaka rada tužioca uobičajeno rezultira adekvatnom nagradom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
se disciplinski postupci protiv sudija/tužilaca pokreću u svim slučajevima propisanim zakonom?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
su disciplinski postupci protiv sudija/tužilaca, kada se pokrenu, pravični i objektivni?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Disciplinske sankcije izrečene u disciplinskim postupcima su

- Preblage
- Odgovarajuće
- Preoštre
- Ne znam

10. Da li mislite da je moguće da neko utiče na dodjeljivanje svog predmeta određenom sudiji?

- Nikad
- Rijetko
- Ponekad
- Često
- Uvijek
- Ne znam

11. Po Vašem mišljenju:

	Nikad	Rijetko	Ponekad	Često	Uvijek	Ne znam
Pristup sudskim predmetima je u potpunosti i pravovremeno dozvoljen strankama i njihovim pravnim zastupnicima	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Javnosti je dopušteno prisustvovanje javnim sudskim suđenjima	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Javnost ima pristup pravosnažnim presudama (u izvornoj formi, nakon uklanjanja ličnih podataka ili u nekoj drugoj formi)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pristup svim dokazima nakon potvrđivanja optužnice optuženom i braniocu je potpun i pravovremen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Da li Vi imate pristup izvještajima/statistikama sudova/tužilaštava koji Vas interesuju	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Po Vašem mišljenju, koliko često mediji objektivno biraju i predstavljaju sudske predmete i istrage?

- Nikad
- Rijetko
- Ponekad
- Često
- Uvijek
- Ne znam

13. Po Vašem mišljenju, sudske takse i naknade su?

- Niske
- Adekvatne
- Visoke
- Ne znam

14. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
sudije i tužioci zloupotrebljavaju svoje pravo na odsustvovanje sa radnog mjesta?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
sudije i tužioci postupaju u skladu sa Etičkim kodeksom?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
se imenovanja sudija/tužilaca na nove/upražnjene pozicije vrše efikasno?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
su imenovanja sudija i tužilaca zasnovana na njihovim sposobnostima/kompetentnosti?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
sudije i tužiocima imaju adekvatnu obuku/edukaciju na godišnjoj osnovi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Po vašem mišljenju, plate sudija i tužilaca su:

- Niske
- Adekvatne
- Visoke
- Ne znam

20. Po vašem mišljenju, naknade advokata i notara su:

- Niske
- Adekvatne
- Visoke
- Ne znam

21. Da li se plate sudijama/tužiocima isplaćuju na vrijeme?

- Nikad
- Rijetko
- Ponekad
- Često
- Uvijek
- Ne znam

22. Da li se naknade/troškovi branilaca po službenoj dužnosti isplaćuju na vrijeme?

- Nikad
- Rijetko
- Ponekad
- Često
- Uvijek
- Ne znam

23. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
je trenutno zaposleno pomoćno/ administrativno osoblje u sudovima/tužilaštvima kompetentno?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
su budžeti obezbijedeni sudovima/tužilaštvima dovoljni?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

25. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
su sudovi/tužilaštva locirani u adekvatnim zgradama/radnim prostorijama i da imaju dovoljno prostora za svoj rad?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

26. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
sudovi/tužilaštva imaju potrebnu IT opremu i podršku?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

27. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
sudovi i tužilaštva imaju adekvatne procedure i resurse da se nose sa značajnim i iznenadnim promjenama u prilivu predmeta, ako do njih dođe?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

28. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
su uslovi za napredovanje u karijeri sudija i tužilaca objektivni, adekvatni i primijenjeni u praksi?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

29. U kojoj mjeri se slažete da:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
su profesionalni imunitet i doživotnost imenovanja za sudije i tužioce adekvatno propisani u zakonima i primijenjeni u praksi?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

30. Da li je lična sigurnost sudija i tužilaca, te njihovih bliskih članova porodice osigurana kada je to potrebno?

- Nikad
- Rijetko
- Ponekad
- Često
- Uvijek
- Ne znam

31. Do kojeg nivoa smatrate da je pravosudni sistem ove zemlje pod uticajem korupcije?

	1	2	3	4	5	6	7
Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 7, gdje 1 označava "nimalo korumpiran", a 7 označava "izuzetno korumpiran"	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

32. U kojoj mjeri se slažete sa navedenim tvrdnjama:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
Pravosuđe je učinkovito u borbi protiv korupcije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sudije mogu da donose odluke bez direktnog ili indirektnog uticaja vlade, političara, međunarodne zajednice, ili drugih interesnih grupa i pojedinaca	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Javni zvaničnici koji krše zakon obično bivaju identifikovani i kažnjeni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sudijama se može vjerovati da vode postupke i presuđuju nepristrasno i u skladu sa zakonom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tužiocima se može vjerovati da obavljaju svoje dužnosti nepristrasno i u skladu sa zakonom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sudije ne uzimaju mito	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tužiocima ne uzimaju mito	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

33. U kojoj mjeri se slažete sa sljedećom izjavom:

	U potpunosti se slažem	Slažem se	Donekle se slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Donekle se ne slažem	Ne slažem se	U potpunosti se ne slažem	Ne znam
Sudovi tretiraju podjednako sve ljude bez obzira na njihove prihode, nacionalno ili socijalno porijeklo, političko opredjeljenje, religiju, rasu, spol, rodni identitet, seksualnu orijentaciju ili invaliditet?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Demografski podaci

34. Ja sam:

- Sutkinja
- Sudija
- Tužiteljica
- Tužilac

35. Obavljam pravosudnu funkciju na nivou:

- BiH
- FBiH
- RS
- BD

**PROJEKAT PODRŠKE
MONITORINGU I EVALUACIJI
(MEASURE II)**

**Fra Anđela Zvizdovića I
UNITIC, Toranj B, 13. sprat
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
TEL: + (387) 033 941 676
contacts@measurebih.com
www.measurebih.com**

Indeks efektivnosti pravosuđa Bosne i Hercegovine za 2022. godinu

Klasifikacija	Indeks	Evidencija	Ime jedinice / organizacije	Podjedinjenje	Ime grupe indikatora	Ime indikatora	Ime podindikatora	GRUPNA VEŠTAČENJA I PODINDIKATORI										GRUPNA VEŠTAČENJA I PODINDIKATORI										GRUPNA VEŠTAČENJA I PODINDIKATORI											
								2021.		2022.		2021.		2022.		2021.		2022.		2021.		2022.		2021.		2022.		2021.		2022.		2021.		2022.		2021.		2022.	
								2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.		
Sudovi	S1.1	S1.1.1	Sudovi	S1.1.1.1	Pravosudni postupak	Kvaliteta (K)	Kvaliteta (K)	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.	2021. 2022.								